№ 17 (327) 12 траўня 2003 www.nn.by Б С Ε Л

Заснаваная ў 1906. Адноўленая ў 1991. Выходзіць у пятніцы

«Мы спынілі канвэер сьмерці»

Гутарка з Анатолем Лябедзькам.

старонка 5

Захоп «Норд-Осту» санкцыявала ГРУ?

Групу Бараева на Дуброўку прывёў правакатар.

старонка /

Беларускае вяшчаньне на АНТ дасягне 80%

Пляны Ягора Хрусталёва.

старонка 6

Менскія студэнты ў палоне пнэўманіі

Рывок на Заха

У Берасьці на вакзале сустракаюць Алесю Шкурдоду з Расны (Камянеччына), якая стала перамож пай Сусьветнага конкурсу лзяней-выканаўцаў у Лос-Анлжэласе

выправіліся ў падарожжы на захад. Анатоль Сідарэвіч пабываў у Пінску, Андрэй Дынько — у Берасьці, Андрэй Скурко — у Дорах (Валожыншчына). Старонкі Айцец Іван Грудніцкі, праваслаўны сьвятар бунтар (Бе

> У Роўбіцку (Пружаншчы-на) яшчэ працуюць бондары. Свой тавар вязунь Любоў

КАЛЁНКА РЭДАКТАРА

Ці ўсё ў парадку з галавой у мэра Паўлава?

Віцэ-мэр Менску Мікалай Ярохаў зрабіў дробную, але вялікую дурасьць. Нехта Міхаіл Майсеевіч (з Галяндыі!) у гасьцявой кнізе афіцыйнага інтэрнэт-сайту Менскага гарвыканкаму прапанаваў зьмяніць на-зву станцыі мэтро «Ракаўская», якую маюць дабуда-ваць за два гады. Сваю прапанову ён абгрунтаваў сугучнасьцю назвы станцыі з словам «рак»

Сталічныя ўлады адрэагавалі імгненна. Дырэктар вылічальнага цэнтру выканкаму Аляксандар Пятроў, въб-майстар сайту, зьмясьціў паведамленьне: рашэньнем першага намесьніка старшыні Менгарвыканкаму Ярохава «зробленае даручэньне наконт замены назвы станцыі мэтро «Ракаўская», і ў тэрмін да 20 траўня гэтая станцыя атрымае назву «Спартыўная».

Станцыю найменавалі «Ракаўскай» таму, што яна

будуецца на месцы, дзе даўней пралягаў Ракаўскі

тракт, які вёў да мястэчка Ракава. Адсюль жа пайшлі назвы Ракаўскага прадмесьця, Ракаўскай вуліцы, цяперашнія «Ракаўскі бровар» і «Ракаўскі кірмаш» — тапонімы, безь якіх не ўявіць сталіцы. Ракаў мястэчка знакавае для беларускае культуры, духу: там жыў Сяргей Пясэцкі, адзін з найарыгінальнейшых пісьменьнікаў XX ст., гэта мястэчка «Народна-га альбому», ракаўскай керамікі, ракаўскага базару, айчына інтэлектуальных дынастый Рагойшаў і Янушкевічаў — і гісторыя наша, і сягадзённасьць,

Працяг на старонцы 2.

эпалітызаванае пакаленьне

У Спатканьні маладых літаратараў, што адбылося ў Менску з 1 да 4 траўня, узялі ўдзел фінапісты конкурсу імя Натальлі Арсеньневай, зладжанага Беларускім ПЭН-цэнтрам. 18 фіналістаў, абраных з 177 удзельнікаў, на чатыры дні занурыліся ў сьвет творчасьці. Падобныя літсэмінары для творчае мо-

ладзі ладзіў і ладзіць і Саюз пісьменьнікаў. У Доме творчасьці ў Каралішчавічах на такіх зборках перабывалі бадай усе цяперашнія вядомыя літаратары ды яшчэ плойма тых, хто так і застаўся незаўважаным. Верагодна, і з удзельнікаў сэмінару, зладжанага ПЭН-цэнтрам, — першага, які прайшоў не пад «дзяржаўным крылом»,

ня ўсе стануць вядомымі літаратарамі. Сёньняшніх маладых творцаў цяжка аб'яднаць, нават калі злучыць іх максымальна шырокім назоўнікам: пакаленьне нэкст, пакаленьне гіп-гопу, net-пакаленьне. Бо ў лічніку, як і належыць эпосе вялікага пераходу, розная эстэтыка

Самы малады з сэмінарыстаў — Глеб Лабадзенка — навучаецца ў Беларускім ліцэі. Але ён ужо вядзе паэтычную старонку ў «Голасе Радзімы», «раскручвае ў ёй» (гэта ягоныя словы) яшчэ маладзейшых аўтараў. Рыгор Барадулін на сустрэчы з удзельнікамі сэмінару назваў Глеба сваёй надзеяй. Сапраўды, слова ў Глеба пяе само, а некаторыя вобразы настолькі запамінальныя, што пагражаюць разьбегчыся ад аўтара. Прынамсі, А.Хадановіч перасьцярог маладога творцу: «Выраз «папяровае лётала» з твайго вершу можа стаць мянушкай». Аднак Г.Лабадзенка не баіцца ні падобных мянушак, ні нават парадыстаў, якім знойдзецца багатая спажыва ў ягоных вершах.

Імя **Вікі Трэнас** грыміць па менскіх літаратурных асяродках. Гэтая маладая дзяўчына нібы жывое ўвасабленьне традыцыйнай паэткі: сьветлавалосая хударлявая гадаванка філфаку. І разам з тым - поўная процілегласьць усялякай традыцыі: скандальна-шумная, з ноткамі адвольнай гістэрыкі ў вершах і падчас іх чытаньня. Кожнае ейнае зьяўленьне на сцэне суправаджаецца гучным пералівам сьвістка, частку вершаў яна чытае ўкленчыўшы. У жыцьці яна больш спакойная, чым на сцэне. Сама паэтка прызнаецца, што марыць стварыць культурніцкую суполку, у якой сабе адводзіць ролю арганізатаркі твор-

Іншая мовазнаўца, Вальжына Морт, навучаецца ў Лінгвістычным унівэрсытэце. Ейныя паводзіны менш эмацыйныя, чым у В.Трэнас. Затое гэта цалкам кампэнсуецца экспрэсіўнасьцю лексыкі: нецэнзуршчына й слэнг проста-такі раскашуюць у ейных творах. Што выклікала

шок і пратэст у старэйшых сяброў журы. У **Марыі Новікавай** з Падсьвільля (Паазер'е) — іранічны жаночы голас. Сакратар Саюзу пісьменьнікаў **Анатоль** Івашчанка падкупаў сваім інтэлектуалізмам. Вясёлым санэтам на зададзеную тэму авацыю на выніковай вечарыне-кабарэ сарвала эфэктная бляндынка Валерыя Шугала — родная сястра Анатоля

Адзіным расейскамоўным на Спатканьні быў паэт з Магілёва Дзьмітры Дзьмітрыеў. І шчыра цешыўся сваім посьпехам, у тым ліку й таму, што «ўпершыню трапіў у цалкам беларуска-

Валерыю Шугала (Горадня) журы выбрала ў фінал па адным-адзіным дасланым ёю лірычным вершы. А вось санэту, створанаму ёю ў часе Спатканьня, слухачы на вечарыне-кабарэ зладзілі авацыю...

Беларускія студэнты ў палоне пнэўманіі

У Кітаі, апанаваным эпідэміяй атыповай пнэўманіі (SARS), дагэтуль застаюцца студэнты беларускіх ВНУ, пасланыя туды на стаж. Вывозіць з Кітаю іх не зьбіраюцца, хоць сем'і дыпляматаў эвакуявалі.

Студэнты трох унівэрсытэтаў: Беларускага дзяржаўнага, Менскага лінгвістычнага і Беларускага дзяржаўнага эканамічнага - знаходзяцца ў самім Пэкіне, у Цзянцзыні і ў правінцыі Дылінь. З шасьцёх студэнтаў БДУ, якія перабываюць у Кітаі, трое жывуць там ужо другі год, а рэшта прыехала ўвосень 2002 г. Карэспандэнт «НН» зьвязаўся праз тэлефон зь Міхаілам Асадчым, студэнтам факультэту міжнародных зносінаў, які вучыцца ў Паўночна-Ўсходнім унівэрсытэце (каля Харбіну, правінцыя Дылінь).

Міхаіл кажа, што эвакуяваць на Бацькаўшчыну іх пакуль што не зьбіраюцца: «З навучальных установаў адкліканыя мангольскія, узбэцкія,

карэйскія ды японскія студэнты, бо гэтыя краіны зачыняюць свае межы з Кітаем Нас не алклікаюць бо Расея пакідае сваю мяжу адкрытай, а ў Бе-

ларусь мы езьдзім празь яе. Суседні з намі Дылінскі ўнівэрсытэт зачынены, бо там выявілі дваіх хворых на атыповую пнэўманію. Наш кампус (студэнцкі гарадок) закрылі для кітайцаў, але заняткаў для замежнікаў (то бок для нас) не спынілі. Таму нам (хоць і з пэўнымі цяжкасьцямі) удалося дабіцца дазволу на выхады ў горад — па пропус-

У кампусе пастаянна праводзяць дэзінфэкцыю, перадаюць парады, як засьцерагацца ад хваробы. Усім раздалі маскі, але на заняткі мы ходзім бязь іх: карысьць ад іх ёсьць хіба ў вялікай гурме людзей ды ў гра-мадзкім транспарце».

Беларускі студэнт спадзяецца хутка вярнуцца дадому: у зьвязку з эпідэміяй Паўночна-Ўсходні ўнівэрсытэт скасаваў вакацыі, таму навучаль ны год выйдзе карацейшы за звычай-

Тым часам першы сакратар аддзелу прэс-службы Ўпраўленьня інфар-мацыі МЗС Сяргей Скварцоў на брыфінгу 8 траўня зазначыў, што з Кітаю эвакуяваныя сем'і беларускіх дыпляматаў (самі дыпляматы засталіся). Чыноўнік прызнаўся, што МЗС ня ведае, колькі нашых суайчыньнікаў можа быць у Кітаі ды іншых краінах таго рэгіёну.

Аркадзь Шанскі, СР

Цэны на нафту вызначаць ЗША

У пятніцу грамадзкасьці быў прадстаўлены поўны тэкст унесенага на разгляд Рады Бясьпекі ААН праекту амэрыкана-брытанскай рэзалюцыі па Іраку. Вашынгтон разьлічвае на прыняцьце гэтай рэзалюцыі да 3 ліпеня, калі скончыцца чарговы тэрмін дзеяньня праграмы «Нафта ў абмен на

Асноўныя пункты рэзалюцыі:

1) Неадкладная адмена ўсіх фінансава-эканамічных санкцый супраць Іраку (за выключэньнем эмбарга на пастаўкі ўзбраеньняў), уведзеных

пасыля жніўня 1990 г.; 2) ЗША і Вялікая Брытанія ў афіцыйным лісьце на імя генсака ААН, у адпаведнасьці з нормамі міжнароднага публічнага права, прызнаюць сваю адміністрацыю ў Іраку «акупацыйнымі ўладамі» і бяруць на сябе адказнасьць за сытуацыю ў краіне. Статус акупацыйных уладаў змогуць атрымаць і трэція краіны, якія пажадаюць далучыцца да стабі-лізацыйных сілаў;

3) У мэтах фінансаваньня гуманітарных праграм і праектаў аднаўленьня эканомікі Іраку, акупацый-

ныя ўлады ствараюць Фонд дапамогі Іраку, у які будуць паступаць усе сродкі ад экспарту нафты;

4) Рахункамі фонду «распараджаюцца акупацыйныя ўлады, улічваючы думку часовай ірацкай адміністрацыі, аж да стварэньня легітымнага

5) Фонд будзе мець пастаянную раду, у якую будуць запрошаныя назіральнікамі прадстаўнікі ААН, МВФ, Сусьветнага банку і іншых арганізацый. Кіраваць Фондам будзе дырэктарат Цэнтрабанку Іраку (цяпер яго ўзначальвае былы намесьнік міністра фінанасаў ЗША Пітэр Макфэрсан) аж да стварэньня легітымнага ўраду Іраку. Назіральная рада мае права выбраць незалежнага аўдытара для праверкі расходаваньня сродкаў Фонду;

6) Частка паступленьняў у Фонд (згодна з кулюарнымі зьвесткамі, прыкладна 5%) пойдзе на кампэнсацыю Кувэйту за ірацкую агрэсію 1990 г., а таксама «на патрэбы па задавальненьні падобных выплат»;

7) Рэзалюцыя прадугледжвае поўнае згортваньне праграмы ААН «Нафта ў абмен на харчаваньне» на працягу 4 месяцаў. Гэты час спатрэбіцца для канчатковага выкананьня ўсіх кантрактаў, заключаных у рамках гэтай праграмы. Некаторыя кантракты, заключаныя ў рамках праграмы ААН, могуць быць падоўжаныя ў выпадку іх гуманітарнай важнасьці, сярод іх, магчыма, будзе і ўгода з Расеяй на пастаўку труб для трубаправодаў на 1,6 млрд. даляраў

Ці ўсё ў парадку з галавой у мэра Паўлава?

цэлая Беларусь у мініятуры зь яе непаўторным духам і калярытам. Таму гісторыкі і тапографы, вывучыўшы пытаньне, параілі назваць наступную за «Пушкінскай» станцыю менавіта «Ракаўская». Столькі ўжо пісалі пра безгустоўнасьць «Жамчужных», «Пралетарскіх» ды от «Спартыўных» (новая ідэалёгія!) — здавалася, толькі разумова непаўнаварты чалавек гэтага не засвоїў. Але каб у розуме была справа — у савецкай эстэтыцы, што засталася ў спадчыну савецкім беларусам, і слабым веданьні ня толькі гісторыі краіны, але і геаграфіі, бо нават дарогі вялі тады не ў Барысаў, а ў Маскву. То не драбніцы, то пытаньне павагі да краіны— яе культуры, назоваў і духу, без станоўчага адказу на якое ні парадку, ні красы ня будзе ў нас. Калі кіравацца лёгікай намесьніка мэра Паўлава, трэба і сам Ракаў пера-

назваць у Спартагорск, а ўсім Ракам памяняць прозьвішчы на Рыбаў.

назваць у Сінаріа Орск, а усім і акамі намяняць прозвышта на і выоду. Бздура з гэтай «Ракаўскай», вакол і не такое творыщца, але ж прыкра. На-пішуць у Расеі і Польшчы: «Менскі гораданачальнік зъмяніў назву амаль дабудаванай станцыі мэтро...» Ахрысьцілі станцыю прадумана, узважана, а перайменавалі без абмеркаваньня, без уліку думкі спэцыялістаў, інтэлігенцыі, адным росчыркам пяра.

Грамадзтва адхіленае ад абмеркаваньня нават культурна — ужо ня толькі палітычна — значэнных рашэньняў. Зь людзьмі ня раяцца. Дырэктывы прымаюцца келейна. Адначасова зь Ярохавым на іншым канцы авэніды Скарыны кіраўніцтва тэлерадыёкампаніі, таксама келейна, вырашыла стварыць на хвалях радыё «Сталіца» новую FM-станцыю — расейскамоўную. Чаго? Нашто? Чаму не параіцца з грамадзкасьцю? Адзіная белмоўная FM-станцыя — гэта, як ні круці, ня толькі ўласнасьць тэлехлопцаў, а таксама ж якаяніякая супольная каштоўнасьць у краіне, дзе тры чвэрці грамадзянаў шануюць родную мову. Бо адзіная. (А вы, стваральнікі Нацыянальнага ўнівэрсытэту, па-ранейшаму квапіцеся, каб ён быў дзяржаўным, затое бясплатным?)

А ўсё таму, што для Ярохава «Спартыўная» гучыць депш за «Ракаўскую»; густы тут выдаюць цывілізацыйную прыналежнасьць. Беларусу ж назва «Ракаўская» мілейшая, а «Спартыўная» для яго — саветчына. Гэта больш чым розьніца ў палітычных поглядах, гэта розныя эстэтыкі. Па-ранейшаму, на жаль. Фатальны правал інтэграцыйных праектаў не зьмяніў густаў некаторых кіраўнікоў, і пакуль такой зьмены не адбудзецца, пакуль думка грамадзкасьці— не абстрактнага «Міхаіла Майсеевіча», а канкрэтных вучоных, духоўных аўтарытэтаў, спэцыялістаў — ня будзе цікавіць улады, ні дыялёг, ні кансалідацыя ў грамадзтве ня будуць магчымыя, будзе і далей пароцца гарачка, будзе працягвацца барацьба не на жыцьцё, а на сьмерць двух цывілізацыйных выбараў, дзьвюх эстэтык.

Заклікаю інтэлігенцыю, найперш з урадавых асяродкаў і выданьняў, падаць, пакуль ня позна, голас у абарону «Ракаўскай». А мэр Паўлаў зрабіў бы мудра, адмяніўшы рашэньне свайго намесьніка.

Андрэй Дынько

8) Усе будучыя зьдзелкі па экспарце ірацкай нафты павінны мець юрыдычны імунітэт;

9) Сакратарыят ААН павінен прызначыць паўнамоцнага прадстаўніка ААН па каардынацыі гуманітарных праграмаў у Іраку, а таксама па супрацоўніцтве з акупацыйнымі ўладамі ў стварэньні «ўрадавых структур Іраку, ахове правоў чалавека, адраджэньні паліцэйскіх сіл і правядзеньні судовай і заканадаўчай рэ-

10) Пэрыяд адказнасьці за правядзеньне ў Іраку такіх пераўтварэньняў — 12 месяцаў. Новы пэрыяд паўнамоцтваў акупацыйных уладаў пачынаецца аўтаматычна, дадатковая санкцыя Рады Бясьпекі ААН для гэтага патрабавацца ня будзе:

11) Дакумэнт заклікае ўсе краіны сьвету адсочваць і прадухіляць ган-даль культурнымі каштоўнасьцямі, выкрадзенымі з Нацыянальнага музэю і Нацыянальнай бібліятэкі Іраку

Юбілей прэзыдэнта Эстоніі

ПРАВЫМ ВОКАМ

Дзеля таго каб займець дакладнае ўяўленьне пра стан Беларусі, за апошнія два тыдні варта было абст-рагавацца ад бягучкі — пагатоў сывятаў — і проста паглядзець хакейны чэмпіянат сьвету. У фінскім лёдзе, быццам у люстры, адбіліся ўсе бледныя надзеі й відавочныя хібы сёньняшняй беларускай сьвядомасьці

Усё хакей

Як вынік, нашая зборная зь сьвістам праляцела ў ніжэйшы дывізіён.
Зь першага ж матчу стала ясна, што беларусы падрыхтаваліся прайграваць і гуляць на выжываньне клясычны нацыянальны настрой. Калі глядзіш такі хакей бязь веры ў

перамогу — чыста фізычна не хапае паветра. Увесь час заміраеш з сто-еным дыханьнем: абы не прапусьцілі, абы вытрымалі. Няўзброеным вокам відаць, наколькі апатыя скоўвае рухі і трымае беларусаў ля сваёй брамы: куды ўжо нам, усё роў-на *тыя* мацнейшыя. Няма волі. Няма лідэра, які павядзе за сабой каман-

ду.
А які шыкоўны быў геапалітычны кантэкст! Выйграем— і тады змага-емся з Расеяй за месца на п'едэстале. Прайграем — трапляем на месца шА ў турніры на выбываньне зь інальнае лігі. Усё вырашыў матч з латышамі: там. дзе нам было дастатлатышамі, там, дзе там овил дастат-кова і нічыёй, бел-чырвона-белыя прыбалты разграмілі чырвона-зялё-ных беларусаў.

Прэзыдэнцкая адміністрацыя пацярпела буйную паразу. Аматары клянуць галоўнага хакеіста краіны, ягоны рэйтынг падае. Для апазыцыі гульня была бяспройгрышнай. Выйграюць нашыя— жыве Беларусь! Пралятаюць— жыве Беларусь без Лукашэнкі! Праўда, ніводная партыя шанцу сыграць на гэтым, як заўжды, не скарыстала.

Можна вінаваціць у правале і самога Аляксандра Рыгоравіча, і трэ-нэра, і савецкую школу. Але фундамэнтальная прычына крызысу што ў хакеі, што ў палітыцы, што ў грамад разгубле

бязьвер'е. Калі людзі не адчуваюць пад сабою краіны, маюць правінцый-ную псыхалёгію, змагаюцца за прэміяльныя, а не за гонар — яны асуджаныя на пройгрыш.

Што рабіць? Ставіць на сьвежую моладзь, на зьмену пакаленьняў. Сіла нацыянальнае ідэі ўрэшце знойдзе сабе выйсьце скрозь апатыю, падаўленасьць і зьняверанасьць — і аднойчы на вачох ва ўсяго сьвету накідае шайбаў і швэдам, і расейцам, і Амэрыцы. А эпоха Лукашэнкі ў народнае па-

А эпоха Лукашэнкі у народнае па-мяці так і застанецца адлаведнымі палацамі ды нашай паразай у хакеі — гульні для мацакоў на сьлізкім ледзе. Як пішуць у Інтэрнэце, хакей — усё, кропка, бай.

Павал Севярынец

Прэзыдэнту Эстоніі Арнольду Руйгэлю ў суботу споўнілася 75 гадоў Раніцай яго разбудзілі хор Таварыства мужчынскай песьні Эстоніі ды аркестар Сілаў абароны, якія выканалі перад палацам кіраўніка дзяржаналі вы «Песьню мужчын» эстонскага кампазытара Мііны Хярм. Павінша ваць Руйтэля прыехалі былы прэзы-дэнт Эстоніі Ленарт Мэры, сьпікер парлямэнту Энэ Эргма, прэм'ер-міністар Юхан Партс, кіраўнікі дзяржаўных структур, старшыні паветаў, дзеячы культуры і навукі, дыпкорпус.

Урачыстая вечарына ў гонар юбі-ляра прайшла ў Мастацкім музэі ў Кадрыёргу. Наведнікі парку Кадры-ёрг змаглі падысьці і асабіста павіншаваць Руйтэля. Для іх быў накрыты стол з крэндзелямі і гарбатай

Захад ёсьць Захад

У прыбіральні цягніка Менск-Берасьце ўжо маюцца папяровыя ручнікі й туалетная папера — рэч кагадзе нечуваная. Ёсьць і міндзюрка для вадкага мыла, але самім мылам яшчэ не запраўленая. За вокнамі цягніка краіна патанае ў сьмецьці. У звалкі ператвораныя ўсе лесапалосы, яры і кар'еры ў ваколіцах населеных пунктаў. Пакуль дрэвы не прыбраліся ў зялёны ўбор, гэтая парнаграфія бессаромна бялее, чарнее сярод зварушанай ральлі і рудых аблогаў. Зямля сьметнікаў — так, напэўна. думаюць эўрапейцы.

Але мінаеш Негарэлае, і сьметнікі зьнікаюць. Пераехалі ў Заходнюю Беларусь. Яшчэ гадзіна дарогі да Івацэвічаў, і зазелянеюць алешнікі. Па Шчары праходзіць нейкі кліматычны разлом. За Косавам-Палескім пачынаецца край вінаграду, абрыко-саў, пэрсікаў і гаматных заходнепа-

ескіх гаворак. Ці адрозьніваецца яшчэ Заходняя Беларусь ад Усходняй і чым? Адзін мастак напісаў у «Свободных ново-

стях» катэгарычнае: нічым. У Жабінцы на мосьце гіганцкі надпіс «НАТО здесь». Якое небеларускае мысьленьне: мазгавы беларус і па-расейску напісаў бы «НАТО тут». І ў той жа час выпіс сядзіць на ваім месцы, як уліты: калі NATO ў Малашэвічах і Беластоку, дык чаго б і ня ў Жабінцы?

На пад'езьдзе да Берасьця бэтонныя платы ўкрытыя графіці — высокае мастацтва, прыродны бумбамліт. «Як сьпеў — першы, каханьня, — зь якога і ўзьнікла зямля», — так пяе берасьцейскі ўнівэрсытэцкі рок-гурт «Сьцяна». У часы майго маленства такога не было. Сярод графіці ўсьцяж — Зубр, Край. Край, Зубр. Ніводнага разу — БРСМ.

Пінск у крызысе, выжывае на агурках. Паўночна-заходняя Бела-русь, нязьменны беларускі heartland, нібы замёрла ў сваім разьвіцьці. А ў Берасьці — капіталізм. Пераможна прыватызаваны сэктар паслугаў і здэградаваная, амярцьвелая прамысловасьць — гіганты-заводы электрамэханічны, «Колератрон», «Мясамалмаш» здаюць свае неабсяжныя цэхі ў арэнду дробным камэрсантам. Якія зьбіраюць якую-небудзь мэб-лю, і толькі ўсяго. І дзякуючы гэтаму, усё ж, дачы пустуюць сотнямі. Людзі маюць уласныя «справы», працу і ня бачаць патрэбы страхавацца натуральнай гаспадаркай.

На рагу Машэрава й МОПРа (няма сэнсу перакладаць на беларускую, хоць мала застаецца тых, хто ведае, чым займаўся МАДР, на гранты якога, між іншым, існавала і КПЗБ), дзе ў часы майго дзяцінства знаходзілася ўбогая «садавіна-гародніна» зь зялёнымі замыканымі скрынямі пад кавуны абапал дзьвярэй, цяпер люксусовага дызайну аптэка. Працуе на тры акенцы з 7-й да

Працяг на старонцы 13.

Радаўніца ў Дорах

Уся Валожыншчына сканчоныя, як сказаў бы вайсковы чалавек, складкі мясновасьні. Узьяжджаючы на гару, як на мапе бачыш вакольныя вёскі ў лагчынах, грыўкі лясоў на ўзвышшах. Пульхныя прастакутнікі ральлі (зямля без адзінага каменьчыка), на тлустых бакох узгоркаў нібыта дуба стаяць. А зьедзеш у лагчыну прападае. Нічога не відаць, апроч

Дорскія клады — таксама на груд-. Зь іх як на далоні бачная вёска. Адзіная дарога адтуль ідзе паўз «новую» царкву — цагляна-сылікат-ную, з бляшанай «цыбулінай» наверсе. Старую спалілі ў вайну разам зь людзьмі.

Машынаў, што атачылі ўсе падыходы да дорскіх могілак на Радаўніцу, хапіла б на добры фэст. У асноўным гэта сярэдняй рукі іншамаркі. Уздоўж іх шэрагу, шукаючы вольнага месца, едзе дзядзька на

Хто прыпазьніўся — сьпяшаецца парадкаваць магілкі родных. Пясок цягаюць мяхамі. Дзе-нідзе дзірван выбіваюць гачкамі, амаль як на бураках. Акуратныя шэрагі пахаваньняў з дыхтоўнымі каменнымі й цаг-лянымі помнікамі цягнуцца ў прылесак. На магілах — палуміскі з цукеркамі, печывам, велікоднымі яйкамі, гарэлка ў чарках. Жыцьцесьцьвяр-джальна, халера, глядзіцца. Багата старасьвецкіх памятак — сечаных з каменю, з каменнымі ж крыжамі наверсе. Хоць апошнім часам усё больш ставяць гранітныя «разгорнутыя ветразі». Пад адным зь іх плыве ў вечнасьць і мой дзед Павал

Іду ўздоўж абгародак — Шэўчыкі, Дзянісікі, Квачы, Ганчарыкі, Каралі, Супроны, Нелюбы, Ёсьць і Кебічы, хоць іхнае «родавае гняздо» — ня Доры, а блізкая Канюшаўшчына Колішні прэм'ер таксама адтуль Трапляю ў старую, ваенную частку: «забіты немцамі ў 1942 г.», «забіты ў 1943 г.», «забіты ў 1945 г.» — яўна ўжо ня немцамі. Тамсама нямала і дзіцячых пахаваньняў з маленькімі крыжыкамі. 85-гадовая баба Ганька, што пахавала аднаго за адным чатырох немаўлятаў, парадкуе іх магілку: прыладжвае да крыжа якісьці вяноак. Съвечак ня паліць: вецер вялікі. Ейныя дзеці, якія засталіся жыць, ужо маюць сваіх унукаў. «А ты, бабуля, чаго на могілкі зь

сякерай прыйшла?» — чуецца зь іншага канца. Гэта дорскі бацюшка. У сінім пінжаку паўзьверх расы ён па-спрынтэрску аблятае шэрагі абгародак. Съпяшаецца: трэба ехаць яшчэ на Яршэвіцкія клады, што таксама «замацаваныя» за ім. Сьвянцае на скорую руку толькі тыя магілкі. каля якіх ёсьць жывыя сваякі. Калі на бацюшкава «Хрыстос уваскрос!» людзі адказваць лянуюцца, ушчувае: «Вы што — ня елі сёньня? Павітайцеся з стваральнікамі вас!» Тутэйшае напаўпаганскае мысьленьне ён засвоїў добра. А мо і ня меў іншага: хтось пад вялікім сакрэтам распавя дае, што за саветамі бацюшка быў энэргетыкам у Берасьці, але пасыля пачаў заглядаць у чарку дый «пера-кваліфікаваўся». Праўда ці не — невядома. Здараюцца і не такія мэта-марфозы: былы старшыня сельсавету й калісьці зацяты камуніст носіць за сьвятаром палатняную торбу з грашыма. Пасьвянцаная магілка каштуе тысячу. Людзі даюць па

Выправіўшы бацюшку, паселі сваімі сем'ямі палуднаваць. Умэнт зьявіўся пікапчык-аўтакрама з гарэлкай, віном, печывам ды мінэралкай. Заяжджае проста на могілкі. Але по-

пыту вялікага няма: з сабою папрывозілі смачнейшага. Дый мужчыны «за рулём» праз аднаго — дзе ж тут піць? Падыходзяць сваякі ў трэцяй, чацьвертай стрэчы, у кімсьці незнаёмым раптам угадваеш уласнага прадзеда з фатаздымку, толькі маладзейшага.

зьбіраемся дахаты. Урэшце, Разьвілка ў Дорах: дарогі на Шараі й на Нелюбы. На месцы старой царквы — «муміярал з скульптурамі» «Наставілі пудзілаў», — бурчыць бабуля. Павяртаем налева: хочацца зірнуць на колішнюю дзедаву ся-

Мінаем былы мэхдвор. Шкілеты тэхнікі, бэтонныя шулы ад кароўнікаў ды ангараў досыць рэальна адлюстроўваюць стан калгаснае гаспадаркі. Шчодра палітая саляркай зямля тут доўга ня будзе радзіць. А колісь гэтым месцам былі найлепшыя на ўсю ваколіцу гароды. Дзедаў дом, у якім ужо дваццаць

гадоў жывуць чужыя людзі, так і не прыняў новых гаспадароў. Дый яны і не стараліся: не рамантавалі яго, не фарбавалі. Нібы там ніхто й ня жыў пасьля нас. Селі будынкі, абваліліся

платы. Адзінае, што збудавалі новыя гаспадары, — сабачая будка. Адтуль выскоквае сабачка, яхкае пару разоў ды ўцякае. Двор, вялізны ў дзіцячай памяці, нібы скруціўся, сьціснуўся. Але на ім я пачуваўся надзіва спакойна й абаронена. Нібыта само гэтае месца пазнала і прыняло мяне. Такі стан, відаць, і завецца адчуваньнем дому — кропкі адліку, у якой ты здольны чуць галасы продкаў. Але бавіцца тут не выпадае. Паваротка на Менск. Бывайце ўсе — да наступнае Радаўніцы.

Андрэй Скурко

У Заходняй Беларусі ёсьць тры гожыя гарады — Пінск, Нясьвіж ды Горадня. Мо шчэ старое Берасьце. Але Пінск — сталіца. І з гэтым ніхто не спрачаецца, маючы наўвеце: сталіца Палесься. Ды з тае пары, як тут жыве кардынал Казімер Съвёнтак, Пінск — сталіца для рыма-каталікоў нашае краіны. Яго Эмінэнцыя застаўся жыць у горадзе, якому аддаў большую частку

свайго жыцьця. Налета споўніцца 50 гадоў служэньня ксяндза Сьвёнтака ў Пінску. Ён уратаваў ад апаганьваньня касьцёл Унебаўзяцьця Дзевы Марыі (за сьцяною, у францішканскім кляштары, месьціўся Дом афіцэраў, ладзілі танцулькі, а таксама вучылі матросі-. А маглі ж ня толькі апаганіць, але і зруйнаваць, як езуіцкі касьцёл Сьв.Станіслава. У 2005-м спаўняецца 50 гадоў з таго часу, як на Рынку быў выбух. А потым зьнішчылі гандлёвыя рады. (Іх можна ўбачыць у фільме «Першыя выпрабаваньні» паводле трылёгіі Якуба Коласа. Здымак фрагмэнту маецца ў Энцыкляпэдыі літаратуры і мастацтва.) Горад, як піша Беларуская энцыкляпэдыя, быў пазбаўлены архітэктурнае дамінанты, затое бальшавікі зрабілі плошчу для дэманстрацыяў у «рэвалюцыйныя даты». Потым паставілі арыгінальны стол Леніна. Яго арыгінальнасьць у тым, што ўвечары, калі глядзець на помнік пры штучным сьвятле з пэўнага боку, ствараецца ўражаньне, што паміж ног правады-

Старыя вуліцы і камяніцы

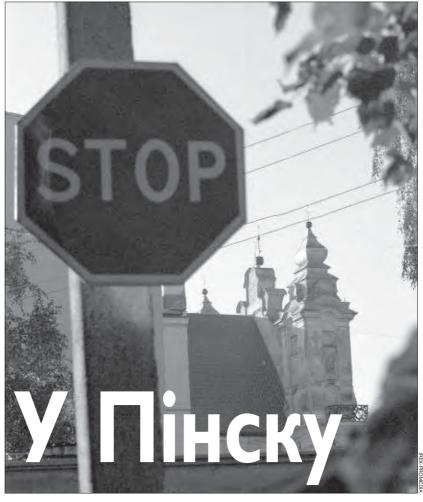
Нясьвіж, Горадню, іншыя гарады Заходняе Беларусі бальшавікі таксама пакалечылі, але Пінск найбольш. Колькі будзе стаяць горад, гэтулькі ўспамінацьмуць пра касьцёл Сьв. Станіслава. Трэба пастарацца і да чорнае даты «ўвекавечыць» імёны герастратаў — тых, хто прымаў рашэньне пра зьнішчэньне сьвятыні, і тых, хто яго выконваў.

Іду па Касьцюшкоўскай (дагэтуль Леніна). Я памятаю прыгожы брук з васьмікутных плітак на гэтай вуліцы і на Берасьцейскай. Яго залілі асфальтам. Разбурылі старыя будынкі, каб вывесьці на Касьцюшкоўскую звыроднае крыло гатэлю (яго стары фасад — на набярэжнай). Вуліца Янкі Купалы па-ранейшаму не брукаваная. Добра, што не разьежджаная і падсохла. Не шанцуе нашым клясыкам у Пінску. Праяжджаў у аўтобусе міма дому, у якім настаўнічаў Якуб Колас. Цяжкое віловішча...

Выходжу на заасфальтаваную вуліцу жалезнага Фэлікса, а зь яе — на Чарняхоўскага. Бліжэй да цэнтру гораду захавалася колькі старых адна-павярховых мяшчанскіх камяніцаў. Люблю іх, сьведчаньні былое заможнасьці.

Ну вось і помны з малалентва суплёт вуліцаў Завальнае, Берасьцейскае ды Чарняхоўскага (ня ведаю, як звалі яе раней). Відзён гмах езуіцкага калегіюму. Даўно-даўно хадзіў я па яго драўляных лесьвіцах, па прыступках, акаваных сталёвымі вугольнікамі. Помніцца рэха — ад

Анатоль Сідарэвіч

ЗМРОК

крокаў, галасоў... Талы я ня велаў яшчэ, што сярод пінскіх езуітаў быў сьвяты Андрэй Баболя, якому праўдападобна, Купала прысьвяціў два свае творы. Ня ведаў, што пад гэтымі скляпеньнямі хадзілі біскуп Жыгімонт Лазінскі, Купалаў дабрадзей ксёндз доктар Фабіян Абрантовіч, сэмінарыст духоўнае сэмінарыі імя сьв. Тамаша Аквінскага Казімер Сьвёнтак. І не здагадваўся, што аднакурсьнікі зь філязофскага аддзяленьня БДУ і Алесь Разанаў будуць клікаць мяне Тамашом захапленьне сыстэмаю анёльскага

Каханы горад як люстэрка

Як жывём? — паўтарае таварыш маё пытаньне. — Як і ўся краіна. Маладыя зьяжджаюць.

А куды едуць? У Польшчу, у Расею. А што тут рабіць? Вось жонка. Тры дні працуе, натыры гуляе. Няма працы.

Дрэнныя справы ў краіне і гора-дзе, калі ўласьнікі і прадпрымальнікі пачынаюць баставаць. Спрабуем уявіць карціну такога страйку ў міжваенным Пінску. Нічога не вы-ходзіць. А ў сучасным Пінску такі адзіны паратунак ад сваволі ўлады. Мой таварыш — актыўны ўдзельнік гэтых акцыяў.

Лукашэнка ведае, што яму будзе finis, калі выбухне Менск, таму падкормлівае рабочую клясу сталіцы. А урад абабірае пэрыфэраз так рыю, найперш вёску, потым — гара-ды. Сярэдні заробак у Беларусі складае недзе 115 «амэрыканскіх руб-лёў». У Пінску ж ён будзе разы ў два меншы. Не магу паверыць: а як жа людзі жывуць?

Так і жывуць, кажуць мне. Народ запалоханы. Кожны баіцца страціць нават малааплатную працу. Таму рэвалюцыі чакаць ня трэба. А выбары? Дэмакратычных кандыдатаў з дыстанцыі не здымалі, але другі тур галасаваньня правялі ў рабочы дзень. Хто ж гэта пакіне працу, каб сядзець назіральнікам на выбарчым участку? А незалежны друк, як і ў сталіцы, у Пінску душаць. Голас журналіста Аляксея Дзікавіцкага чуваць цяпер у беларускай і расейскай праграмах радыё «Свабода». Пінскія начальнікі гатовыя сабе локці кусаць, што не пасьпелі яго арыштавань. Але і ва ўлалзе бываюць някепскія людзі: вось жа Аляксея папярэдзілі...

Выходзім з будынку. Нас агортвае змрок. Толькі таго й сьвятла, што з дамоў, з кватэраў. Адзіны ліхтар цьмяна сьвеціцца ў канцы вуліцы.

Гэта вам у Менску наладзілі

ілюмінацыю, а тут пасыля захаду сонца ногі паламаць можна, — кажа даўні знаёмец.

Вуліцы Пінску — гэта асобная тэма. Іх параўноўваюць з пральнаю дошкаю. Я не згаджаюся. «Пральная дошка» — у Клецку ці то ў Нясьвіжы. Там дробненька трасе. А ў Пінску на Верасах гэтак можа страсянуць, што аж у сярэдзіне ёкае, што аж «пасажыры шафяругу клянуць».

— Каго-каго?

- Не кіроўцу, што за рулём сядзіць, яны клянуць, а Шафяругу. Мянушка такая.
- Чыя мянушка? А вось і ня скажам. У каго

іншага папытайся. Пінскае дураломства цяпер дэманструецца ўсяму сьвету. Ад таго часу, як галава беларускіх рыма-каталікоў застаўся ў Пінску, у горад прыяж-джае нямала замежнікаў, а вуліца ля дому Яго Эмінэнцыі незабрукаваная.

Кардыналаў клопат

Зноў ідзём па Касьцюшкоўскай. Па цёмнай Касьцюшкоўскай да касьцёлу Караля Барамея. Калі я быў школьнікам, у касьцёле захоўвалі балёны з газам...

Пільна ўзіраюся пад ногі. Чамусьці згадваецца радок зь Міхася Стральцова: «Змрок у палях, там сіберна і пуста».

На гэтай вуліцы, акрамя францішканскага касьцёлу, стаіць яшчэ палац Бутрымовіча. Палацам яго называюць у даведніках, а пінчукі кажуць — дом Бутрымовіча. Пабудаваны ў канцы 1780-х дойлідам Каралем Шыльдгаўзам для пінскага старасты Мацея Бутрымовіча, які, між іншым, кіраваў і будаўніцтвам Каралеўскага (Мухавецкага) каналу, палацык гэты за маёй памяцьцю быў Домам піянэраў і школьнікаў. Недзе ў канцы 1970-х яго ўзяліся ці то рамантаваць, ці то рэстаўраваць. Згад-ваю пра гэта, каб параўнаць стаўленьне да помнікаў дзяржавы і Царквы. Для касьцёлу і дому Бутрымовіча прывезьлі дахоўку адначасова. Дык ксёндз Сьвёнтак знайшоў работнікаў і хутка перакрыў сьвятыню, а дахоўку для палацу раскралі, і давялося крыць яго бляхаю. Дом і цяпер не даведзены да ладу, грунтавыя воды пачалі яго падмываць

А можна было б аддаць гэты дом пад рэзыдэнцыю кардыналу, каб ён мог прымаць тут замежных гасьцёў, праводзіць канфэрэнцыі біскупаў. Царква хутка і якасна адрэстаўруе яго. І праблему з грунтавымі водамі

Выпускнік былое сэмінарыі імя сьв.Тамаша Аквінскага Казімер Сьвёнтак зрабіў вялікую справу: аднавіў сваю alma mater. Сэмінарыя беларуская. Месьціцца яна ў мурох францішканскага кляштару. На добры лад, Касьцёлу трэба было б вярнуць і былы езуіцкі калегіюм, ягоную ўласнасьць. За царом у рымакаталікоў забралі бэрнардынскі кля-штар з касьцёлам (цяпер там Варварынскі сабор з «цыбулінаю» і мана-стыр), дамініканскі касьцёл і кляштар (там быў Фёдараўскі сабор, потым кінатэатар «Дружба», а цяпер зноў узвышаецца праваслаўная царква; перабудаваная на ўсходні лад, яна сваёю архітэктураю і колерамі рэзка кантрастуе з асяродзьдзем). Саветы забралі ў рыма-каталікоў касьцёл Караля Барамея ды езуіцкі калегіюм з касьцёлам... Для сэмінарыі — першае самастойнае вышэйшае навучальнае ўстановы ў горадзе і прыдаўся б гмах калегіюму.

Пінчукі ганарацца тым, што кар-дынал жыве ў іх, а ня ў Менску, што тут працуе вышэйшая сэмінарыя для амаль усяе Беларусі. Адна жанчына кажа

— А ў Царкве так: дзе першы кардынал, там і наступны.

Людзі спадзяюцца, што Пінск і далей будзе сталіцаю рыма-каталікоў Я падымаю вочы. У кляштары самым версе — сьвеціцца акно. Сьвятло ў змроку вечаровага Пінску.

«Фэ» пінскім дарожным начальнікам

Мо хто з чытачоў «НН» ведае, якая служба адказвае за шчыты й указальнікі на дарогах? Поўнач роднага мне Пінскага раёну гэтая служба падзяліла на дзьве часткі: да Лагішына і пасьля Лагішына.

За сьпінаю Яловая, Ганцавіцкі раён. Адразу ж за вёскаю пачынаецца Пінскі. Першая паваротка— на мой родны хутар Доўгі Лес. На наступным паказальніку напісана «Заберезье». А яшчэ год таму было напісана па-беларуску.

У Бобрыку, адкуль мая прабабка, ніякіх паказальнікаў ня зьмеціў.

Затое ў Пласкіні чытаю: «Телеханы», «Логишин». У Дабраслаўцы «Лунинец». «Логишин», - «Юзефины», «Заборов-Лышчы цы»... (Забараўцы — родная вёска рэдактара «Народнай Волі» Іосіфа Сярэдзіча.) І ўжо няма сумневу, што ў Мокрай Дуброве прачытаю: «Стошаны». (Сташаны — радзіма паэты Анатоля Шушка. У Сташанах настаўнічаў паэта Мікола Купрэеў.) Нібыта беларуская зямля і людзей беларускай культуры дала а вось бачыш ты, як абрусачылі за

Зь цяжкаю думаю ўяжджаю ў Лагішын зь ягоным манумэнтальна-пустым стадыёнам. Не, у Лагішыне паказальнікі беларускія. І так далей... З радасьцю бачу: напісана Парэчча (Скірмунтаў парк, школа, у якой вучылася Жэня Янішчыц), Моталь (радзіма мітрапаліта Мікалая).

I хто ж дадумаўся памяняць пака зальнікі на поўначы ад Лагішына? Нарадзілася ў мяне думка: а што калі загітаваць Сярэдзіча, Прыгодзіча, Шушка ды іншых землякоў і разам сказаць пінскім дарожным начальнікам «фэ»?

Анатоль Лябедзька:

Мы спынілі канвэер сьмерці

Лідэр Аб'яднанай грамадзянскай партыі Анатоль Лябелзька за апошні год пабываў і пад прэсінгам уладаў (папярэджаньне ад КДБ), і пад крытыкай правых (маладафронтаўцы зьбіралі яму грошы на квіток да Масквы). Нягледзячы на гэта, лібэрал Лябедзька застаецца поўны энтузіязму, а ягоная партыя шчыльна займаецца падрыхтоўкай да будучых выбараў. Патэнцыйны кандыдат ад апазыцыі на выбарах-2006, А.Лябедзька адказвае на пытаньні карэспандэнта «НН».

«НН»: Як Вы ставіцеся да ініцыятывы «За дастойнае жыцьцё» і ці бачыце ў яе палітычныя пэрспэктывы?

Анатоль Лябедзька: Мы разглядаем іх як патэнцыйнага партнэра. Вылі сустрэчы з кіраўнікамі ініцыятыўнай групы. Усё будзе залежаць ад таго, якую канцэпцыю яны прымуць: быць над працэсам ці часткай працэсу. Наагул, на сёньня ім няма дзе падзецца, як плыць да нашага берагу... Ініцыятыва можа быць удалай, калі будзе прыцягваць новых людзей, а не сяброў ужо існуючых арганізацый. Ад гэтага ніхто не выйграе.

«НН»: Калі не лічыць пераходу ў апазыцыю часткі дэпутатаў Нацеходу, што яшчэ можна вылучыць у дзейнасьці апазыцыі ў мінулым палітычным сэзоне?

А.Л.: Гэта пытаньне дыскусіі, якая будзе цягнуцца да агульнай перамогі. Можна разважаць так: не перамаглі таталітарны рэжым — значыць, нічога ня вартая нашая дзейнасыь. Але трэба ўлічваць і тое, што за восем гадоў створаная сыстэма, якая функцыянуе ўжо і без сэлектарных нарадаў Аляксандра Рыгоравіча... Дыскусійна цяпер называць АГП «апазыцыйнай» партыяй, бо мы падзяляем пазыцыю і падыходы

70—75% насельніцтва. Разам з гэтай часткай грамадзтва мы большасьць. «НН»: Ці будзе апазыцыйная кааліцыя на выбарах 2004 г.?
А.Л.: Двухбаковыя кансультацыі

ідуць. Вядучыя дэмакратычныя партыі здольныя аб'яднаць намаганьні ў фармаце некалькіх кампаній. Пер-«За свабодныя і справядлівыя выбары» — стартуе перад пар-лямэнцкімі выбарамі. У найбліжэйшы час 4-5 палітычных партый і шэраг грамадзкіх арганізацыяў выйдуць са зваротам у Канстытуцыйны Суд. Дэмакратычныя партыі і іх кіраўніцтва пазытыўна ставяцца да ідэі адзінага сьпісу на выбары. Калі мы пройдзем усе гэтыя прыступкі. зьявіцца плятформа для палітычнай кааліцыі. Важна супольна дамагчы-ся зьменаў заканадаўства, арганізаваць ціск унутры краіны і звонку на рэжым, каб ён лібэралізаваў умовы правядзеньня парлямэнцкіх выбараў. Праз гэтую сумесную працу мы можам выйсьці на рэальную кааліцыю, а не наадварот.

Калі ж будзе некалькі дэмакратычных сьпісаў, дык прайграем мы ўсе. Звычайнаму выбаршчыку складана разабрацца, чым розьніцца адзін дэ-

макратычны сыпіс ад другога. «НН»: Улада займаецца стварэньнем ідэалягічнай вэртыкалі. Для чаго яна патрэбная?

А.Л.: Сытуацыя зыяянілася. За Лукашэнкам цяпер — усяго 25% прыхільнікаў. Гэта ўжо крытычная рыса. Таму Лукашэнка спрабуе знайсыці як мага больш такіх мініквазілукашэнкаў і прымусіць іх працаваць так, як працуе ён. Але ён згубіў людзей, якія яму давяралі, а вярнуць страчаную любоў складана.

«НН»: На мінулым зьезьдзе АГП Вы абвесьцілі, што ўлада рыхтуе рэфэрэндум. Прайшоў год. І язе рэфэрэндум?

І дзе рэфэрэндум?

А.Л.: Пагроза рэфэрэндуму захоўваецца. Але ёсьць некалькі фактараў, якія не даюць Лукашэнку зрабіць адмашку. Па-першае, рэфэрэндум у сёньняшніх умовах аб'яднае ўсіх апалэнтаў рэжыму. Па-другое, Лукашэнка да сёньняшняга дня так і не атрымаў палітычнай падтрымкі з боку Крамля.

«НН»: Існуе думка, што адносіны паміж Крамлём і Лукашэнкам заўсёды добрыя, а ўсе непаразуменьні паміж імі — тактычныя, а

не стратэгічныя

А.Л.: Лукашэнка не гуляе, яго выступ, прысьвечаны стварэньно новай ідэаліёті, поўны жорсткай крытыкі Расеі. Паміж Лукашэнкам і Пуціным даволі вялікая дыстанцыя. Яны не сышліся на ўзроўні чалавечых адносінаў. Разам з тым Расея стратэгічна зацікаўленая ў Беларусі. Але сёньня яна ня здольная ні купіць Беларусь, ні захапіць яе.

«НН»: Якая мэта новага наступу

«НН»: Якая мэта новага наступу ўладаў на недзяржаўныя арганізацыі Беларусі: «Ратушу», «Грамадзянскія ініцыятывы», «Варуту»?

А.Л.: Гэта таксама падрыхтоўка да выбараў і мажлівага рэфэрэндуму. Зарэгістраваныя арганізацыі могуць займацца легальнай грамадзкай і, у пэўнай ступені, палітычнай дзейнасьцю. Падчас выбарчых кампаній грамадзкая арганізацыя має права вылучаць наглядальнікаў на ўчасткі — мець невялічкі кантроль над працэсам. Таму ва ўладаў і зьявілася патрэба правесьці «зачыстку». Прычым удар наносіцца па

ключавых, уплывовы

«НН»: Якім чынам павінен быць вызначаны кандыдат ад дэмакратычных сілаў на прэзыдэнцкія выбары 2006 г.?
А.Л.: Ня так, як было падчас

А.Л.: Ня так, як оыло падчас апошняй прэзыдэнцкай кампаніі. Галоўны недахоп — тады мы не дамовіліся пра працэдуру абраньня.

АГП будзе вылучаць кандыдата на прэзыдэнцкія выбары 2006 г. Але мы будзем гэта рабіць зноў жа праз працэдуру. 1 на першым этапе можа быць некалькі патэнцыйных «кандыдатаў у кандыдататы». Лава такіх прэтэндэнтаў у нас доўгая. Ідэальны варыянт — правядзеньне т.зв. папярэдніх выбараў. Да чаго гэта прывядзе, мы пакуль ня ведаем. Капі плёну ня будзе, тады партыя выставіць кандыдата самастойна.

«НН»: Калі такім кандыдатам стане Анатоль Лябедзька, якімі будуць галоўныя пункты ягонай плятформы? А.Л.: Калі гэта будзе кандыдат ад

А.Л.: Калі гэта оудзе кандыдат ад АГП, ня трэба будзе прыдумляць праграмы. У нас ёсьць эканамічная праграма, праекты пэнсійнай рэформы, рэформаў жыльлёва-камунальнай гаспадаркі, падаткова-бюджэтнай сыстэмы, арміі.
«НН»: Напярэдадні мінулых

«НН»: Напярэдадні мінулых прэзыдэнцкіх выбараў апазыцыя страціла шэраг лідэраў. Ці можа зноў узынікнуць фізычная пебясьпека для галоўных апанэнтаў рэ-

жыму?

А.Л.: Нас гэта закранае найбольш, бо Карпенка, Захаранка і Ганчар былі сябрамі АГП. Адным з галоўных вынікаў кампаніі «Хочам ведаць праўду» сталася тое, што мы спынілі «канвэер сьмерці». Але з патэнцыйным кандыдатам можа здарыцца ўсё што заўгодна: ён можа зынікнуць, памерці, празь дзяржаўныя СМІ яго могуць прадставіць як «наркамана» ці «крымінальніка». Разам з тым мы разумеем: каб «раскруціць» кандыдата, яго каманду і праграму, трэба час. Давядзецца рызыкаваць.

Гутарыў Сяргей Ёрш

«Ратуша» адраклася рызографа

Быць павешаным «на першым жа ліхтары» — ліст з такой пагрозай атрымаў у чацьвер Аляксандар Мілінкевіч, кіраўнік гарадзенскага грамадзкага аб'яднаныня «Ратуша»

Пасланьне з пагрозамі падпісанае нейкім Расейскім нацыянальным саюзам. Сам А.Мілінкевіч ацаніў яго як запалохваньне і жаданьне перашкодзіць абароне «Ратушы», якую ўлады спрабуюць зачыніць. Пазоў грунтуецца на двух папярэджаньнях. Першае «Ратуша» атрымала год таму, другое — у мінулым месяцы. Маўляў, парушаныя правілы захоўваньня і выкарыстаньня рызографу, якім яна валодае. «Ратуша», сапраўды, ня мае адпаведнай ліцэнзіі. Аднак Палажэньне аб ліцэнзаванын паліграфічнай дзейнасьці датычыць

толькі суб'ектаў гаспадараньня. Грамадзкія арганізацыі ў ім ня згадваюцца. Да таго ж, цяпер сход заснавальнікаў «Ратушы» вырашыў бясплатна перадаць рызограф Гарадзенскаму ўнівэрсытэту.

Асамблея няўрадавых арганіза-

цый, у сваю чаргу, 3 траўня распача ла акцыю «Наша салідарнасьць». 16 арганізацый, у тым ліку Фонд Сапегі, Беларуская асацыяцыя журналістаў, ПЭН-Цэнтар, Праваабарончы цэнтар «Вясна», магілёўскі цэнтар «Кола сяброў», зьвярнуліся ў Мінюст з прапановаю прыпыніць працэдуру ліквідацыі «Ратушы», баранавіцкае «Варуты», вакол якіх віравала грамадзкае жыцьцё ў іхных рэгіёнах, а таксама Моладзевага хрысьціянскасацыяльнага саюзу. АНА прапанава ла таксама правесьці круглы стол з удзелам прадстаўнікоў уладаў і «трэцяга сэктару». Да акцыі салідарнасьці далучыліся таксама найбуйнейшыя польскія грамадзкія арганізацыі. Рэакцыі зь Міністэрства пакуль няма, затое ў Гомелі ўлады паведамілі пра ліквідацыю аналягічнага гомельска

га рэсурсавага цэнтру «Грамадзянскія ініцыятывы».

Карэспандэнт «НН» гутарыць з Алесем Мілінкевічам.

«НН»: Ці ўратуюць гэтыя дзе

яньні «Ратушу» ад закрыцьця?

А.М.: Гэта быў бы цуд. У Беларусі не было аніводнага выпадку, калі б грамадзкая арганізацыя вылузалася з рук уладаў, якія хочуць яе зьнішчыць. Наўрад ці ў Горадні будзе іначай. Але мы будзем бараніцца, бо перакананыя: абарона «Ратушы» даламожа адстаяць іншыя арганізацыі. Мы накіроўваем у суд тлумачэньне, у якім падкрэсьліваем, што падставдь, якія ўпраўленые юстыцыі лічыць дастатковымі для ліквідацыі

«Ратушы», надуманыя. «НН»: Чаму менавіта цяпер на вас «наехалі»? А.М.: Улада імкнецца, каб была адна партыя, адна рэлігія, адна моладзевая арганізацыя, адзін прафсаюз. У тэтым сэнсе мы не адпавядаем дзяржаўнай палітыцы.

«НН»: Як сытуацыя будзе разьвівацца далей?

А.М.: Я не магу сказаць, зачыняць улады толькі гэтыя арганізацыі ці нас чакае гвалтоўнае зьнішчэньне ўсяго трэцяга сэктару. Залежаць будзе ад таго, як грамадзкія арганізацыі адрэагуюць на гэты прэсынный адрачуюць на гэты прэсынна важна, ці будуць яны цяпер азірацца на ўладу. Што тычыцца «Ратушы», дык нам могуць забараніць карыстацца назвай, пячаткай, рахункам, але людзі застаюцца. Закрыцыей «Ратушы» прынясе ўладзе больш шкоды, чым карысьці.

ПМ, Горадня

Стракацень беларускіх

CMI

На выставе «СМІ ў Беларусі», якая прайшла 7—10 траўня ў Менску, было пімат экспазацыяў і багата наведнікаў. Выстаўлялі сваю прадукцыю як дзяржаўныя, так і недзяржаўныя мас-мэдыі. Што праўда, сур'ёзная прэса была рэпрэзэнтаваная пераважна дзяржаўным сэктарам — «Звязда», «Беларусь сегодня» і да т.п. Зь незалежных газэтаў узяла ўдзел толькі «БДГ», прычым адразу ў дзывох іпастасях — як проста «БДГ», ія «БДГ — Для служебного пользовання». Заўважныя былі і бокс агенцтва «БелаПАН», якое рэклямавала сваё выданые «Отдыхай», і інтэрнэтрэсурс паvіпу. by. Дэманстрацыйна адмовіліся ад удзелу «Народная воля» і «Белорусская газета», бо арганізатары запрасілі завялікую, на іхную думку, суму. Няцяжка паверыць: найменшы бокс (плошчай у 6 кв.м) каштаваў 600 даляраў.

Аднак нават такія кошты не перашкодзілі ўдзельнікам цалкам запоўніць велічэзную залю выстаўнага комплексу «Белэкспа». Самыя вялікія пляцоўкі пазаймалі электронныя СМІ — Белтэлерадыёкампанія, тэлеканалы АНТ і СТВ. З папяровых мас-мэдыяў выпучаліся даўжэзнымі пуставатымі стэндамі «Беларусь сегодня», «Звязда», а таксама два холдынгі — «Літаратура і мастацтва» ды «Культура і мастацтва». «Звязда», апрача ўсяго, зьдзівіла яшчэ й назвай фотавыставы — «Беларусь праваслаўная». Гэта ўсё ў рэчышчы новай дзяржаўнай элігійнай палітыкі?

І жук і жаба

Сярод беларускіх выданьняў удзельнікаў форуму сустракапіся зусім невядомыя. Ці чулі вы пра гаээту для жанчынаў «Будуар» альбо маладзёвае выданьне «НаблюДАтель»? Гэткімі ж незнаёмымі былі прэзэнтаваныя на выставе СМІ Ўкраіны, Кітаю ды большая частка расейскіх. Шырокаму прадстаўніцтву кітайскіх мас-мэдыяў перашкодзіла эпідэмія атыповай пнэўманіі. Але якая эпідэмія замінала ўкраінскім СМІ? Іхная экспазыцыя на выставе падавалася бязладна сабранай зь першага-лепшага, што трапіла пад руку супрацоўнікам украінскай амбасады. Газэты камуністычныя й нацыяналістычныя, часопісы культурніцкія, пэдагагічныя ды прысьвечаныя дрэваапрацоўцы ляжалі ўперамежку.

Расейскія СМІ былі прадстаўленыя найбольш. Была выстава «СМІ Маскоўскай вобласьці», асобна стала выстава нейкага выдавецтва зь Ніжняга Ноўгараду. Вылучаліся кампаніі, арганізаваныя афіцыёзнаю «Российской газетой» ды «Литературной газетой», якую, паводле некаторых чутак, «прыкормліваюць» беларускія фонды. І сапраўды, «Литературная» бясплатна раздавала выпуск зь беларуска-расейскім дадаткам «Лад» (ён выходзіць раз на месяц на чатырох старонках гэтага выданьня). Уся беларуская частка дадатку была аддадзеная творцам, блізкім да ўлады (Алесю Кажадубу, Раісе Баравіковай, Віктару Гардзею ды інш.), і рэклямавала ідэі беларуска-расейскай інтэграцыі. Такая вось культурная інтэграцыя.

Фота зь дзьвюма Аленамі Сьпірыдовіч

Прэзэнтацыі — тая «разынка», якой бракавала многім удзельнікам выставы. Але тэлекампаніі (тры беларускія плюс тэлерадыёкампанія «Мір») ды некаторыя газэты зладзілі для наведнікаў цэлыя канцэрты. Найбольш «зорак» сабралася на пляцоўцы Першага нацыянальнага: усе папулярныя вядоўцы (кшталту Алены Сьпірыдовіч і Сяргея Кухто), музыкі (Лявон Вольскі, Алег Елісеенкаў) і г.д. Тутсама стаялі кардонныя муляжы вядомых вядоў-

На выставе каля стэнду «праваслаўнай» «Звязды» салам і бульбай частуюцца віцэ-прэм'ер Уладзімер Дражын (зьлева) і намесьнік кіраўніка прэзыдэнцкай адміністрацыі Алег Праляскоўскі (справа). У цэнтры—галоўны рэдактар газэты «Звязда» ўладзімер Наркевіч.

цаў (той самай А.Сьпірыдовіч, Аляксандра Дамарацкага ды іншых), зь якімі можна было сфатаграфавацца. Найбольш спрытныя пасьпявалі зьняцца ў кампаніі з копіяй ды арыгіналам. «Тэлезоркі» ахвотна пагажаліся на такія злымкі.

Ня менш славутасьцяў было і на прэзэнтацыі Беларускага радыё Вершы чыталі Леанід Дранько-Майсок і Андрэй Хадановіч, сыпяваў гурт «Камэрата».

Свой «эксклюзіў» — Аляксандра Ціхановіча ды Іну Афанасьеву — прадстаўляў тэлеканал СТВ. Каля птэнду «Звязды» цешыліся аматары сярэднявечнае музыкі: тут граў гурт «Стары Ольса». Прэзэнтацыю газэты «Беларусь сегодня» асабіста вёў рэдактар Павал Якубовіч. З запрошаных ім гасьцей асабліва ўразіў струнны квартэт Інстытуту сучасных ведаў: творы Вівальдзі, Грыга ды Хачатурана ня надта адпавядалі атмасфэры, якая панавала навокал. Дзяўчат практычна не было чуваць: на суседняй пляцоўцы Белтэлера-

дыёкампаніі надрываўся А.Елісеенкаў. Ён рэклямаваў «першую беларускую эратычную песьню» і заглушаў усіх навокал. Відаць, зразумеўшы, што вылучацца такім чынам з агульнага шэрагу няёмка, П.Якубовіч пасыля струннага квартэту абвясьціў «сыпявачку Ўльляну», якая зацягнула нешта дужа папсовае.

АНТ правяло кастынг

Прэзэнтацыі СМІ адбываліся адначасова і перашкаджалі адна адной. Так, выступы на пляцоўцы тэлерадыёкампаніі «Мір» пэрыядычна заміналі самаму, бадай, актыўнаму ўдзельніку выставы — тэлеканалу АНТ. Даводзілася «АНТшнікам» раз-пораз прасіць калегаў прыцішыць гук.

Хто-хто, а АНТ сваю прэзэнтацыю падрыхтавала ўзважана й густоўна: Дзяржаўны ансамбль «Песьняры», спартовы тэатар Яўгеніі Паупінай, рок-турт «The Stokes», прэзытацыя абноўленага сайту тэлеканалу. Але «фішкай» стаўся адкрыты кастынг вядоўцяў: цягам трох дзён усе ахвотныя маглі паспрабаваць свае сілы ў якасыці дыктараў тэлеканалу. Свой адбор ладзіў і Першы нацыянальны, але там конкурс доўжыўся толькі дзень. «Мы не чакапі, што будзе такі ажыятаж», — прызналася рэжысэрка АНТ Натапыля Язоўскіх. Ахвотных толькі за гэтыя дні запісалася больш за 300 чалавек.

Заміж пастскрыптуму

Адзінае, што падалося не зусім дарэчным на выставе, — час правяденьня. Разумею, што паводле савецкай завядзёнкі і Дзень друку, і Дзень работнікаў рацатку траўня. Аднак лягічней было б аднесьці гэты форум на канец жніўня — пачатак верасьня. І да Дня беларускага пісьменства бліжэй, і тэлеканалы маглі б больш актыўна й свабодна рэклямаваць навінкі сэзону.

Аркадзь Шанскі

Ягор Хрусталёў: Беларускае вяшчаньне на АНТ дасягне 80%

Плянамі тэлеканалу на наступны сэзон падзяліўся з «НН» праграмны дырэктар АНТ Ягор Хрусталёў.

«НН»: Для якіх перадачаў адбіраеце вядоўцаў?

Я.Х.: У нас ёсьць некалькі новых праектаў, якія пачынаюцца з восені. Іў якасьці вядоўцаў, і ў якасьці герояў гэтых перадачаў патрабуецца вялікая колькасьць людзей, якія разыняволена пачувающца перад тэлекамэрай, якія любяць тэлевізію. Мы атрымалі тут велізарны банк завестак: нійены, адрасы тых, хто хацеў бы трапіць на тэлевізію і пагаджаецца дзеля гэтага на такое выпрабаванье, як кастынг. Самы вялікі плюс нае, як кастынг.

шага ўдзелу ў выставе — тое, што мы здолелі правесьці такую работу. «НН»: Наколькі пашырыцца

беларускае вяшчаньне на АНТ? Я.Х.: Падам такі прыклад, Аналягічны нашаму ўкраінскі тэлеканал «Інтэр» пачынаў з таго, што меў 20% уласнага вяшчаньня, а на 80% — канал ОРТ. Сёньня ў іх расейскае вяшчаньне рэальна складае ня больш за 20%, а астатняе — арыгінальныя пе-

радачы.
«НН»: Новыя праграмы, якія
рыхтуе АНТ, ствараюцца на аснове замежных (расейскіх, эўрапейскіх, амэрыканскіх) узораў ці
гэта ўласныя распрацоўкі?

Я.Х.: Гэта будуць арыгінальныя

беларускія праекты. Яны грунтуюцца на новых тэлевізійных тэхналёгіях і адлюстроўваюць новы падыход. На вялікі жаль, я ня маю маральнага права распавядаць канкрэтна пра гэтыя праекты: усе яны альбо ліцэнзійныя, альбо робяцца намі сумесна зь іншымі кампаніямі. Тэлеканалаў сёньня многа, існуе канкурэнцыя, і вельмі лёгка за-

губіць праект. «НН»: Калі на АНТ зьявіцца беларуская мова?

Я.Х.: На маю асабістую думку, было 6 цудоўна, каб на ток-шоў «Выбар» хоць бы 4-5 гасьцей маглі нармальна і якасна гаварыць па-беларуску. Калі чалавек толькі робіць выгляд, што ведае мову, а сам гаворыць з памылкамі, дык у іншых складаецца ўражаньне, што мова непрыгожая, у гледачоў адбываецца адпрэчваньне мовы. Ток-шоў «Выбар» глядзяць паўтара мільёна чалавек. Уявіце, што туды пройдзе чалавек, які будзе скажаць мову, — гэта значна горш, чым тое, што мы гаворым па-расейску.

У нас моцна адчуваецца экспансія расейскіх электронных СМІ, бо мы жывём у атачэны ір авсейскіх тэлеканалаў. Чым хутчэй мы авалодаем уласнай інфармацыйнай прасторай, тым хутчэй зможам там ствараць і ўласную моўную прастору.

ΑШ

Захоп «Норд-Осту» быў санкцыянаваны ГРУ?

Сярод чачэнскіх тэрарыстаў, якія захапілі 800 закладнікаў у маскоўскім Тэатральным цэнтры на Дуброўцы, быў прынамсі адзін агент расейскіх спэцслужбаў. І ён пакінуў будынак за дзень да штурму. Вынікі расьсьледаваньня журналістаў расейскае «Новой газаты»

25 красавіка сайт расейскай газэты «Известия» паведаміў, што дэпутата Думы Сяргея Юшанкова маглі забіць за тое, што ён атрымаў доказы датычнасьці ФСБ да тэракту ў маскоўскім Тэатральным цэнтры на Дуброўцы. Такую інфармацыю распаўсодзіў Аляксандар Літвіненка (былы падпалкоўнік ФСБ, які ўцёк на Захад, пасьля таго як адкрыў Барысу Беразоўскаму, што атрымаў заданьне яго забіць). Паводле словаў Літвіненкі, у пачатку красавіка на сустрэчы ў Лёндане ён перадаў Юшанкову інфармацыю пра нейкага Ханпаша Церкібаева. Гэты чалавек, які быў шмат гадоў агентам ФСБ, знаходзіўся ў «Норд-Осыце» разам з тэрарыстамі і пакінуў будынак перад штурмам.

Церкібаеў, паводле прэс-рэлізу, быў уведзены ў асяродак чачэнскіх баевікоў для арганізапыі правакцыяў. Ён пачаў працаваць на ФСБ, калі быў журналістам на Грозенскім тэлебачаньні. У канцы 2000 г. перайшоў у прэсслужбу Аслана Масхадава, а ў пачатку 2001 г., адпаведна з заданьнем расейскіх спэцслужбаў, — у адзін з атрадаў баевікоў. Паводле Літвіненкі, цяпер Церкібаеў знаходзіцца ў атачэныі Маліка Сайдулаева — прамаскоўскага чачэнскага лідэра, блізкага да спэцслужбаў, Церкібаеў, у якасыці «прадстаўніка чачэнскай грамадзкасьці», суправаджаў спэцпрадстаўніка прэзыдэнта Расеі Дзьмітрыя Рагозіпа на сэсіі ПАРЭ ў Страсбургу 31 сакавіка. 28 красавіка расейская «Новая газета» апуб-

28 красавіка расейская «Новая газета» апублікавала інтэрвію журналісткі Ганны Паліткоўскай з Ханпашам Церкібаевым.

«Вось я і Маргарэт Тэтчэр»

Ханпаш — удзельнік абсалютна ўсяго. «Хлопец на ўсе выпадкі нашай палітыкі, — піша Паліткоўская. — З усімі знаёмы, усюды прыняты, зь ім па плячы любыя павароты на Паўночным Каўказе. З Масхадавым спатрэбіцца пагуляць — ён зывядзе з Масхадавым. Без Масхадавым. Без Масхадавым. Бак, прынамсі, запэўнівае». Афіцыйна ён працуе спэцыяльным карэспандэнтам «Российской газеты», афіцыйнага ўрадавага выданыня. Яшчэ ён запэўнівае, што рэгулярна сустракаецца з памочнікам Пуціна Сяргеем Ястржэмбскім: «Я ў яго працую. Вось мы на фатаграфіі зь ім».

Ястржэмбскі на здымку глядзіць міма камэры і падаецца вельмі нездаволеным. Затое Ханпаш утаропіўся проста ў аб'ектыў: вось,

Ханпаш Церкібаеў авантурыст і

маўляў, мы разам. Фота выйшла з настроем: заўважна, як ня трэба яно было Ястрхэмбскаму і як, па ўсім відапь, настойваў на ім Церкібаеў. Ёсьць у яго і іншыя здымкі: «Я і Масхадаў, я і Ястраб, яшчэ раз — я і Масхадаў, я і Украмлі, я і Сайдулаеў, я і Хіть Роблес (эўрапейскі камісар па правах чалавека)...» Добрая палова картачак здаецца грубаватым мантажом. (Потым праверылі ў спрыцялістаўтак і ёсьць). Ханпаш не тушуецца, дастае «сябе з Маргарэт Тэтчэр і Масхадавым» — каб давесыц, што і з лёнданама блізка знаёмы. 1998 год. Масхадаў у папасе, выглядае так, як да вайны, а Ханпаш — так, як цяпер... На іншай картачцы — Ханпаш і Масхадаў часоў цяперашняй вайны. Масхадаў у камуфляжы, барада моцна пасівела, выглядае жудасна, дый Ханпаш — ня надта. Гэтая — сапраўдная.

Амністыя за Будзёнаўск

Церкібаеў кажа, што паводле прафэсіі ён актор, скончыў акторскі факультэт Грозенска-га ўнівэрсытэту. Няважна, што такога факультэту не было і ён сам так і ня здолеў прыгадаць, хто быў ягоным пэдагогам па акторскім майстэрстве. Галоўнае, што ён абвяшчае: з Ахмедам Закаевым «мы сябры, разам працавлі ў тэатры». У першую вайну Ханпаш узяў у рукі відэакамэру і зрабіўся тэлевізіёншчыкам. Хадзіў з Басаевым на Будзёпаўск, але за ўдзел у тым рэйдзе асуджаны ня быў. Наадпарарот — атрымаў амністыю ў красавіку 2000 г.

Паперы аб амністыі яму давалі ў Аргунскім гарадзкім аддзеле ФСБ Чачэніі — адным з самых жорсткіх. Якраз калі Ханпаша амніставалі, людзі адтуль выбіраліся хіба што на той сьвет. Церкібаеў — першы сустрэты жывым, дый яшчэ з даведкай аб амністыі за Будзёнаўск.

Паміж дзьвюма войнамі Ханпаш, як «герой Будзёнаўску», робіцца вядучым спэцыялістам прэс-службы прэзыдэнта Масхадава. У яго на канале Масхадава — аўтарская тэлепраграма «Прэзыдэнцкае сэрца», пазьней перайменаваная ў «Шлях прэзыдэнта». Потым Ханпаш вымушаны быў пайсьці з масхадаўскага атачэнья, але, як пачаліся баявыя дзеяньні, вярнуўся і зноў стаў «заўзятым джыгадыстам». Проста

пад носам у фэдэральных войскаў і спэцелужбаў, пасярод цяжкіх баёў, калі ўсе беглі куды маглі, Ханпаш рабіў тэлепраграму, сэнс якой можна перакласьці з чачэнскай прыблізна так: «Мая радзіма там, дзе джыгад». «Я і тады, і цяпер так не лічу, — кажа ён. — Проста праграма ў мяне была такая».

Апошні ўзьлёт палітычнай кар'еры Ханпаша Церкібаева зьвязаны з 23—26 кастрычніка
2002 г. Пасьля «Норд-Осту» ён сапраўды зрабіўся «хаўрусьнікам» адміністрацыі Пуціна.
Быў забясьпечаны ўсімі неабходнымі дакумэнтамі, каб бесьперашкодна перамяшчацца
ўсюды, дзе трэба, манэўруючы ад Масхадава
да Ястржэмбскага. Вёў перагаворы ад імя адміністрацыі Пуціна з дэпутатамі чачэнскага
парлямэнту — тыя спатрэбіліся для падтрымкі
рэфэрэндуму. Дамовіўся. Выбіваў для гэтых
дэпутатаў гарантыі недатыкальнасьці ў выпадку прыезду ў Маскву. Выбіў. Вазіў тых самых
дэпутатаў, у якасыці кіраўніка групы, у Страсбург, у высокія габінэты Рады Эўропы і Парлямэнцкай асамблеі. І там дэпутаты паводзілі
сябе выключна «правільна» — як трэба было
Рассі.

«А вы самі пасьля галасавалі на рэфэрэндуме?» — пытаецца журналістка. «Я? Не, сьмяецца. — Я з тэйпу «чарто», нас «яўрэмі» ў Чачэніі называюцья

«Трэба проста пашумець»

Чаму менавіта Ханпаш? За якія такія паслугі? Чым ён давёў сваю вернасьць? Бо без адпаведных доказаў наўрад ці давяралі б яму такія «апэрацыі». З ўсяго відаць, менавіта Ханпаш і ёсьць той самы чалавек, якога ўсе ўцягнутыя ў трагедыю «Норд-Осту» так шукалі. Чалавек, які зьсярэдзіны забясьпечваў тэракт.

Журналістка пытаецца: «Ваша прозьвішча апублікаванае ў сьпісе тэрарыстаў, што былі ў «Норд-Осьце» Дарэчы, вы падавалі на гэтую публікацыю ў суд?» — «Не. А навошта? Я проста спытаўся Ястржэмбскага: «Як такое магло здарыцца?» — «І што ён адказаў?» — «Не зважай». Ён і сам не адмаўляецца, — славалюбец! — што быў засланы спэцслужбамі. Ён увайшоў у будынак разам з групай Бараева, у складзе атраду. Употай, як сам кажа, прывёз чачэнцаў і ў Маскву, і ў сам «Норд-Ост». Гэта

ён пераконваў тэрарыстаў, што «ўсё пад кантролем», што «расейцы зноў узялі грошы», як тады, калі чаэчнцы выходзілі з агочаных фэдэральнымі войскамі Грознага і Камсамольскага. Што трэба проста «пашумець» — каб выйшаў «другі Будзёнаўск», і такім чынам дабіцца міру. А потым, пасьля выкананьня заданьня, «нам дадуць сысьці» — ня ўсім, але дадуць. Гэтым «ня ўсім» выявіўся ён сам. На пытаньне, ці была ў баевікоў выбухоўка, Ханпаш катэгарычна адказвае: «Не».

Церкібаеў выйшаў з будынку, не чакаючы штурму. У яго, кажа, быў плян Тэатральнага пэнтру на Дуброўцы, якога не было ні ў Бараева, ні нават спачатку ў спэцназу, што рыхтаваўся да штурму. Бо Ханпаш — частка сілаў, куды вышэйшых у сілавой гіерархіі, чым «Віцязь» ды «Альфа». «Зрэшты, быў у яго той плян ці не было — па вялікім рахунку ўсё адно, — піша карэспандэнтка. — Сутнасыць у іншым: калі ў «Норд-Осьце» быў такі засланы агент, дык значыць, расейская ўлада (яе частка) ведала, што рыхтуецца тэракт. Удзельнічала ў яго падрыхтоўцы, і нават няважна, зь якой мэтай». Дык што ж за спэцслужбы падрыхтавалі такое нялюдзкае выпрабаваньне для расейскага народу? Церкібаеў на гэтае пытаньне адказваць не захацеў.

На другой чачэнскай вайне падобнымі мэтадамі дзейнічае вайсковая выведка. Запявалы ў так званых эскадронах сьмерці — супрацоўнікі ГРУ. Страты без судоў — іхнае рамяство. І ні ФСБ, ні МУС, ні пракуратура нічога зрабіць ня могуць. А ўдовы, што страцілі мужоў ад дзеяньняў «эскадронаў сьмерці», дужа зручны матэрыял для запалохваньня ўсяго грамадзтва.

Практыка ня новая: гэтак спэцатрады НКВД ў вайну пераапраналіся немцамі ды палілі вёскі «ў тыле ворага», а па вайне забівалі людзей у Заходняй Украіне і Беларусі пад відам «бандэраўцаў». Падчас штурму «Норд-Осту» загінулі 129 чалавек. Тыя, хто выжыў, працягваюць паміраць ад перажытага стрэсу. А правакатар квітнее. Ён прыкормлены, добра выглядае і, галоўнае, пры справе. Днямі Ханпаш Церкібаеў кіруецца ў Чачэнію — як кажа сам, рыхтаваць «мірныя перамовы».

Франц Субель

16.30 «Жаночы погляд». 17.10 «Уваят: вышук!» 18.00 «Сёныя» з Тацянай Мітковай. 18.40 Сэрыял «Хлопцы з нашага гора-ду». 1-я сэрыя. 19.45 Дэтэктыў «На рагу ля Патрыярха-вых-3». 1-я сэрыя. 21.00 «Краіна і сывет». Галоўныя падзеі

дня. 21.35 «Сэкс у вялікім горадзе». 22.15 Да 300-годзьдзя Санкт-Пецяр-бургу. Праект Л.Парфёнава «Расейская імпэрыя: Аляксандар I».

Эураспорт
 9.30 Мога Гран-пры. Гішпанія.
 11.00, 20.15, 2.00 Ралі Аргенціна.
 11.30 Трыял на матацыклах у памяшканьні. Чэмпіянат сьвету. Марсэль.
 12.30 Футбол. Чэмпіянат Эўропы U-17.
 Англія — Гішпанія.
 16.30 Вэляспорт. Джыра д'Італія. З-і зтал.
 3-і зтал.

этап. 18.30, 23.00 Эўрагалы. Футбольны

16.30 «Жаночы поглял»

• Эўраспорт

панядзелак

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.00 Навіны. 6.10, 7.10, 8.10 Добрай раніцы, Бела-

6.10, 7.10, 8.10 Добрай раніцы, Бела-русь! 9.10, 17.05 «Тайны Ніра Вулфа». Сэрыял. 10.00 Плянэта АРТ. 10.25 Кліп-абойма. 11.05 «Габрыэль Шанэль». Дак. фільм. 12.15 Панарама: падзеі тыдня.

12.15 Панарама: падзеі тыдня.
13.05 Талебароматар.
13.20 I. Мураўвеа ў лірычнай камадыі
- Самая абаяльная і прывабная».
14.45 «Ішоў трамвай 10-ы нумар».
Мультфільм.
15.15 «Не зявай!».
15.45 «Сузор'е надзей».
16.10 Мультыклюб.
18.15 «Гаспадары зямлі». Відзафільм
АТН.

атн. 18.35 З дакладных крыніц. 18.50 Ж Дэпардзье і Р.Палянскі ў дэтэк-тыве «Простая фармальнасьць». 20.40 Калыханка.

3 траўня

6.00, 7.00, 8.00, 15.00, 18.00, 23.00

навіны. 6.10, 7.10 Добрай раніцы, Беларусь! 8.10, 18.15 «Заля чаканьня». Сэрыял.

17.05 «Тайны Ніра Вулфа». Сэрыял. 19.05 К.Кляўе ў камэдыі «Загарэлыя».

23.15 Начны этэр. 0.15 Гістарычная драма «Кароль

20.40 Калыханка. 21.00 Панарама. 21.45 Навіны рэгіёну. 21.55 «Каралева сэрцаў». Сэрыял. 22.50 Зона Ікс.

аўторак

● CTB

5.30 Музычны канал 6.00 «Накаўт». Навіны боксу. 6.30, 15.50 «Паўэр рэйнджэрз, ці Магут-

15.00 г. 10.00 г. 10

21.45 Навіны рэгіёну. 21.55 «Каралева сэрцаў». Сэрыял.

21.55 «каралева сэрцау», сэрынл. 22.50 Зона Ікс. 23.15 Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Тар-пэда-СКА» (Менск)— «Нёман» (Горад-

ня). 2-ці тайм. 0.05 Начная размова

11.00 «Архідэі Беларусі». Дак. фільм.
 11.25 «Народ супраць».

12.00 «Віно каханьня». 12.55 «У нас усе дома»

13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны». 13.50, 18.35 «На рагу ля Патрыярхавых» 14.40 «Бітлборгі». 15.00 «Чалавек-павук».

5.30 Музычны канал. 6.00 «Вар'яцкі съвет». Дак. фільм. 6.30, 15.50 «Паўэр рэйнджэрэ, ці Магут-ныя рэйнджэры» 6.55, 15.25 «Флінт — дэтэктыў у часе». 7.20, 17.50 «Меншчына. Людзі, падзеі,

факты». 7.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24

гадзіны», 7.50. 19.50 «СТВ-спорт», 8.10, 22.50 «Тэхналёгія», 8.20 «Пасланец каралевы», 10.00 «Мастак Леанід Шчамялёў», Дак.

10.25 «Турпаход». 10.35 «Сталічны футбол зь Ю.Доўнарам». 10.55 «Пакуль гарыць сьвечка».

14.40 «ытлооргі». 15.00 «Чалавек-павук». 16.45, 23.15 Праект «Адлюстраваньне»:

CTB

фільм. 10.25 «Турпаход»

11.25 «Народ супраць» 12.00 «Віно каханьня».

12.00 «Віно каханьня». 12.55 «У нас усе дома». 13.50, 18.35 «На рагу ля Патры 14.40 «Бітлборгі».

«Подыюм». Дак. фільм. 18.00 «Дзень добры, доктар!».

23.00 «Навіны СНД». 23.15 «Сталічны футбол зь Юр'ем Доўнарам». 23.35 Фільм жахаў «Пітон». Першы музычны канал

16.45 «Дыялёг з усім сьветам»: «Шу-

кальнікі золата». 17.50 «Меншчына. Людзі, падзеі, фак-

ты».
18.00 «Партрэт у інтэр'еры».
18.15 «Арт-экспрэс». Культурнае жі цё сталіцы.
19.50 «СТВ-спорт».
20.20 «Добры вечар, маленькі...».

20.40 «Адпачывай». 20.50 Баявік «Пасланец каралевы».

7.00 Пад'ёмнік. 9.00, 22.00 =120/80» 9.10, 16.00 Рукач. 14.00 «ІнтарАктыў». 17.00, 18.45, 19.40, 22.10 УльтраМікс. 18.00 «Пра Fashion». 19.30 Реоріе-тійх. 23.00 МэгаМікс.

AHT

7.00 Пад'ёмнік 9.00 «120/80».

AHT

9.00 «120/80». 9.10 Рухач. 14.00 «ІнтэрАктыў». 16.00 «20-ка Першых». 17.0. 19.40 УльтраМікс. 19.30 People-mix. 23.00 МэгаМікс.

навіны. 8.05 «Добрай раніцы». 9.05, 19.00 «Зямля кахан

8.00, 9.00, 18.00, 20.30, 22.45 Нашы

• Першы музычны канал

8.00, 9.00, 18.00, 20.30, 23.25 Нашь

надзеі». 9.50 Камэдыя «Мітусьня». 11.15, 23.40 «Фабрыка зорак-2». 11.45 Дыснэй-клюб: «Лойд у космасе».

навіны. 8.05 «Добрай раніцы»

18.15 «Менск і менчукі».
18.20 «Тэма дня».
20.5 «Запрашаем паскардзіцца...».
20.15 «Добры вечар, маленькі...».
20.50 баявік «Гяддзятар».
20.50 баявік «Гяддзятар».
20.00 Чавінь ОНД».
0.00 Трылер «Палоньніца каханьня».

PTP

7.45 Андрь

15.10 «Падводны сьвет Андрэя Мака-

9.05 Контуры. 9.45 «Замля каханыя, зямля надзеі». 10.30 Каломба вртаецца ў дэтэктыве «Паспрабуй, зразумей мяне». 11.40, 0.45 «Фабрыка зорак-2». 5.10 «Невядомая плянэта». Омак зымлі. 15.40 Прыгодніцкі фільм «Над намі Паў-

21.00 Ток-шоў «Выбар». 21.45 Дэтэктыў «Жаночая лёгіка». 1-я

яна Чэлентана і Арнэла Муці

сэрыя. 23.00 Дэтэктыў «Прыватная справа».

7.45 Андрыяна Чэлентана і Арнала Муці ў камедыі «Па-вар'яцуя захажаны». 9.45, 18.50 Весткі. Дзяжурная часьць. 10.00, 19.00 Весткі. 17.50 «Камісар Ракс». 19.30 Мясцовы час. Весткі — Масква. 19.50 Дабранач, дзеці! 19.55 Талессэрыял «Прыёт». 20.55 Талесоэрыя «Пьодзі і цені-2». 22.00 Ток-шоў «Весткі — 22.00 ток-шоў «Весткі — 22.00 «Дзяжурны па краіне». Міхаіл

днёвы крыж». 17.00 «Вялікае мыцьцё» 18.10 Лубянка. «Звычай

толіо «падводні свет равіча». 15.35 «Сканэр». 16.05 Шматсэрыйны фіг тэктыва Дуброўскага». 17.00 «Вялікае мыцьцё». 18.10 «Проста сьмех!». 20.00 Час.

20.00 час. 21.00 «Ня толькі пра футбол». Спартовы

агляд. 21.25 «Хто хоча стаць мільянэрам?». 22.25 «Жаночая лёгіка». 2-я сэрыя. 0.00 «На футболе» зь Віктарам Гусевым.

• PTP

17.50 «Камісар Рэкс».
18.50 Весткі. Дзяжурная часьць.
19.00 Весткі.
19.30 Мясцовы час. Весткі — Масква.
19.50 Дабранач, дзеці!
19.55 «Дрыбт».
20.55 «Людзі іцені-2».

22.00 Ток-шоў «Весткі+». 22.30 Весткі-спорт. 22.40 Крымінальная драма «Заког

• Культура

15.10 «Урокі расейскай». «Усё пра ка-

ханьне...». Апавяданьні Н.Тэфі чытае

Вольга Аросева.

• Культура

HTB

17.30 Навіны культуры. 17.50 «Парадак слоў». Кніжныя навіны. 17.55 Улада факту. 18.25 Сцэнаграма.

10.25 сцояна рыма. 18.55 Гадзіна музыкі. 19.35 70-годзьдзе паэта. «Антысьветы Андрэя Вазьнясенскага». 20.15 Ж.Б.Мальер. «Лекар міжволі». Тэ-

леспэктакль. 21.25 «Тым часам». 22.05 Ток-шоў «Школа зласлоўя». 23.00 Навіны культуры з Уладзіславам

Фляркоўскім. 23.25 «Начны палёт». Вядучы Андрэй

9.00 Сёньня раніцай. 9.20 Надвор'е на заўтра. 9.25 «Вочная стаўка». 10.05 Экстрэмальны кантакт: чарапахі

атакуюць. 10.35 «Бухта сьмерці». «Прафэсія — рэ-

парцёр». 11.00, 16.00 «Сёньня» з Кірылам Паздня-

ковым. 14.35 Ток-шоў «Прынцып даміно»

Вольта Аросева. 15.25 Парад тонараў. 16.05 «Пятае вымярэньне». 16.35 «Сакрэты старажытных». Дак. сэрыял. Фільм 4-ы. «Галовы альмекаў». 17.30 Навіны культуры. 17.50 «Парадак слоў». 17.55 «Палацавыя тайны». «Першы

17.55 «Палацавыя тайны», «Першы Эрмітаж Расеі», 18.25 Да 300-годзьдзя Санкт-Пецярбургу, «Справа пра Бурштынавы габінат». Прам'ера дак. сэрыялу. 19.15 «Партитуры не гараць». 19.40 «Інтэраянцыя». Маст. фільм. 21.25 «Што рабіць?». 22.08 Ю год народнаму артысту Расеі Мікалаю Пастухову. «Эпізоды». 23.25 «Начны палёт». 23.25 «Начны палёт».

• нтв

9.00 Сёньня раніцай. 9.20 Надвор'е на заўтра. 9.25 «Увага: вышук!». 10.10 «Расъліннае жыцьцё». 11.00, 6.00 «Сёньня» з Кірылам Паздня-

А.Агузум. 1.15 Матацыклетныя гонкі. Імола.

4 траўня серада

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.00 Навіны.
6.10, 7.10 Добрай раніцы, Белапусь і 8.10, 18.15 «Запось» 23.00 Навіны. 6.10, 7.10 Добрай раніцы, Беларусь! 8.10, 18.15 «Заля чаканьня». Сэрыял. 9.15, 17.05 «Тайны Ніра Вулфа». Сэрыял. 10.00 Талевізійны Дом кіно. «Ваенныя фільмы студыі «Беларусьфільм». 10.25 Задроўс. Тэлечасого

10.53 сола для доктанта. с. марусват (сыпявачка). 11.05, 21.55 «Каралева сэрцаў». Сэрыял. 12.15, 14.20 Добры дзень, Беларусы 13.05 І.Мураўёва ў фантастычнай камэ-дыі «Каханыне злое». 14.45 «Маска—Менск». 15.20 «Самая кепская ведзьма». Сэрыял

для дзяцей. 15.45 Пяць цудаў. 15.55 «Вакол шпіё 16.20 5x5.

16.20 5х5. 17.00 Кліп-абойма. 19.10 К.Кляўе ў камэдыі «Загарэлыя на лыжах». 20.40 Калыханка.

21.00 Панарама. 21.45 Навіны рэгіёну 22.50 Зона Ікс. 23.15 Начны этэр. 0.15 Псыхалягічны тр ● CTB

5.30 Музычны канал. 6.00 «Вар'яцкі сьвет». 6.30, 15.50 «Паўэр рэйнджэрз, ці Магут-

ы тоылер «Прывіл»

0.30, 13.30 члауэр рэлиджэрэ, ц гиаг ут-ныя рэйнджэры». 6.55, 15.25 «Флінт — дэтэктыў у часе». 7.20, 17.50 «Меншчына. Людзі, падзеі, факты». 7.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24

адзіны». 7.50, 19.50 «СТВ-спорт»

7.50, 19.50 «СТВ-спорт». 8.00 «Сынеданыне зы Інай Афанасыевай». 8.10, 22.50 «Тэхналёгія». 8.20 Баявік «Глядыятар». 10.00 «Запрашаем паскардзіцца». 10.10 «Жывыя сыведкі ледавікоў». Дак.

фільм. 10.55, 20.35 «Аўтапанарама»

10.55, 20.35 «Аутапанарама». 11.10 «Закон і крымінал». 11.25 «Народ супраць». 12.00 «Віно каханьня». 12.55 «У нас усе дома». Сэрыял 13.50, 18.35 «На рагу ля Патрыя, 14.40 «Бітлборгі».

15.00 «Чалавек-павук».
16.45, 23.15 Праект «Адлюстраваньне»:
«Час байца». Дак. фільм.
17.50 «Мешчэна. Люді, падзеі, факты».
18.00 «Плянэта людзей».
18.15 «Партрэт у інтэр'еры».

20.05 «Турпаход». 20.15 «Добры вечар, маленькі...». 20.50 Катрын Дэнёў і Ўільям Хёрт у псы-халягічнай мэлядраме «Непадалёк ад

раю». 23.00 «Навіны СНД» 0.00 Прыгодніцкі фільм «Вязень Зэнды»

● Першы музычны канал

7.00 Пад'ёмнік. 9.10, 16.00 Рухач. 14.00 «ІнтэрАктыў». 17.00, 19.40, 22.10 УльтраМікс.

19.30 People-mix. 22.00 «120/80». 22.30 «Пра Fashic 23.15, 1.00 МэгаМ 0.00 «Чарнасьліў».

AHT

8.00, 9.00, 18.00, 20.30, 23.00 Hau

навіны.
8.05 Тэлеканал «Добрай раніцы»
9.05. 19.00 «Зямля каханьня.

9.50 Камэдыя Леаніда Гайдая «Небясьпечна для жыцьця». 11.20 «Ня толькі пра футбол». Спартовы

агляд.
агляд.
агляд.
1140, 23.15 «Фабрыка зорак-2».
12.10 Дыснай-клюб: «Лойд у космасе».
15.10 «Індыйсія касты».
15.35 «Танк Т-34». Зброя перамогі.
16.36 Шыаггарыйны фільм «Дасье да-тэктыва Дуброўскага.
18.10 Сымехапанарама.
20.10 Чаг

10.10 Сымсханагарама. 20.00 Час. 21.00 «Слабае зьвяно». 22.00 Дэтэктыў «Жаночая лёгіка-2». 23.35 Трылер «Незабыўнае».

PTP

РТР
 7.45, 19.55 Сэрыял «Ідыёт».
 8.45, 20.55 Сэрыял «Ілодзі і цені-2».
 9.45, 18.50 Весткі. Дзяжурная часьць.
 10.00, 19.00 Весткі.
 7.50 «Камісар Рэкс».
 19.30 Мясцовы час. Весті — Масква.
 19.50 Дабранач. дзеці
 22.00 Ток-чоў «Весткі».
 22.30 «Мне сыніцца расейскі сынег».

• Культура

Вольга Аросева. 15.25 «Душою споўнены палёт». Высту-паюць «Зоркі балету» Расеі. 16.05 «Клясыкі сучаснага мастацтва».

Сямён Файбісовіч. 16.35 «Сакрэты старажытных». Дак. сэ-

16.35 «Сакрэты старажытных». Дак. сэрыял.
17.30 Навіны культуры.
17.50 «Парадак слоў». Кніжныя навіны.
17.55 «Ларадак слоў». Кніжныя навіны.
17.55 «Айчына і лёсы».
18.25 Да 300-годыдая Санкт-Пецярбур-гу. «Справа пра Бурштынавы габінэт».
19.15 «Дапамажыце Тэлеку».
19.25 «Сабака ў ботах». Мультфільм.
19.45 «Збор выкананныяў». Грае Аляксандар Мельнікаў (фартэліна).
20.25 «Алокрыф».
21.05 «Тавтральны раман». Маст. фільм.
23.00 Навіны культуры з Уладзіславам Фляркоўскім.

Фляркоўскім. 23.25 «Начны палёт».

• нтв 9 00 Сёньня паніцай

9.20 Надвор'е на заўтра. 9.25 Дак. драма «Злачынства і пака-

раньне». 9.55 «Кулінарны паядынак»: «І на моры, і на сушы». 11.00, 16.00 «Сёньня» з Кірылам Пазднячасопіс. 20.45 Бокс. 1.00 Матацыклетныя гонкі. Гран-пры. Гішпанія. Найлепшае.

ковым. 14,35 Ток-шоў «Прынцып даміно». 16.30 «Хуткая дапамога». 17.25 «Злачынства і пакараньне». 18.00 «Сёньня» з Тацянай Мітковай 18.40 «Хлопцы з нашага гораду». 2

сэрыя. 19.45 «На рагу ля Патрыярхавых-3».

2-я сэрыя. 21.00 «Краіна і сьвет». 21.35 Футбол. Ліга чэмпіёнаў. Паўфінал. «Інтэр» (Італія)— «Мілян»

• Эўраспорт

9-30 Экстромальныя віды спорту. 10.30 Сьпідвэй. Гран-пры. 11.30 Трыял. ЧС у закрытых памяш-каньнях. Барсалёна. 12.30, 20.00 Эўрагалы. Футбольны

часопіс. 14.00, 18.30, 21.30 Тэніс. WTA. Рым.

Дзень 2-і. 16.30 Вэляспорт. Джыра д'Італія. 4-ы

этап. 23.00 Бокс. Ляйпцыг. Р.І.Бэджарана —

14.35 Ток-шоў «Прынцып даміно». 16.30 «Хуткая дапамога». Сэрыял. 17.25 Шчырае прызнаньне. 18.00 «Сёньня» з Тацянай Мітковай.

18.40 Сэрыял «Хлопцы з нашага гораду». 19.45 Дэтэктыў «На рагу ля Патрыярха-

вых-з». 21.00 «Краіна і сьвет». Галоўныя падзеі

дня. 21.35 Футбол. Ліга чэмпіёнаў. Паў-фінал. «Ювэнтус» (Італія)— «Рэал» (Гішпанія).

• Эўраспорт

9-39 Сэрыі. Аўтамотаспартовы часопіс. 10.00 Валягонка. Італія. Giro. 4-ы этап. 11.00 Зўрагалы. Футбольны часопіс. 12.30 Футбол. Спецатляд. 13.00 Съпідвэй. Гран-пры. 14.00 Тэніс. WTA. Рым. Дзень 3-і. 16.30 Вэляспорт. Джыра д'Італія. 5-ы этап.

15 траўня чацьвер

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00 23.00 Навіны. 6.10, 7.10 Добрай раніцы, Беларусь! 8.10, 18.15 «Заля чаканьня». Сэрыял. 9.10, 17.05 «Тайны Ніра Вулфа». Сэры 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00,

ял. 10.00 «Сьвятло далёкай зоркі. Віктар Вуячыч». Аўтарская праграма Аляксанд-ра Дамарацкага. 10.25 «Касыяпэя». Пазнавальны сэры-

ял. 10.55 Наша спадчына. Касьцёл сьв.Станіслава ў Магілёве. 11.10, 21.55 «Каралева сэрцаў». Сэры-

ял. 12.15, 14.15 Добры дзень, Беларусь! 13.05 І.Мураўёва ў камэдыйнай мэля-драме «Артыстка з Грыбава». 1-я сэ-

драть — рыя. 15.20 «Самая кепская ведзьма». Сэры ял для дзяцеи. 15.45 Пяць цудаў.

15.55 «Вакол шпіёны». Сэрыял для дзя-

цей. 16.20 5x5. 17.00 Кліп-абойма. 19.10 Камэдыйная мэлядрама «Дзіця

напракат». 20.40 Калыханка. 21.00 Панарама. 21.45 Навіны рэгіёну. 22.50 Зона Ікс. 23.15 Начны этэр. 0.15 Трылер «Лютасьць»

● CTB

5.30 Музычны канал. 6.00 «Вар'яцкі сьвет». 6.30, 15.50 «Паўэр рэйнджэрз, ці Магут-ныя рэйнджэры». 6.55, 15.25 «Флінт — дэтэктыў у часе». 7.20, 17.50 «Меншчына. Людзі, падзеі,

7.20, 17.50 «Меншчына людая, падзе факты».
7.30, 16.30, 19.30, 22.40 «24 гадзіны».
7.50, 19.50 «СТВ-спорт».
8.00 «Тэма дия».
8.10, 23.00 «Тэжалайгія».
8.20 «Турпаход».
8.30 «Партрят у інтэр'еры».
8.45 «Фільм, фільм, фільм.».
15.00 «Чалавек-павук». Мультсэрыял.

16.50 «Дыялёг з усім сьветам»: «Шу-кальнікі золата». 18.00 «Тэатральныя гісторыі». 18.15 «Рамонт».

то, то «намонт». 18.35 «На рагу ля Патрыярхавых»

18.35 «На раз у ли так режу. 20.05 «Гульиявы рэфлекс». 20.15 «Добры вечар, маленькі...». 20.30 «Фільм, фільм, фільм». 20.50 Баявіє «Скалалаз». 23.10 «Навіны СНД». 23.25 «Навіны сусьветнай

індустрыі». 0.00 Драма «Код невядомы». • Першы музычны канал

7.00 Пад'ёмнік. 9.00 «120/80». 9.10, 16.00 Рухач 14.00 «ІнтэрАкты 17.00, 19.40, 22.30 УльтраМікс. 19.30 People-mix.

22.00 «Сіла цягі». Аўтапраграма. 23.00 МэгаМікс.

Тэхнічная прафіляктыка да 15.10. 15.10 «Калі заўтра на Марс 16.05 Шматсэрыйны фільм «Дасье дэтэктыва Дуброўскага:

17.00 «Вялікае мыцьцё». 18.00, 20.30, 23.00 Нашы навіны. 18.10 «Жарт за жартам». 18.40 «Бяз тэрміну даўнасьці». Дак. дэ-

10.40 быя тэрміну даунасьці», дак. дэтактыў. 19.10 «Зямля каханьня, зямля надзеі». 20.00 Час. 21.00 «Асноўны інстынкт». Ток-шоў. 22.00 Дэтактыў «Жаночая лёгіка-2». 23.15 Камадыя «Гісторыя каханьня

піраманьяка». 0.50 Футбол. Міжнародны турнір на «Кубак Лабаноўскага».

• PTP

● РТР
7.45, 19.55 «Ідыёт».
8.45, 20.55 «Людзі і цені-2».
9.45, 18.50 Весткі, Дзяжурная часьць.
10.00, 19.00 Весткі.
17.50 «Камісар Ракс».
19.50 Дабранач, дзеці!
22.00 Ток-шоў «Весткі — Масква.
19.50 Дабранач, дзеці!
22.00 Ток-шоў «Весткі+».
22.30 Весткі — спорт.
22.40 Кінаакадэмія. Прэмія «Оскар».
Брад Піт, Энтані Хопкінс і Джулія Армонд у маст. фільме «Легенды восені».

• Культура

15.10 «Урокі расейскай», «Усё пра калапьпе...».
15.25 Вечар венскай музыкі.
16.05 «Пецярбург: час і месца». «Трэба

быць героем». 16.35 «Непрадбачаны антракт». Дак. рільм. 17.10 «Гербы Расеі».

17.30, 23.00 Навіны культуры. 17.30, «Парадак слоў». Кніжныя навіны. 17.55 «Хто мы?». «Хроніка смутнага 18.25 «Справа пра Бурштынавы габінат». Дак. сэрыял. 19.15 «Далсамажьце Тэлеку». 19.20 «Трое з Прастажвашына». Мультфільм. 19.40 «Царская лёжа». IV Міжнародны конкурс імя С.Пракоф'ева. 20.0 «Вяселья». Маст. фільм. 21.25 «Культурная рэвалюцыя». 22.20 «Эпізоды». 22.20 «Эпізоды». 23.25 «Начны палёт».

• нтв

9.00 Сёньня раніцай. 9.20 Надвор'е на заўтра. 9.25 Шчырае прызн

этап.
19.00 Футбол. Чампіянат Эўропы U-17.
Партугалія. Паўфіналь.
22.00 Анов везгрывій серады.
22.15 Конны спорт. Кубак нацый.
23.15 Гольф. Споцагляд.
0.30 Ветразевы спорт. Якты.
1.00 Спартовыя прыгоды на прыродзе.
1.30 Таніс. WTA. Рым.

10.00 «Кватэрнае пытаньне». 11.00, 16.00 «Сёньня» з Кірылам Паздняковым. 14.35 Ток-шоў «Прынцып ламіно»

14.35 Ток-шоў «Прынцып даміно».
16.30 «Хуткая дапамога».
17.25 «Вочная стаўка».
18.00 «Сёньня» з Тацянай Мітковай.
18.40 «Хлопцы з нашага гораду».
19.45 «На рагу ля Патрыярхавых-3».
21.00 «Краіна і сьвет». Галоўныя падз

дня. 21.40 «Сэкс у вялікім горадзе» 22.25 Праект Л.Парфёнава «Рас

імпэрыя: Аляксанлар I». • Эўраспорт

9.30 Конны спорт. Кубак нацый. 11.00 Футбол. Чэмпіянат Эўропы U-17. Партугалія. Паўфіналы. 14.00, 21.30 Тэніс. WTA. Рым. Дзень 4-ы. 18.30 Тэніс WTA. Марціна Хінгіс. Спэцрэпартаж. 19.00 Спартовыя прыгоды на прыро-

дзе. 19.30 Футбол. Кубак Лібэртадорэс. 1/8 фіналу. 23.00 Вольныя баі.

0.15 Баявыя майстэрствы. Парыж -

пятніца

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.00 Навіны. 6.10, 7.10 Добрай раніцы, Беларусь! 8.10, 18.15 «Заля чаканьяя». Сэрыял. 9.10, 17.00 «Тайны Ніра Вулфа». Сэрыял.

ял. 10.00 Сад мары. 10.25 «На скрыжаваньнях Эўропы». На-цыянальны тэлефэстываль песьні. 10.50 Да міжнароднага дня музэяў.

«музым». 11.05. 21.55 «Каралева сэрцаў». Сэры-

ял. 12.15, 14.15 Добры дзень, Беларусь! 13.05 І.Мураўёва ў камэдыйнай мэля-драме «Артыстка з Грыбава». 2-я сэрыя. 15.20 «Самая кепская ведзьма».

15.45 Пяць цудаў

15.55 «Вакол шпіёны» 16.20 5х5. 19.05 Крымінальная драма «Сакрэтны

траўня

7.15 «Крыс Каларада». Мультсэрыял. 7.40 Пяць цудаў. 7.50 «Не зявай!».

8.15 Існасьць. Духоуная праграма. 8.5 «Усё нармальна, мама!». 9.35 Экран індыйскага кіно. «Злосны намер». 1-я сэрыя. 11.05 Здароўе. Тэлечасопіс. 11.30 «Сыпявай, душа!». Фальклёрныя

калектывы Гарадзенскага раёну. 12.15 Вясёлая сямейка. Гумарыстыч-

12.45 Падарожжа дылетанта. 12.55 Сола для дэбютанта. Арцём

13.35 Дак. сэрыял «Пары і дуэты-2».
 14.00 «Чыста ангельскае забойства».

Дэтэктыўны серыял. 15.15 «Гаспадары зямлі». Відэафільм

15.35 Кухня КВК. 15.50 «Містэр Бін». Камэдыйны серы-

ял. 16.15 КВК. 1/8 фіналу Эўралігі. 17.45 «Млын моды-2003». XI Рэспуб-

8.15 Існасьць. Духоўная праграма

20.40 Калыханка 21.00 Панарама.

субота

7.00. 12.00. 15.00 Навінь

ная праграма

Шышкоў (скрыпка) 13.10 Плянэта АРТ.

21.45 Навіны рэгіёну. 22.50 Зона Ікс. 23.15 Баявік «Сапраўднае кахаі ● CTB

5.30 Музычны канал

6.00 «Вар'яцкі сьвет». 6.30, 15.50 «Паўэр рэйнджэрз, ці Ма-6.55. 15.25 «Флінт — дэтэктыў у часе: 7.20, 17.50 «Меншчына. Людзі, падзеі,

факты». 7.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24

гадзіны». 7.50, 19.50 «СТВ-спорт». 8.00 «Сынеданьне зь Інай Афанасье

8.10, 22.50 «Тэхналёгія: 8.20 Баявік «Скалалаз»

10.15 «Гульнявы рэфлекс» 10.15 «Гульнявы рэфлекс». 10.25 «Уладамірскія». Дак. фільм. 10.55, 20.35 «Аўтапанарама». 11.10 «Тэатральныя гісторыі». 11.25 «Народ супрацы». 12.00 «Віно каханьня». Тэленавэла. 12.55 «У нас усе дома». Сэрыял. 13.50 «На рагу ля Патрыярхавых». 14.40 «Бітлборгі».

ліканскі фэстываль-конкурс моды і

фота. 18.10 «На скрыжаваньнях Эўропы». На-

цыянальны тэлефэстываль песьні. 18.40 Першы нацыянальны тэлежанал прадстаўляе: група «Чычэрына». 19.35 Драма «Жалезныя гульні».

21.25 Галоўнае пытаньне. 22.05 Камэдыя «Містэр Суботні Ве-

5.30 Музычны канал. 6.30 «Дзікая плянэта». Дак. фільм. 7.30, 15.40 «Дзініс-непаседа». 8.00 «Пітэр Пэн». 8.25 «Хіткліф». 8.50, 19.50 «СТВ-спорт».

9.15 «Адпачывай». 9.25 «Сьнеданьне зь Інай Афанасье-

ваи». 9.50 Прыгодніцкі фільм «Старая крэ-

11.30 «Рамонт». 11.45 «Філярманічны тыдзень». 11.50, 20.10 «Антонія». Тэлесэрыял. 12.45 «Плянэта людзей». 13.05 Камэдыя «Формула вясёлкі». 14.40 «Дружная сямейка». Камэдыйны

21.00 Панарама.

• ств

чар». 0.05 Начны музычны этэр.

9.00 «Рэактыўны бокс»

• Першы музычны канал

20.15 «Добры вечар, маленькі...» 20.50 Камэдыя «Вісус».

15.00 «Чалавек-павук». 16.45, 23.15 Праект «Адлюстраваны

18.20 «Тэма дня». 18.35 «Немагчымыя зялёныя вочы». Тэ-

0.00 Мэлядрама «Грэх. Гісторыя стрась-

«Казіно». 17.40 «Адпачывай». 18.00 «Філярманічны тыдзены 18.05 «Сьвецкая хроніка».

18.10 «Менск і менчукі».

20.00 «Рэактыўны бокс»

23.00 «Навіны СНЛ»

лесэрыял.

7.00 «Пад'ёмнік». 9.00, 16.00 Рухач. 14.00 «V.I.Р. Онія». 17.00, 22.10 УльтраМікс. 22.00 «120/80». 22.30 «20-ка Першых». 23.30 МэгаМікс.

AHT

8.00, 9.00, 18.00, 20.30, 23.25 Нашы навіны. 8.05 «Добрай раніцы»

16.30 «Запрашаем паскардзіцца» 16.40 «Аўтапанарама».

17.10 Камэдыя «Прышэльцы-2: Калі-

• Першы музычны канал

8.00, 12.30 Рухач. 12.00 «Сіла цягі». Аўтапраграма. 17.00 Музыка.RU. 18.00, 19.40 УльтраМікс. 19.30 «Реоріе.mix». 23.00 МэгаМікс.

16.05 «Сьвет Бобі»

AHT

доры часу». 21.00 Камэдыя «Цудоўны»

22.35 «Навіны СНД». 22.50 Фільм «Ісьціна ў віне»

16.05 «Дасье дэтэктыва Дуброўскага» 17.00 «Вялікае мыцьцё».
 18.10 «Самі з вусамі». 18.40 Дак. аповесьць «Зе Чыкаціла». Справа 2002 г.

надзеі». 10.35 «Бяз тэрміну даўнасьці». Дак. дэ-

тэктыў. 11.00, 22.05 «Фабрыка зорак-2».

20.00 Yac

21.00 «Поле цудаў». 23.40 Камэдыя «Там, дзе грошы»

• PTP

11.30 «Твінісы». 15.35 «Містыка Балі»

7.45 «Ідыёт». 8.45 «Людзі і цені-2»

9.45, 18.50 Весткі. Дзяжурная часьць 10.00, 19.00 Весткі. 17.50 Аншляг

19.30 Мясцовы час Весткі — Масква 19.50 Дабранач, дзеці! 19.55 Сьвяточны канцэрт да 80-годзь-

3a HCKA 21.25 Баявік «Па мя

• Культура

няковым. 14.35 Ток-шоў «Прынцып даміно» 15.10 «Урокі расейскай». «Усё пра ка-

13.35 Дыснэй-клюб: «Геркулес» 14.10 «Расейская рулетка». фільм. 13.10 «Каралеўскія зайцы». Мульт-

15.05 Камэдыя «Апякун». 16.40 Праграма «Песьня году. Вясна». 18.15 «КВК-2003». Прэм'ер-ліга. 20.00 Час.

20.30 «Нашы навіны

20.55 «Хто хоча стаць мільянэрам?». 21.55 Што? Дзе? Калі? 23.20 Камэдыя «Капітан Рон».

• PTP

8.45 Ранішняя пошта 9.20 «Сто да аднаго». Тэлегульня.
 10.15 Сам сабе рэжысэр.

 11.15 У пошуках прыгод.
 12.10 Клюб сэнатараў. 13.00 Весткі.

13.20 Маст. фільм «Непадсудны»

15.00 Футбол. Чэмпіянат Расеі. «Ротар» (Валгаград)— «Спартак» (Масква). 17.00 Мая сям'я.

18.00 «Аншляг».

19.00 Весткі.

19.25 Люстэрка.
 19.50 «Сумленны

 АНТ
 8.00 Навіны.
 8.20 «Ералаш».
 8.25 «Грай, гармонік любы!».
 9.00 «Слова пастыра».
 9.15 «Здароўе».
 10.00, 14.00 Навіны (з субтытрамі).
 10.10 «Смак».
 10.30 Крамль-9. «Сьятлана Сталіна.
 Уцёкі зь сям'і». 1-я сэрыя.
 11.10 Сьмехапанарама.
 11.50 «Падарожкы натураліста».
 12.20 Ударная сіла. «Крылатая ракета «Маскіт». 19.50 «Сумленны дэтэктыў». 20.15 Элізабэт Херлі і Брэндан Фрэйзэр у камэдыйнай мэлядраме «Асьлеплены жаданьнямі». 22.10 Баявік «Двайнік»

• Культура

Культура
 11.15 «Графаман».
 11.40 Служба выратаваныня.
 11.45 «Дэвід Копэрфілд».
 Маст.
 12.10 Камэдыя «Баламут».

HTB

9.05 «Кулінарны наждынак». «пром ср міністар». 10.00 «Кватэрнае пытаньне». 10.55 Надвор'е на заўтра. 11.00, 15.00 Сёньня. 11.15 «Музэйныя алігархі». «Прафэсія

9.05 «Кулінарны паядынак»: «Прэм'ер

15.25 Р.Шуман. Канцэрт для фартэ-

піяна з аркестрам. 16.00 «Парыскі часопіс». «Анры Труая» 16.25 «Брадвэй. Чорнае мора». Прэм'-

17.35 паудзенным сны.
18.25 Ток-шоў «Аркестравая яма».
19.05 «Дапамажыце Тэлеку».
19.15 «Раманс пра закаханых». Маст.

фільм. 21.25 «Лінія жыцьця». Аляксандар Шырвінт і Міхаіл Дзяржавін. 22.20 Блеф-клюб. 23.00 Навіны культуры з Уладзіславам

9.00 Сёньня раніцай. 9.20 Надвор'е на заўтра. 9.25 «Найноўшая гісторыя»: «Курская

дуга». 10.20 «Без рэцэпту». 11.00, 16.00 «Сёньня» з Кірылам Пазд-

ру». 16.35 Барбара Хендрыкс у Парыжы

17.45 Магія кіно. 18.15 «Сфэры». 18.55 «У вашым доме». Андрэй Канча-

ера дак. фільму.

Фляркоўскім. 23.25 «Хто там...»

• HTB

Афрыкі». (барацьбы».

17.30 Навіны культуры. 17.50 «Парадак слоў».

17.55 Паўдзённыя сны

8 траўня нядзеля

• БТ
7.00, 12.00, 15.00 Навіны.
7.15 - Крыс Каларада». Мультсерыял.
7.40 Пяць цудаў.
7.50 Мультыклюб.
8.30 Арсэна.
9.10 Алімія слова.
9.15 - Сузор' е надзей».
9.40 Зкраніндыйскага кіно. «Злосны намер». 2-я сорыя.
11.15 Сад мары.
11.45 Наша спадчына. «Ратушы Беларусі». 1-я частка.
12.15 «Усё наумальна, мама!».
13.00 «Ваша лято».
13.40 «Съятто длайскай зоркі. Мікалай Яроменка-старайшы.
14.05 Маршрут №:
14.10 «Чыста ангельскае забойства».
Датэктыўны сэрыял.
15.15 «Касывпя».

15.15 «Касыяпэя». Заключная серыя. 15.40 Сьвет жывёл у серыяле «Бараць-

ба за выжываньне 16.30 Кліп-абойма. 17.10 «Млын моды-2003». XI Рэспуб-

ліканскі фэстываль-конкурс моды фота. 17.40 Прыгодніцкі фільм «Справа для

сапраўдных мужчын». 18.50 Мэлядрама «Адна за ўсіх»

21.00 Панарама: падзеі тыдня

21.50 Тэлебаромэтар. 22.15 Бокс. Баі наймацнейшых прафэсіяналаў сьвету. Дэвід Туа — Хасім

Рахман. 23.20 М. Рурк у трылеры «Час падзень-

● CTR

5.30 Музычны канал. 6.30 «Дзікая плянэта»: «Выратаваль-

нікі».
7.30, 16.20 «Дэніс-непаседа».
8.00 «Пітэр Пэн».
8.25 «Хітхніф».
8.25 «Хітхніф».
9.00 «Менск і менчукі».
9.00 «Аўтапанарама».
9.20 «Аўтапанарама».
9.40 Камадыя «Қароль-Алень».
11.00 «Сьнеданьне зь Інай Афанасье-

11.25 «Дзень добры, доктар!»

11.40 «Сьвецкая хроніка». 11.45, 20.35 «Антонія». Тэлесэрыял. 12.40 «Арт-экспрэс». Культурнае жы

цё сталіцы. 13.05 Трагікамэдыя «Крок насустра

14.50 «Дружная сямейка». 15.50 «Сымпсаны». 16.50 «Сывет Бобі». 17.20 «Залатая дзясятка Беларусі

17.20 «Залатая дэжилим осогоры»
17.50 «Вар'ящи сывет».
18.45 «168 гадзін».
19.30 «Пакуль гарыць сывечка».
20.00 «Асабісты інтэрас».
21.20 «Турпаход».
21.30 «Хіт-момант. Вынікі месяца».
23.30 «Навіны СНД».
23.30 «Навіны СНД».

• Першы музычны канал 8.00, 13.45 Рухач. 12.00 «Чарнасьліў». Культураля

шоў. 13.00 «Пра Fashion». 17.00 Музыка.RU. 18.00, 19.40 УльтраМікс.

19.30 People-mix. 23.00 МэгаМікс. AHT

8.00 «Твінісы». 8.20 «Ералаш»

8.25 Армейскі магазын.
 8.55 «Легенда пра Тарзана».

 9.15 «У сьвеце жывёл».
 10.00, 14.00 Навіны (з субтытрамі). 10.10 «Юкі адкрывае Дыснэйлэнд» 10.15 «Падарожныя нататкі».

10.35 Пакуль усе дома.

11.15 Дог-шоў 12.00 «Крылы». 12.25 «Клюб падарожнікаў»

13.05 Разумніцы й разумнікі. 13.05 «Дыснэй-клюб: «Геркулес». 14.10 «Валадар смаку» з Валдысам Пельшам. 15.05 «Куміры». 15.30 Ток-шоў «Выбар». 16.10 Камэдыя Ралана Быкава «Сем ня-

нек». 17.30 Жывая прырода. «Прагулкі з дыназаўрамі», «Мішка на Поўначы». 18.35 Драма «Рабаваньне».

чыкоў. 13.25 «Ералаш».

20.30 Контуры. 21.10 АНТ прадстаўляе: «Беларусы ў Афрыцы. Ралі па Сахары». 21.30 Жан-Клеів Ван Дам у баевіку «Рап-тоўная сымерць». 2.3.0 Часы. 0.30 Канцэртная праграма «Радыё-манія-2003».

«Маскіт». 12.45 «Каб памяталі...». Юры Грабенш-

PTP

Кісялёвым. 9.50 «Гарадок». Дайджэст. 10.20 Парад камэдый. «Лос

10.20 парад камадары. «Пос-янджэлас кая гісторыя». 12.10 Парлямэнцкая гадзіна. 13.00 Весткі. 13.20 Вакол сьвету. 14.15 Дыялёгі пра жывёл. 15.20 Крамлёўскія тайны акадэміка Ар

15.20 краммеуски начны акадомік. батава. 15.55 Пакой сымеху. 18.50 у «Гарадку». 18.50 у «Гарадку». 20.10 Спацыяльны карэспандэнт. 20.10 Спацыяльны карэспандэнт. 20.35 Маст. фільм «Паштар». 0.00 Чампіянат сывету па аўтагон клясе «Формула-1». Гран-пры А рыі.

• Культура

11.25 Нядоўгія гісторыі. 11.40 «Дэвід Копэрфілд». Маст. фільм. 2-я сэрыя. 13.15 «Дом, які пабудаваў Джэк».

Мультфільм. 13.25 «Дар дажджоў. Вялікія рэкі Афрыкі». Фільм 6-ы. «Вікторыя-Ніл. Рака лачатку». 13.55 Чорныя дзіркі. Белыя плямы. 14.50 «Час музыкі». Тэлечасопіс. 15.15 «Шэдэўры сусьветнага музычна-га тэатру». Опэра Дж.Вэрдзі «Сіла лё-

су». 18.15 «Перапынак». Мультфільм. 18.30 Ізноў пласьцінка пяе. 18.55 Вечары ў тэатры «Школа сучаснай

п'есы». 19.35 «Дзіця асьветы». 2-я сэрыя 20.30 «Больш чым каханьне». 21.10 «Замкі жахаў». Дак. сэрыял. 21.35 «Культ кіно» з Кірылам Разлогавым. «Закаханыя Куіні». Мас

фільм. 23.25 «Джазафрэнія»

9.00 «Каханьне ўдаўца». 7-я сэрыя 9.50 «Расьліннае жыцьцё». 10.30 Вы будзеце сьмяяцца! 10.55 Надвор'е на заўтра. 11.00, 15.00 Сёньня.

. 1.00, 13.00 Сеньня. 11.15 Праграма «Ўплыў» 12.00 Дэтэктыў «Асаблі

ныя...». 13 50 Смачныя гістопыі

14.05 Свая гульня. 15.20 Граем у «Кено» 15.25 Экстрэмальны і и «Кено». U-17. Партугалія. Фінал. иальны кантакт: атрутныя 12.00 Формула 3000. Сьпілбэрг

марскія вандроунікі. 15.50 Ток-шоў «Прынцып даміно». 17.05 Камэдыя «Расьсеяны». 18.45 «Сышчыкі-2: агонь нябесны». Ча-стка 2-я. 20.00 «Надречы» зь Леанідам Парфёна-вым

вым. 21.30 Трылер «Людзі-коткі» 0.00 Сэрыял «Клан Сапран

• Эўраспорт

13.00, 20.00 Супэрбайк. Чэмпіянат

этап. 18.30 Тэніс. WTA. Рым. Фінал.

23.00 К-1. Сусьветны Гран-пры. Сай-

Конкурс падпісчыкаў

Рэдакцыя «Нашай Нівы» праводзіць розыгрыш каштоўных прызоў для тых, хто падпішацца на нашу газэту на 2-е паўгодзьдзе. Галоўны прыз — падарожжа на Балтыйскае мора. Другі прыз — кніга «Краіна Беларусь. Ілюстраваная гісторыя». А таксама касэты, кнігі. Дасылайце на адрас Рэдакцыі копіі сваіх падпісных абанэмэнтаў (на цэлае паўгодзьдзе!) або выражце і дашліце гэтую картку, калі ў Вашым селішчы няма дзе зрабіць ксэракопію (але ў гэтым выпадку Вам прыйдзецца прад'явіць свой абанэмэнт у Рэдакцыі, калі пашчасьціць). Наш адрас: а/с 537,

Апошні дзень падпіскі — **20 чэрвеня**. Розыгрыш прызоў — **1 ліпеня**.

Дык падпісвайся!

13.55 Смачныя гісторыі. 14.05 Свая гульня. 15.20 Спорт «Лято 6 з 49».

піс. 1.45 Экстрэмальныя віды споту.

фільм. 13.25 «Дар дажджоў. Вялікія рэкі Афрыкі». Фільм 5-ы. «Мара. Рака 15.25 «Жаночы погляд» 16.05 Крымінальны фільм «Зладзеі ў барацьбы». 13.55 «Бывайце, Каны!». Дак. фільм. 14.50 «Сярэбраны век пецярбурскай рэжысуры». «Партрэт на фоне тэат-

16:30 «Хуткая дапамога».
17:25 «Дзіўная вайна». «Прафэсія — рэпарцёр».
18:00 «Сёньня» з Тацянай Мітковай.
18:35 «Свабода слова».
19:55 Джэймз Бонд — Пірс Броснан у бавеіку «Залатое вока».
22:40 «Усё адразу!». Начныя забавы.

9.30 Гольф. Спэцагляд. 10.30 Тэніс. WTA. Рым. Дзень 4-ы. 11.30 Трыял на матацыклах у памяшканьні. Чэмпіянат сьвету. Пэса-

Партугалія. Паўфіналы. 14.00 Тэніс. WTA. Рым. Чвэрцьфінал. 17.00 Вэляспорт. Джыра д'Італія. 6-ы

этап. 18.30 Дзюдо. Чэмпіянат Эўропы. Гер

10.00 доможнам манія. 19.45 Тэніс. WTA. Рым. 21.00 Формула. Аўтаспартовы часопіс. 21.30 Ралі. Аргенціна. Агляд. 22.30 Супаргоначны ўік-энд. Часопіс. 23.45 Бокс. Спацвыпуск.

• Эўраспорт

законе». 17.55 «Найноўшая гісторыя»: «Іншыя». 18.45 Дэтэктыў «Сышчыкі-2: агонь ня-

бесны». 20.00 «Асабісты ўнёсак». 21.10 Крымінальны фільм «Катала». 22.55 Супэрбокс: Полі Аяла супраць Кларэнса Адамса.

• Эўраспорт

9.30 Спартовыя прыгоды на прыродзе. 10.00 Футбол. Кубак Лібэртадорэс. 1/

лоўскі. 19.35 «Даіця асыветы». Талесэрыял. 20.30 «Вялікія раманы дваццатага ста-годзьдзя». 21.00 Навіны культуры. 21.15 «Бунюэль і стол цара Салямона». 8 фіналу. 12.00 Бокс. Спэцвыпуск. 13.30 Футбол. Легенды чэмпіянатаў Эўропы. 80—90 гады. 15.30 Тэніс. WTA. Рым. Першы Маст. фільм. 23.00 «Фрак народа». Пра тэатар і ня

паўфінал. 17.00 Вэляспорт. Джыра д'Італія. 7-ы

этап. 18.30 Тэніс. WTA. Рым. Другі паў-

фінал. 19.30 Футбол. Чэмпіянат Эўропы U-17. Партугалія. Фінал. 21.30 Кік-боксінг. Кікманія.

1.15 Дзюдо. Чэмпіянат Эўропы. Гер-

16.30 Вэляспорт. Джыра л'Італія. 8-ы

21.00 Вольныя баі. 22 00 Баявыя алзінаболствы

0.15 Дзюдо. Чэмпіянат Эўропы. Гер

сьвету. Монца. 14.00 Супэрспорт. Чэмпіянат сьвету.

аб усім патроху

Ідэалягізацыя без ідэалёгіі

Міністар адукацыі Пятро Брыгадзін і галоўны ідэоляг Адміністрацыі прэзыдэнта Іван Карэнда гатовыя ўдасканаліць ідэалягічную работу са студэнтамі.

28—29 красавіка ў трох навучальных установах краіны (Магілёўскі дзяржунівэрсытэт, Беларускі дзяржаўны эканамічны ўнівэрсытэт і РІВШ БДУ) прайшлі сэмінары-нарады прадстаўнікоў Міністэрства адукацыі з загадчыкамі гуманітарных катэдраў усіх ВНУ краіны, якія тычыліся пытаньняў удасканаленыня ідзалягічнай работы з студэнтамі.

Мэтастазы саветчыны шточасу абміналі вышэйшую школу: выкладчыкам рэкамэндавалася чытаць студэнтам лекцыі пра добрае жыцыцё пад сёньняшняй уладай, але ня болей. Аднак пасьля выступу Лукава пачала больш жорстка ўмешвацца ва ўнівэрсытэцкае жыцыцё. Самыя высокія чыноўнікі агучылі ідэю ўвесьці ва ўсіх ВНУ пасады рэктара па ідэалягічнай рабоце вярнуць практыку публічных лекцыяў выкладчыкаў перад працоўнымі на заводах.

Скліканыя пры канцы красавіка нарады пацьвердзілі кірунак цяперашніх уладаў на перайманьне досьведу савецкай вышэйшай школы. Праўда, дагэтуль незразумелы асноўны кірунак ураду: шчыльны саюз з Расеяй ці ўсё ж незалежнасьць?

Выступоўцы — намесьнікі міністра адукацыі, прарэктары і прафэсары — настойвалі на неабходнасьці ідэалягізацыі ўсіх гуманітарных вучэбных дысцыплінаў, але згадзіліся з думкай, што самой ідэалёгіі япичэ няма. «Яе няма нават у нашага прэвыдэнта», — роспачна заўважалі выступоўцы. «Дрэнна вучыўся», — адказвалі ім з залі.

Сякія-такія ілэі па пабудове магчымай ідэалёгіі выказваліся. Прафэсар Рашэтнікаў прапанаваў узяць за аснову Канстытуцыю, нацыянальны сьветапогляд, беларускую эканамічную і палітычную мадэлі, пры гэтым пазначыўшы, што ў нацыянальным сьветапоглядзе неабходна вылучаць агульначалавечыя, хрысыіянскія і патрыятычныя каштоўнасьці. А тое, што стваральнікамі ідэалёгіі маюць стаць прэзыдэнт, парлямэнт і ўсё дзяржчынавенства, засьведчыла, якія менавіта каштоўнасьці будуць выбраныя з «агульнае масы».

АБ, Магілёў

ДЗІВОСЫ

Бізуна за пацалунак

Іранская акторка Гохар Кхейрандзіш умоўна пакараная 74 ударамі бізуном за тое, што прыльодна «пацалавала мужчыну». Яна цмокнула ў лоб вучня свайго нябожчыка-мужа (рэжысэра), якому ўручала прыз, а ў Іране фізычны кантакт між несваякамі рознага полу забаронены. Пасьля прабачэньняў акторкі суд вынес умоўны вырак.

Не хадзі з курыцай

Італьянскага турыста затрымалі ў Нідэрляндах за тое, што выйшаў на шпацыр з сваёй курыцай: у краіне лютуе птушыны грып. Іх завезьлі ў пастарунак, дзе вэтэрынар абсьледаваў курыцу. З гаспадара ўзялі грошы за паслугі доктара й амбуляторнае ўтрыманьне птушкі.

Зарыбленьне Сьвіслачы

У Съвіслач ад Камсамольскага возера да парку Горкага пускавоць рыбу — некалькі приттэраў карасёў і шчупакоўў. Гэта не малькі, а ладная ўжо рыба, і менчукі могуць яе лавіць. Рабіць гэта дазволена толькі адной вудай.

«Старога» больш няма

У амэрыканскім штаце Нью-Гемпшыр абрынулася славутая скала, што нагадвала твар старога. «Стары гораў» рассыпаўся ад дажджу і ветру — яму было каля 200 млн. гадоў.

Да нас едуць працаваць

Бяльніцкі рынак працы асвойваюць замежнікі: 15 украінцаў цаспапер працуюць у фэрмэрскай гаспадарцы «Паўлінка», 10 малдаванаў у каптасе «Наша перамога», 6 грузінаў — у сялянска-фэрмэрскай гаспадарцы «Аазыс».

CM; БелаПАН, Reuters

Зьелі «герб» за дваццаць хвілін

11 траўня ў Горадні, на афіцыйным мітынгу, прысьвечаным Дню дзяржаўнага сьцяга і герба, сябры незарэгістраванай моладзевай арганізацыі «Разам» кармілі людзей калустай. Тыя, хто раздаваў капусту, былі апранутыя ў кашулькі з надпісам «Я прыйшоў сюды добраахвотна». Тры качаны, якія сымбалізавалі сёньняшні дзяржаўны герб, былі зьедзеныя а дваццаць хвілінаў. На мітынгу прысутнічала дзьве тысячы чалавек, сабраных з розных навучальных установаў па разнарадцы гарвыканкаму.

pahonia.promedia.by

АСОБЫ ТЫДНЯ

Віктар Лукашэнка, які быў дарадцам аддзелу Заходняй Эўропы ў МЗС, спіьніў працу 18 красавіка. Афіцыйна звальненьне тлумачыцца ўласным жаданынем. Ягоную заяву падпісаў Сяргей Мартынаў.

Максім Мірны ў чарговым рэйтынгу Асацыяцыі тэнісістаў-прафэсіяналаў займае 18-ы радок. За гэты сэзон ён зарабіў 277 тыс. даляраў. Уладзімер Ваўчкоў у рэйтынгу на 65-м месцы.

Скульптар Уладзімер Жбанаў упрыгожыў фантан ля менскай Камароўкі дзьвома бронзавымі гусямі. Паўтара месяца скульптару «пазавала» жывая гусь, адмыслова набытая на Ждановічах. Цяпер птушка ў заапарку.

Джордж Крол, кар'ерны амэрыканскі дыплямат, прызначаны новым паслом ЗША ў Беларуск. Раней ён працаваў у пасольстве ЗША ў Расеі, быў намесьнікам пасла ў Менску і супрацоўнікам дыпмісіі ва Украіне. Скончыў Гарвард і Оксфард.

Гупрацунгкая двивисть да Урапс. Скончыў Гарвард і Оксфард. Зьміцер Жук, які ўзначальваў прэс-службу, дзяржавы, цяпер будзе кіраваць інфармацыйным агенцтвам БелТА. Ягоны папярэднік, спэцслужбіст Алег Праляскоўскі, цяпер займае пасаду намесьніка кіраўніка Адміністрацыі прэзыдэнта.

Вэтэран Віктар Цярэшчанка зь вёскі Коппі (Віцебішчына) саматужна паставіў цэмэнтавы помнік сыну Сталіна Якаву. У вайну Джугашвілімалодшы недзе там трапіў у нямецкі палон. На адкрыцьцё помніка саралі чалавек дзьвесьце— нават выхаванцаў дзіцячага садку з балёнікамі прывялі. Раённая ўлада, як той Пілат, не паказалася, хоць усё дазволіла. Вэтэран поўны энэргіі й зьбіраецца адчыніць муээй баявой славы.

Аляксандар Старыкевіч, звольнены на загад Леаніда Козіка з газэты ФПБ «Беларускі час», узначаліў газэту Незалежнага прафсаюзу «Салідарнасць». Яе выпуск адноўлены 24 красавіка.

Берасьцейскія апэратыўнікі затрымалі трамадэяніна Нямеччыны, што быў у міжнародным вышуку. Паводле інфармацыі сьледзтва, ён прапаноўваў немцам туры ва Ўсходнюю Эўропу, браў грошы, а пасыя зынікаў. «Зарабіў» аж 265 тыс. эўра. Затрымалі яго ў вёсцы Вычулкі (Берасьцейшчына), дзе жывуць ягоныя маці й сястра.

CM

УДАКЛАДНЕНЬНЕ

У «НН» №15 у матэрыяле «Перад Радаўніцай» замест «Случчакі зьбіраюцца 20-га прыбраць пахаваньні Альгерда Абуховіча, Яўгена Гучка і іншых беларускіх дзеячоў на мясцовых могілках» трэба чытаць «Случчакі зьбіраюцца 20-га прыбраць пахаваньне Альгерда Абуховіча». Перапрашаем за прыкрую недакладнасьць.

Вясёлыя валуны

Новы від мастантва вынайшлі ў беларускіх лясьніцтвах. Вырашыўшы, мусіць, што прырода недасканапая ў сваёй прыгажосьці, лясгасы Меншчыны выдаткавалі энную суму грошай на яскравыя алейныя фарбы, каб размаляваць... прыдарожныя камяні. Замшэлыя валуны абапал аўтастрады маглі б выклікаць у падарожнага непажаданыя эмоцыі. Зусім іншая справа, калі вока будуць вабіць вясёлкавага колеру глыбы ў стылі поп-арт ды яшчэ з карыснай інфармацыяй: «Лес — лёгкие планеты», «Огонь — враг леса», «Брако- враг природы». На некаторых камянісках намаляваныя стылізаваныя выявы ласёў ды аленяў, а недзе пад Лагойскам — нябачаная раней пачвара з двума вялікімі зубамі, надпіс пад якой — «Они охраняются» — съведчыць пра ўнікальнасьць жывёліны.

Агульнаадукацыйныя лёзунгі разпораз зьмяняюцца выхаваўчымі і натхняльнымі: «Берегите фауну!», «Плобите природу!», «Браконьерам — бой!», «Берегите птиц!» і да т.п. Заклікі з кожным чарговым каменем паўтараюцца, і ўрэшце табе ўжо карціць крыкнуць шафёру: «Тармазі!» — ды рынуцца ў лясныя нетры зь цьвёрдым намерам берагчы «пціп» і фаўну ды біць браканьераў.

Клопатам гаспадароў лесу вырашаюцца адразу некалькі важных задач: экалягічнае ды вайскова-патрыятычнае выхаваньне ездакоў, аздабленьне беларускіх краявідаў і ўвекавечаньне другой дзяржаўнай мовы манумэнтальнымі срокамі.

Навінка мастацтва прыжылася, «вясёлыя» валуны з-пад Менску дакаціліся аж да Лепелю. Калі гэтак пойдзе далей, нашым нашчадкам давядзецца ехаць у сталічны музэй валуноў, каб даведацца, за што ж гэта потаты мінуўшчыны называлі іх сівымі.

Антон Бубала,

матаршоў

Афанасьева рэклямуе «Audi»

У менскім Палацы лёгкай атлетыкі спарткомплексу ўзброеных сілаў ад 29 красавіка да 5 траўня адбылася міжнародная аўтавыстава «Матаршоў». Як і ў мінулыя гады, ёй папярэднічала моцная рэклямная кампанія, якая забясьпечыла арганізатарам высокую наведвальнасьць (вялікую штурханіну) і неблагія прыбыткі. Але ўсё ж вынікі ня цалкам адпавядалі чаканьням.

Меней мадэляў

Колькасьць аўтавытворцаў, якія прэзэнтавалі свае мадэлі, была найслабейшым месцам «Матаршоў». У выставе не ўзялі ўдзелу такія вядомыя кампаніі, як «Mercedes», «Тоуоta», «Mazda». Астатнія ж у асноўным выстаўлялі ранейшыя мадэльныя шэрагі, хоць здараліся й прыемныя выключэньні

Дзьве навінкі зьявіліся на стэндзе «Volkswagen»: адна з апошніх рас-

аўто прадстаўнічай клясы «Phaeton» Пацешыла вока «Volvo-XC90» 2004га мадэльнага году. «Ford» наладзіў прэзэнтацыю новага «Mondeo-ST220» — «такога хуткага, што не пасьпееш разгледзець». Не адставала й «Audi», запрасіўшы Іну Афанасьеву прасыпяваць колькі песень каля новай мадыфікацыі А8. З амэрыканскім размахам заявіла пра сябе «General Motors», выставіўшы агромністы «Escalade EXT» — машыну, для якой наўрад ці хапіла б шырыні адной паласы на праспэкце Скарыны. Разрэклямаваны спартовы «Por-

sche Boxter» месьціўся ў асобным павільёне разам з сваім больш трапавлыене разам з сваім основі пра-дыцыйным суродзічам «Porsche Cayenne». Абяцалі, што «бокстэр» прывязуць у Менск з Штутгарту. Але на латвійскіх нумарох было на-пісана: «Baltijas Sporta Auto». Выглядае, што машына сыпярша заехала да нашых паўночных суседзяў.

У тым самым павільёне можна было пабачыць легендарныя «Harley Davidson» коштам каля 19 тыс. эўра Былі й іншыя мадэлі, але ім унутры месца не хапіла, таму байкеры проста на двары. Раз-пораз яны ка-талі дзяўчат з «Матаршоў» вакол комплексу, заглушаючы маторамі ўсё навокал.

Было відаць, што арганізатары прыклалі намаганьні, каб прыцягнуць як мага больш удзельнікаў. Аднак, як трапна заўважыў адзін з наведнікаў, «на стаянны была палова тых самых

VIP-дзень

З абяцаных выгодаў наведваньня першага дня выставы былі заўважрозыгрышы каштоўных прызоў і бясплатныя напоі. «Адчыненыя дзьверы ўсіх аўтамабіляў» калінікалі зачыняліся перад самым носам наведнікаў, бо «машыну ўжо прадалі, і ў салён цяпер нікога не пускаем». Здаралася й так, што патэнцыйных пакупнікоў ветліва, але настойліва прасілі выйсьці з машыны. У якасьці адмысловай праграмы

выступалі даўганогія дзяўчаты й клоўн, але іх можна было пабачыць і ў наступныя дні «Матаршоў». Каталёг з «эксклюзіўнай інфармацыяй», які па-

«FIAT Punto Sporting» выклікаў цікавасьць у наведвальнікаў аўтавыставы.

вінен быў атрымаць кожны навед-вальнік VIP-дня, відаць, выйшаў надта абмежаваным накладам, і пра яго пасьпяхова забыліся ўжо да абеду. Пра «меншую колькасьць людзей» і казаць не даводзілася. Больш-менш вольна стала толькі пал вечар, калі высьветлілася, што ўдвая даражэйшы квіток ня быў варты гэткіх грошай.

ДАІ — у народ

Ля стэнду дзяржаўтаінспэкцыі акрамя вядомага менчукам міліцэйскага «Opel Astra» і матацыклу суправаджэньня BMW можна было пабачыць спэцсродкі, якія выкарыстоўваюцца беларускай міліцыяй. Газавы балёнчык суседнічаў з гумовым дручком і рацыяй. На тварах у міліцыянтаў была нязвыклая ўсьмешка, зь якой яны даходліва тлумачылі цікаўным асаблівасьці законаў і прынцыпы сваёй працы. Для тых, хто ня меў часу стаяць у чарзе па кан-сультацыю, зрабілі адмысловую скрыню для пытаньняў. Але самай запамінальнай сталася дзяўчынаміліцыянтка ў параднай форме, якая лёгка магла даць фору многім прыгажуням ля стэндаў з аўтамабілямі

Ян Мацур

НАДВОР'Е

Іравень

месяца каляндарнай вясны — «тразахавалася ў нас гэтаксама, як і ва ўкраінцаў. Сонечныя промні падаюць на паверхню глебы пад вуглом, большым за 50°. Сьветлы час сутак на поўначы перавышае 500 гадзін за месяц. Найбольш характэрныя рысы траўня — хуткі рост тэмпэ ратуры паветра, глебы, вады, невялікая колькасьць ападкаў (50—60 мм), цьвіценьне садоў, чаромхі і ландышу. У другой дэкадзе ў Беларусь звы-

чайна прыходзіць фэналягічнае лета. Але часта пасьля цяпла на пару дзён вяртающи халады і замаразкі, якія ў трох зь пяці гадоў ахопліваюць усю краіну. Прычым паветра ўначы і раніцай можа выхалоджвацца на Палесьсі больш, чым на поўначы краіны, — да -3...-8 °С. Прырода і гаспадарка атрымліваюць значную шкоду.

Сярэдняя тэмпэратура траўня павялічваецца ў мэрыдыяльным напрамку ад +11,5 да +14 °C. Абсалют ныя максымумы на ўсёй тэрыторыі перавышаюць +30 °С, месцамі сягаючы +34 °С. Адносная вільготнасын мае найменшы паказынік за ўвесь год — ад 64 да 72%, што пры адносна невысокім тэмпэратурным фоне асабліва спрыяе выдзяленьню нэктару.

Да другой сусьветнай вайны г.зв. «чаромхавыя» халады былі значна радзейшымі. Часьцей і сьнег выпадае ў апошнія 60 гадоў. У 1945, 1952 г. моцныя сьнегапады ішлі нават у

апошняй дэкадзе траўня, ад чаго загінула безьліч птушанятаў, што яшчэ не пасьпелі ўбрацца ў пер'е . У 1994 г. гэткая ж зьява загубіла амаль усю квецень на поўдні краіны. Цёплым і сухім быў травень у 1975, 1993, 1996 г.

Часьцей, чым у які іншы час, у траўні выпадае град. На Палесьсі й усходзе Магілёўшчыны — ад 1 да 3 разоў за месяц. Вядома, якую шкоду

гэта прыносіць расьлінам.
З поўдня прылятаюць чорныя стрыжы, казадоі. Апошняй вяртаец-ца івалга, акурат калі на дрэвах распусьціцца лісьце. Працягваюць нераставаць акуні, а г.зв. «белая рыба» толькі пачынае

Юры Фралоў

Беларуска адраджае чукоцкую мову

Выбітнай дзяячкай чукоцкага нацыянальнага руху стала бела-руска Зоя Тагрына. Яна гэтак добра авалолала чуконкай мовай, што ра авалодала чукоцкай мовай, што нават складае на ёй песьні. Яшчэ яе маці-музыказнаўца зацікавілася свое-асаблівай культурай паўночных народаў, асабліва музыкай. Цяпер сп. Зоя працуе над тым, каб знайсьці спосаб запісу чукоцкіх песьняў, бо іх амаль немагчыма запісаць у эўрапейскай нотнай сыстэме.

Пра 3.Тагрыну піша расейскае выданьне «Антифашистский мотив», якое прысьвяціла цэлы нумар (№1 за 2002 год) асьвятленьню сёньняшняга становішча каракаў, чукчаў і кетаў. Язапат Змысла

HOBAE KIHO

«Салярыс»-2

Содэрбэрг, які ў 27 гадоў атрымаў «Залатую пальмавую галінмау «Залатую пальмавую галін-ку» за «Сэкс, хлусьню і відэа», а ў 37 спаборнічаў за рэжысэрскі «Оскар» сам з сабой (фільмы «Эрын Брокавіч» і «Трафік»), на пачатку 2003 г. экранізаваў Ле-маў «Салярыс». Гэтым раманам жадаў заняцца сам Джэймз Кемэран, але, дазнаўшыся пра намер Содэрбэрга, саступіў яму,

мер Содэрбэрга, саступіў яму, задаволіўшыся роляй прадусара. Што ж выйшла? Першыя ж кадры фільму — пролівень, які нудотна барабаніць у вокны, — съведчаць аб тым, што Содэрбэрг зрабіў не экранізацыю раману Станіслава Лема (яго дзея пачынаецца на касымічнай станцыі, а не на Зямлі), а рэмайк стаукі Анлоя Таркоўскага.

рэмэйк стужкі Андрэя Таркоўскага. Тыя ж пляны. Тая ж напружаная маў-клівасьць. Пабудаваная ў здымачным павільёне «XXth Century Fox» касьмічная станцыя выглядае як масфіль нам станцыя выплядае як масфіль-маўская пасыя зўрарамонту. Пада-бенства Джорджа Клуні, які грае Кры-са Кельвіна, да Данатаса Баніёніса відавочнае. Усё тое — ды ня тое. Зусім як героі «Салярысу» Таркоў-

скага, Содэрбэрг — выявілася ымандольны асвойваць космас і ад-крываць іншыя сусьветы; ён толькі паўтарае ўжо пройдзенае. Рэчы, якіх Стыў не разумее, ён ціха замяняе на знаёмыя клішэ. Гэтакім неспасьцізнаемым для інтэлігентнага галівуд-зкага акулярыка стаўся канфлікт Крыса з жонкай. У новым фільме Хары— гістэрычка, якая спачатку, не спытаўшыся ў мужа, робіць аборт, а потым сканчае самагубствам. Кры жыве ўспамінам пра яе — і яны «су

стракаюцца» на Салярысе... флікт ператвараецца ў мэлядрама-

флікт ператвараецца ў мэлядрама-тычную ідылію. «Чалавек, які пойдзе на «Саля-рыс», каб пабачыць «Чужых», будзе вельмі зьдзіўлены, але гэта не артгаўзны фільм, — кажа пра стужку Джордж Клуні (сам Содэрбэрг прын-цыпова не даваў інтэрвію). — Ён для ўсіх, таму што гісторыя вельмі добра распаведзена». Сапраўды, зрабіць з распаведзена». Сапуады, зрасцы з «Салярысу» «Чужых» нават у Содэр-бэрга не паднялася рука. Аднак на-яўнасьць у амэрыканскай вэрсіі ас-ноўных рэйтынгавых матрыцаў бясспрэчная. Каб застанна паліткарэктым, рэжысэр увёў у штат касымічнай станцыі жанчыну-навукоўца. Вядома ж, афраамэрыканку. Вітаецца наяўнасьць у фільме надзеі — і за-мест жудасных фантомаў зьяўляецца хлопчык, які працягвае Крысу руку

Павал Сьвярдлоў

«Менская вясна» ў вандроўнай Філярмоніі

Кепская назва для музычнага фэс- «Менская вясна». То бок, назва была б добрай, калі б не парушалі філярманічнага капірайту. Сем гадоў таму апазыцыя зладзіла шэраг акцыяў, што захаваліся ў гісторыі як «Менская вясна-96». Потым быў міжнародны фэст «Менская Вясна-2000», на якім прэзэнтавалася альтэрнатыўнае мастацтва. Крытыкі губляліся ў здагадках, якім чынам канцэрты экстрэмальных гуртоў «Diffusion Ensemble» ды «Ріdżama Porno» тра-пілі ў праграму акадэмічнай «Вясны». Дый увогуле, шуму было дужа асабліва калі міліцыя затрымала ўсіх фота- і тэлежурналістаў, што здымалі паказ пэрформансаў каля кінатэатру «Радзіма». А летась кіналягічнае аб'яднаньне «Альба Рос» ладзіла рэгіянальную выстаўку сабакаў (апрача дабэрманаў і таксаў) з назваю «Менская вясна-2002». Рэклямы сёлетняй «Менскай вяс-

ны», якую ладзіць Філярмонія, амаль не было відаць. Хіба дзе-нідзе афішы на тралейбусных прыпынках. Газэты й тэлебачаньне маўчалі. Інтэрнэтсайт Філярмоніі, на якім мусіла месьціцца адпаведная інфармацыя, не пасьпеўшы нарадзіцца, зьнік недзе ў віртуальнай прасторы. Дзіўна: у Берасьцейскай філярмоніі ёсьць свая старонка ў Сусьветным павуціньні, у Віпебскай - таксама. А галоўная філярмонія краіны з усімі славутымі калектывамі прадстаўніцтва ў Сеціве ня мае. Замежны імпрэсарыё, пра якога мараць усе тутэйшыя музыкі, запусьціўшы пошук на сваім кампутары, аніякім чынам не даведаецца, што цікавага адбываецца ў Беларускай філярмоніі, каб гэтае цікавае прапанаваць плацежаздольнаму эўрапейскаму слухачу.

Прывід філярмоніі

Сталічная філярмонія ператварылася ў прывід. Стаіць сабе маўклівы

будынак на плошчы Якуба Коласа, ніхто ня ведае, што ў ім адбываецца, ці яго рамантуюць, ці не. Прынамсі, да канца сакавіка там прайшлі толькі дэмантажныя работы тым, што, згодна з урадавымі дырэктывамі, канцэртная заля павінна 1 лістапада адчыніць свае дзьверы для слухачоў. Беларуская філярмонія будавалася сорак гадоў таму паводле тыпавога праекту (датуль сымфанічныя канцэрты адбываліся ў Клюбе імя Дзяржынскага ды ў Доме афіпэраў, а камэрная музыка ўвогуле нікога не цікавіла) і ўрачыста адчынілася 13 красавіка 1963 г. Ад таго часу будынак аніводнага разу капітальна не рамантавалі — задавальняліся лёгкай «касмэтыкай». Скончылася тым, што летась 1 чэрвеня Філярмонію зачынілі загадам МНС на няпэўны тэрмін: ад столі пачалі адвальвацца кавалкі тынкоўкі па дзесяць кіляграмаў.

Філярмонія ператварылася ў прывід. Адміністрацыя сядзела ў сваіх пакоях, сымфанічны аркестар рэпэтаваў у фае, канцэртнае жыцьцё ледзь цеплілася. Сэзон адкрыўся пампэзным канцэртам у памяшканьні Опэры. Дырыгаваў Аляксандар Анісімаў, які на той час займаў адразу дзьве пасады галоўнага дырыжора: у сымфанічным аркестры Філярмоніі дый у аркестры Тэатру опэры і балету. Мо гэтым і тлумачыцца тая лёгкасьць, зь якой опэрна-балетная дырэкцыя адмовілася браць за гэты канцэрт арэндную плату. Дый пазьней усе філярманічныя канцэрты ў опэрнай залі адбываліся з абавязковым удзелам А.Анісімава — нават тады, калі ён страціў сваю пасаду ў Опэры.

Колькі каштуе канцэрт

Акурат дзеля вялікае арэнднае рэнты сымфанічных канцэртаў у гэтым сэзоне было няшмат. 27 сьнежня 2001 г. стаўкі арэнднае платы за

МУЗЫЧНЫЯ ІМПРЭЗЫ

Легенды-2

20 траўня ў Палацы культуры вэтэранаў (вул.Янкі Купалы, 21) адбудзецца прэзэнтацыя другога выданыя альбому «Легенды Вя-лікага Княства» — намінанта сёлетняе «Рок-каранацыі». У канцэрце возьмуць удзел гурты «Стары Ольса» (прызэр «Каранацыі»), «Кантраданс», «Кудзьмень» і інш. Пачатак а 19-й. Квіток каштуе 4 тыс. рублёў. Фолькавую тэму працягне Юры Выдронак з сваім гуртом «Ur'ia». На тым самым тыдні, у нядзелю 25 траўня, гэтая фольк-рок-шоў-каманда адыграе ў Тэатры юнага гледача свой першь сольны канцэрт. Пачатак у 19.00.

Травеньскі акорд

28 траўня будзе сьвята для матараў бардаўскай песні. У гэты дзень пройдзе фэст «Травеньскі акорд», у часе якога сваё веданьне акордаў прадэманструюць Алесь Камоцкі, Зьміцер Бартосік, Эдуард Акулін, Андрэй Мельнікаў і

іншыя барды. Адбудзецца канцэрт у Доме літаратара (вул. Фрунзэ, 5) — зусім як у старыя добрыя першыя гады кіраваньня ППРБ. Пачатак у 19.00. Квіток каштуе 4 тыс. рублёў.

Адбор на «Басовішча-2003»

Калі вы граеце рок па-беларуску і маеце жаданьне засыпяваць на сапраўднай сцэне й акунуцца ў вудстокаўскую атмасфэру са-праўднага рок-фэсту— маеце шанец ажыцьцявіць сваю мару. БМА-group распачынае прыём запісаў для ўдзелу ў конкурсным адборы на «Басовішча-2003». Адборачны тур пройдзе ў чэрвені ў адным зь менскіх клюбаў. Разам з канкурсантамі зайграюць пераможцы леташняга «Басовішча» (гурт «Partyzone») ды іншыя вядомыя выканаўцы. Каб узяць удзел у конкурсе, трэба даслаць свой запіс (20 хвілінаў) на адрас: а/с 5, 220085, Менск. Апошні тэрмін — 20 траўня 2003 г. Дадатковая інфармацыя па т.: (8-029) 649-08-88, пэйдж.: 211-85-85

Сталічная філярмонія ператварылася ў прывід. Стаіць сабе маўклівы будынак на плошчы Якуба Коласа ніхто ня ведае, што ў ім адбываецца.

канцэрты ў дзяржаўных памяшкань нях падвысіліся ў некалькі разоў. Раней за арэнду залі на адзін вечар у Купалаўскім тэатры трэ было за-плаціць 0,18 даляра з кожнага пасадачнага месца, у Доме афіцэраў — Найвышэйшая стаўка была ў КЗ «Менск» — 1,05 даляра. Пасьля падвышэньня арэндная стаўка ў Купалаўскім тэатры дасягнула 1.5 даляра; у Доме афіцэраў і Клюбе імя Дзяржынскага — 2; у канцэртнай залі «Менск» — 2,9; у Палацы Рэспублікі — ажно 3,5 даляра. Менавіта з прычыны неймаверна завышанае арэнды стаўся немажлівым рамонт Опэры, які даўно ўжо насьпеў. Плянавалася ж, што на час рамонту опэрная і балетная трупы «пераедуць» у Палац Рэспублікі.

У лютым 2003 г. стаўкі былі перагледжаныя. Зьніжкі атрымалі артысты драматычных тэатраў краінаў СНД, артысты беларускай эстрады і беларускіх тэатраў, выступы артыстаў з паэтычнымі творамі, а таксама цыркавыя праграмы й імпрэзы для дзяцей. Сымфанічны аркестар фармальна ў гэты пералік не трапляе. Дый нават з улікам тых зьніжак кошт арэнды для яго непад'ёмны. Прыкладам, за канцэрт у залі Дому афіцэраў трэба заплаціць 1616 эўра 3 улікам зьніжкі 0,5, усталяванай для артыстаў беларускай эстрады, плаціць давядзецца «ўсяго толькі» 808 эўра. Адкуль узяць гэткія грошы, калі квіток на сымфанічны канцэрт каштуе самі ведаеце колькі?

Фае з фантанам

Аднак філярманічнае кіраўніцтва не наважваецца наракаць на сквапнасьць роднае дзяржавы. Хаця б таму, што 1 лістапада ў будынку пачаўся капітальны рамонт з рэканструкцыяй інжынэрных сетак, на які ўрад абяцаўся выдаткаваць 7,5 млрд. рублёў. Пастанову «Аб капітальным рамонце будынку Белдзяржфіляр-моніі» Генадзь Навіцкі падпісаў яшчэ ў лістападзе 2001 г., калі на сцэну зваліўся чарговы кавалак тынкоўкі.

Праект рамонту быў распрацаваны з размахам — апрача неабходных мерапрыемстваў па рэанімацыі бу-

стычныя ўмовы (у тым ліку сталяваць залю спэцыяльнымі акустычнымі крэсламі), зрабіць усе неабходныя прыстасаваньні, каб Філярмонію маглі наведваць інваліды, пабудаваць новую камэрную залю, а фае ўпрыгожыць фантанам. Не забыліся і пра рэканструкцыю аргану, які не працуе ўжо гадоў зь дзесяць.

Тым часам філярманічныя калектывы мусілі шукаць сабе іншы прытулак. Сымфанічны аркестар улад-каваўся ў глядзельнай залі кінатэатру «Сучасьнік». Сцэна там малая, акустыка дрэнная, съвятло цьмянае, так што музыкі псуюць сабе зрок, чытаючы ноты. Узімку халодна лавялося ўсталявань у залі монныя ацяпляльнікі, якія патыхалі газай і алівай ды шумелі.

Мо калі б у Філярмоніі на той час быў дырэктар, сытуацыя была б іншая. Аднак яшчэ ў лютым 2002 г. Міністэрства культуры не працягнула кантракту зь Ігарам Андрэевым. Ал ягоных паслугаў адмовіліся найперш таму, што ён не забясьпечваў паступленьня сродкаў ад арэнды. Фактычна ж Андрэева вызвалілі ад адказнасьці за катастрафічны стан філярманічнага будынку. Абавязкі дырэктара стаў выконваць Восіп - чалавек часовы, а таму й няздольны даць рады праблемам.

Для дзяржавы гэткі варыянт мак-сымальна выгодны. Кінатэатар «Сучасьнік» даўно ўжо быў стратным. Яго закрыцьцё і разьмяшчэньне ў будынку філярманічных калектываў (сымфанічнага аркестру, народнага аркестру імя Жыновіча, народнага хору) дапамагло дзяржаве зэканоміць нейкія грошы. Але музыкі ў «Сучасьніку» мадзеюць

Красьніцкі едзе ў Брусэль

Але «Менская вясна-2003» усё ж адбылася. Не бяз значных высілкаў з боку новага дырэктара Філярмоніі Аляксея Шута, які адначасова зьяў-ляецца мастацкім кіраўніком і галоўным дырыжорам музычнай капэлы «Sonorus». Афіша фэсту была сьціплая, але зафіксавала ўсё ж колькі годных імпрэзаў.

Распачынаўся фэст сымфанічным канцэртам у гонар 130-годзьдзя Сяргея Рахманінава. Галоўным героем канцэрту быў ляўрэат прэстыжных конкурсаў піяніст Канстанцін Красьніцкі. У суправаджэньні Дзяржаўнага сымфанічнага аркестру ён сыграў Другі фартэпіянны канцэрт Рахманінава. Гэты выступ — рэпэтыцыя напярэдадні ягонай паездкі ў Брусэль на аўтарытэтны Міжнародны кон-курс імя каралевы Элізабэты. Сам акт удзелу ў гэтым спаборніцтве вельмі пачэсны для любога маладога музыкі. Выступ Красьніцкага засьведчыў, што ён гатовы да барацьбы за ляўрэацкую ўзнагароду. Нягледзячы на пару крыўдных замінак, піяніст сыграў амаль дасканала — цікава і жыва, прыгожым ясным гукам, з сар-

дэчным, шчырым адухаўленьнем. Чаго ня скажаш пра ягонага калегу Аляксандра Анісімава-малодшага, які 15 красавіка граў Першы фартэпіянны канцэрт Пятра Чайкоўскага ў паўнюткай залі Опэры. Акампаніяваў Аляксандар Анісімаў-бацька зь філярманічным аркестрам. Анісімаў-малодшы граў нудна, дый ягоная піяністычная тэхніка, нягледзячы на марку Парыскай кансэрваторыі, пакідала жадаць лепшага. Затое піяніст старанна кланяўся, выцягваючы з публікі знакі ўхвалы. І хоць воплескаў не было задужа, падараваў слухачам «біс», пра які яны не прасілі. Калі б не Чацьвертая сымфонія, якую зай граў аркестар (без удзелу саліста), імпрэза б не ўдалася.

Сольны канцэрт піяніста Андрэя Сікорскага, «Усяночнае дбаньне» Рахманінава ў выкананьні Капэлы імя Шырмы, творчы вечар Рыгора Суруса з удзелам Дзяржаўнага сымфанічнага аркестру і капэлы «Раніца» адбываліся ў Акадэміі музыкі. А вось кампазытар Андрэй Мдзівані наладзіў выкананьне сваёй кантаты «Паўночныя кветкі» на вершы зь Бібліі, Авідыя, Жукоўскага і Бальмонта ў памяшканьні Расейскага тэатру. Выконвалі яе артысты музычнай капэлы «Sonorus». Фэстывальныя канцэрты адбываліся таксама ў Касьцёле Сьв. Тройцы. Вандравалі музыкі, як цыганы. Мо хоць налета, на «Вясну-2004», запросяць яны нас у абноўленую залю Філярмоніі — з арганам, фантанам і помпай.

Юлія Андрэева

Апэрацыя «Спэцпрыз»

Сярод намінацыяў «Роккаранацыі» быў і спэцыяльны прыз ад «НН». Атрымаў яго сёлета— за ўмацаваньне сяброўства між народамі Беларусі музыка, ды-джэй і тэлевядоўца Аляксандар Памідораў.

25 красавіка 2003 г. — у дзень каранацыі — я адтачыла сваё красамоўства, падрыхтавала кароткі й энэргічны сьпіч, апранулася ў меру сьціпла і сэксапільна, памалявала твар і давяла да ладу фрызуру. Пасьля зайшлася ў рэдакцыю, дзе атрымала на рукі прыз — гіпэрклясную кнігу «Краіна Беларусь», а таксама грошы на кветкі.

Памідораў — асоба з тонкім і складаным унутраным сьветам, «шматслойны, бы цыбуля». Таму і кветкавая кампазыцыя мусіла быць экстраардынарнай. Кася Камоцкая выказала ідэю набыць зялёную галінку зь пяцьцю дасканалымі памідорамі. Пасьля мы вырашылі, што ікебана мусіць мець растаманскія калёры — і таматы былі ўкладзеныя за пругкія зялёныя голькі эўкаліпту, вакол вяночкам леглі жоўтыя хрызантэмы — найлепшыя ў Менску, яшчэ адным вяночкам дзяўчаты з кветкавай крамы ўклалі пышную расыіннасьцы, якая нагадвала кроп і

называлася падобна. Усё разам мы спавілі ў супэрскую паперу. Ад кампазыцыі было не адарваць вачэй. Да таго ж усе элемэнты ікебаны можно ўжыць у практычным сэнсе — эўкаліптам парыцца ў лазьні, памідоры і кроп зьесьці, а хрызантэмамі цэлы месяц упрыгожваць хату. Кветачніыж, калі ўведалі, каму мы зьбіраем букет, былі ўражаныя і шчасьлівыя:

Памідораў іхны любімы ды-джэй. Значыць, «НН» не прамахнулася ў выбары і прыз дастанецца сапраўднаму народнаму артысту.

Пасыля мы выпілі па піву і накіравапіся ў «Казу», дзе мелася быць цырымонія. Я атрымала сапраўдную асалоду, лёгка мінуўшы суворую ахову. На ранейшыя каранацыі даводзілася прарывацца рознымі складанымі спосабамі.

Але тут мяне і чакаў удар! Сп.Памідораў нечага пакрыўдзіўся на арганізатара канцэрту сп.Цыбіна (ці наадварот) і адмаўляецца прыйсьці на цырымонію. Так я апынулася ў буфэце «Казы» з букетам і вялікай кніжкаю, як дурань зь дзьярыма. Шматлікія музыкі і калямузыкі, якія абселі буфэт і абураліся несправядлівым разьмеркаваньнем «каронаў», суцящалі мяне як маглі. Яны прапанавалі мне памідорамі ды псэўдакропам закусіць, а кнігу забраць сабе ў якасьці кампэнсацыі.

саму у явалың кампласарына дара у явалық кампласары, акі, выяўляецца, сядзеў непадалёк ад «Казы» ў аўгамабілі. Ён пагадзіўся прыйсыці. У суправаджэньні музыкаў, гукарэжысэраў, кінэматаграфістаў і журналістаў я стрэла Аляксандра на ганку «Казы». Пад ухвальныя воплескі й галёканьне аховы, якая трохі ссумавалася, стоячы бяз справы, прыз быў уручаны. Мой сыпіч быў мшчэ больш кароткі й энэргічны, чым меркавалася. Сказаўшы Памічораву, што яго пэніць «НН», што

ён быў вельмі актыўны і пасыпяховы сёлета, пахваліўшы дыск і прыгадаўшы музычныя традыцыі народаў Беларусі, я палезла цалаваць ляўрэата, які выглядаў у той вечар так эфэктна і імпазантна, што ўтрымацца было немагчыма.

Хваляваньні, зьвязаныя з уручэньнем прызу, улегліся, Памідораў трыюмфальна далучыўся да буфэтнай браціі. Я была ў эўфарыі ад свайго сыціплага, але элеганцкага экшэну. А празь некалькі дзён на сайце Памідорава зьявіўся запіс, дзе ён выказвае любоў да пяці памідораў: «Вельмі прыемна было атрымаць спэцпрыз ад «Нашай Нівы». Супэр-кніга і супэр-ікебана зь пяцьцю памідорамі на адной галінцы!!! Нашыя прывітаньні і шанаваньні «Крамбамбулі» з нагоды перамогі па выніках мінулага голу!»

Квіткі за кветкі я прынясу ў бухгальтэрыю пры першай нагодзе. Съпірытусовыя напоі і жуйку, ужытыя мною пры выкананьні місіі, я набывала за свой кошт і кампэнсацыі не патрабую. Дзякую за высокі давер і дадзеную мне магчымасьць пазабаўляцца. У залі я таксама пабывала і адзначаю: удзельнікі «Крамбамбулі» былі сапраўды ў форме, пра што я скінула ім sms'ку.

Сьвятлана Курс

Рэдакцыя далучаецца да віншаваньняў удзельнікам «Крамбамбулі».

Захад ёсьць Захад

Працяг са старонкі 3.

24-й. У Менску такога ня стрэнеш, бо ў Менску няма й такога капіталізму.

Берасьцейшчына, як і любы рэгіён, любіць землякоў. (Дзяўчынка з Расны, Алеся Шкурдода, нядаўна выйграла сусьветны конкурс дзяцейвыканаўцаў у Лос-Анджэласе — Берасьце на вушах стаяла.) Але кіраваць Берасьцейскай вобласьцю ў савецкі час тральшыйна ставілі віцебцаў ці магілёўцаў: апошнімі — Сакалова, Зеляноўскага. Слова «магілёўскі» выклікала ў мясцовых элітаў алергію ўжо тады. Затое свайго земляка Заламая берасьцейцы пасьля шанавалі надзвычай і мо таму ніяк не палюбяць чужынца Даўгалёва (ён з Рагачова). Самы нелюбімы губэрнатар краіны. Чаго пра яго толькі не распавядаюць. Ён і сам дае прыкурыць. Рапартуе на сэлектарнай нарадзе і ў мясцовай газэце аб сканчэньні сяўбы. Выяжджаю ў вёску там сеюць ва ўсю. Праўда, вакол шашы сапраўды абсеяліся. Усё зноў як пры вялікім Машэраву, калі най-больш дбалі пра ахайнасьць агароджаў уздоўж шасеек.

У пэлым «пасяўная» мала цікавіць мясцовыя вьданьні. У Берасьці зайздросная канкурэнцыя прэсы, рэгіянальныя газэты прадаюцца ў кожнай краме, на кожным аўтобусным прыпынку. Беларускамоўная «Народная трыбуна» найтаныейшая. Каштуе 100 руб., мае наклад 13 тыс. асобнікаў. Няма незалежных беларускамоўных газэтаў. Пасьля прыняцьця новага закону аб рэлігіях страціла магчымасьць выходзіць і ўніяцкая парафіяльная «Царква», якую чыталі далёка за межамі парафіі. Цяпер асобныя парафіі ня маюць права выдаваць газэты, гэта можа рабіць толькі царква. Апошняя навіна: рэдактара дзяржаўнае «Зари» Пятра Цішука (былога намесьніка старшыні пінскага гарсавету дэмакратычнага скліканыя зыялі з пасады, не пратрымаўшы і 100 дзён. Прычынай звальненьня мог быць скандал: баранавіцкія актывісты апазыцыі судзіліся з газэтай, якая абылгала ік, выйгралі працэс. А Цішук не падаў на апэляцыю. Яшчэ адна вэрсія: напярэдадні 85-е гадавіны БНР у газуце зьявіўся артыкул «Яна была ў нашай гісторыї», нэрвова ўспрыняты ў аблявыканкаме.

у аолыканкаме.
Парлямэнцкі карэспандэнт самай папулярнай газэты, муніцыпальнага расейскамоўнага «Вечернего Бреста», які выходзіць накладам 33 тыс. асобнікаў на 300-тысячны горад, гутарыць з генэралам Фраловым. Той расказвае пра сваю паездку ў Францыю

Берасьцейцы ж галасуюць «за дастойнае жыцьцё» коламі. Пятая частка людзей жыве з Польшчы — гандаль, мытня. У адрозьненьне ад дачнае, гандлёвая праца, як і прыватны капітал, спрыяе інтэлектуальнаму разьвіцьцю. Што стане пасыля ўвядзеньня візаў, ніхто не бярэцца прадказаць.

Дэпутаты з групы «Рэспубліка» ўсе збольшага з паўночнага Захаду. Фралоў з Горадні, Баслык з-пад Мядзелу, Парфяновіч і Скрабец зь Менску... Чаму ж не з капіталістычнага Берасьця?

Старэйшыя апазыцыянэры ў Бе-

расьці застаюцца ізаляваным асяродкам. Людзі адыходзяць — на днях памёр мясцовы лідэр АГП Генадзь Самойленка. Згас ад раку, у перадсьмяротным лісьце абвінаваціў у сваёй гібелі спэцслужбы. Бо ад тае самае хваробы загінуў берасьцейскі лідэр БНФ Уладзімер Базан.

Таляцыі не адчуваецца затое ў асяродках моладзі. Тамака кіляць ідзі. Апошняя задума каардынатаркі «Зубра» па Берасьцейшчыне Паліны Панасюк і кіраўніцы грамадзкае ініцыятывы «Стары горад» Ірыны Лаўроўскай — праект аднаўленьня бернардынскага кляштара, разбуранага расейцамі падчас булаўніцтва крэпасьці. Сапраўды мог бы выйсьці праект дзесяцігодзьдзя.

«Цяпер ужо не пара на адраджэнскія газэты, іх час прайшоў», — кажа мне адзін хлопец. Памыляешся, дружа. Адраджэнства адраджэнствам, а безь беларускага духу твая газэта нікому ня стане патрэбная.

Дэмакратычнаму руху на Берасьцейшчыне замінае нераспрацаванасьць такой мадыфікацыі нацыянальнай ідэі, якая б апаноўвала і беларусаў іншаэтнічнага паходжаньня. Этнічны нацыяналізм, які падзяляе людзей паводле запісу ў пашпарце, пакідае берасьцейцаў пераважна абыякавымі, а грамадзянскі пакуль нераспрацаваны. Пакуль.

Моўная русіфікацыя на захадзе і ўсходзе зайшла амаль аднолькава далёка, а вось русіфікацыя культурная на захадзе нашмат меншая. Таму і сьмецяць менш, і зямля дае лепшую аддачу. Гісторыя нібы разьліта ў духу прасторы. Колькі там у Берасьці ўніятаў? Ну, сто чалавек. Але пра ўніяцтва памятаюць. Маюць, так бы мовіць, на ўвазе.

У праваслаўнага ярэя Івана Грудніцкага кацелі забраць багаты прыход на Кавалёўцы. Начальства вінаваціла яго ў дарэмным разводзе і паўторнай жаніцьбе з малодкай. Ярэй закідаў духоўнаму кіраўніцтву разбэшчанасьць і несправядлівасьць. Зрэшты, гэта няважна, вечны канфлікт. Цікава іншае: калі прыціснула, Грудніцкі кінуўся куды? У Аўтакефальную царкву.

Аутаксфальную царкву. А яе няма. Тады да ўніятаў. Толькі тыя не займаюцца перацягваньнем сьвятароў і ветліва адмовілі. Урэшце прыйшлося Грудніцкаму скарыцца і выехаць на сьціплы прыход у вёску.

Так, мірам, справу замялі.
Замест уладыкі Сафронія, які ўцягнуўся ў вялікія канфлікты ў Берасьці й Ружанах, прыслалі новага япіскапа Івана. «Не дапусьцім уніятаў да царквы!» — узьнялі пратэст прыхаджанкі-дысыдэчткі. Хтосьці пусьціў пагалоску, што Іванаў родны дзядзька ўніяцкім біскупам урыме. Сапраўды, біскуп Хома апякуецца там сэмінарыстамі. У цэлым япіскапа Івана ў Берасьці прынялі добра, лічаць інтэлектуалам. Усьцешаныя ў Берасьці, дарэчы, і новым рэктарам Часноўскім — бо дэмакратычны, інтэлігентны, сталічны. Такія якасьці зноў у цане.

Адлюстраваньне губэрнатара Лаўгалёва

Самі ж уніяты збудавалі сабе на Рэчыцы капліцу і гасьцёўню над ёю. Цяпер яе не абмінае ніводны шаюўны госьць зь незалежных. Апошнімі былі кіраўнікі Саюзу пісьменьнікаў і рэдактары «Дзеяслова». Ці ўкленчаць падчас імшы, гадалі ўніяты? Айцец Ігар Кандрацьеў служыць паводле злацінізаванага, базыльянскага абраду, у якім вернікі падоўгу стаяць на каленях. Укленчылі.

Захад Беларусі ніколі ня быў багацейшы за ўсход, але заўжды быў больш стракаты этнічна, рэлігійна, дыялектна, нават разнастайны ляндшафтна, і ад таго больш адкрыты. Да непазьбежнага рыўку на Захад беларускі захад быў гатовы лепш. Можна сказаць — заўжды гатовы.

Андрэй Дынько

Дэпалітызаванае пакаленьне

Зьлева направа: Арцём Арашонак, Юлія Шастак, Павал Хадынскі.

Працяг са старонкі 1.

моўнае асяродзьдзе і цяпер добра разумею, як адчувае сябе беларускамоўны чалавек у цалкам расейскамоўным асяродзьдзі». Журы, паводле агульнага прызнаньня, «купілася» на верш, дзе згадвалася «адна шостая частка сушкі» ды «адна пятнаццатая частка радзімкі». Сам жа Дзьмітры з патасам чытаў на вечарыне: «Гордо по земле несу // то, что вынослі в носу».

выносил в носу». Агрэсіўны наступ аўтараў-нетрадыцыяналістаў, у творах якіх было шмат сэксу, гвалту і слэнгу, выклікаў у сэмінарыстаў-традыцыяналістаў хвалю абурэныя. Навошта гэта цягнуць у вершы, калі гэтага навокал і так дастаткова? Спрэчка вечная, і хутчэй маральная, чым літаратурная. Пагатоў, не на ўсіх нават удзельнікаў сэмінару «жорсткія вершы» зрабілі такое кепскае ўражаньне. Так, досыць традыцыйная ў сваёй творчасыці, жаноцкая, бы тая фіялачка, Юлія Шастак выказала нават жаданьне паспрабаваць свае сілы ў гэткай паэтыцы. Дарэчы, Юлія навучаецца на архітэктара. А самы яркі вобраз, створаны паэткай, — «каханьне, якое ішло горлам на белы сывег».

Другі зь «нетыповых традыцыяналістаў» — віцяблянін Арпём Арашонак, аўтар хайку, што друкаваліся ў «НН». Як высьветлілася на сэмінары, Арцём апроч хайку піша карацелькі — афарыстычныя вершы ў прозе. А яшчэ — займаецца перакладамі на нямецкую і зь яе. Так, на нямецкую ён перакладае вершы Янкі Купалы, Алеся Разанава, а зь нямецкай — творы Бёля, Гесэ.

Перакладамі хоцькі-няхоцькі мусілі заняцца й іншья ўдзельнікі сэмінару. Такім было адно з «хатніх заданьняў» (яшчэ трэба было напісаць прысьвячэньне Н. Арсеньневай, санэт на тэму, задалзеную радком зь вершу Н. Арсеньневай «Ня плачце... Не таму, што сълёз шкада», а таксама пародыю ці эпіграму на адвольную тэму). Магчыма, пасьля ўдалых першых спробаў у нас пабольшае перакладчыкаў з польскае (Ю. Шастак), украінскае (А. Чубат, С. Прылуцкі), расейскае (Г. Лабадзенка) пазіі. Выказаў цікавасьць да перакладу і Д.Дэьмітрыеў: «Мне хацелася б

перакласьці па-беларуску Ўладзімера Гурвіча ці Генадзя Айгі».

Старшыня журы, доктар філялёгіі Міхась Тычына лічыць супольнай рысай наймаладзейшага пакаленьня творцаў дэпалітызаванасыць і пэўную безасабовасьць. «Нейкая глыбіня, структура прамаўляе іхнымі вуснамі, а не яны самі. Для мяне былі цікавымі і паказальнымі першыя спробы Дзьмітрыева пісаць па-беларуску нягледзячы на тое што ён япичэ не гаворыць па-беларуску, у яго выйшлі добрыя творы. Празь іх прамаўляе глыбінная аснова, прырода, гісторыя».

глыбінная аснова, прырода, гісторыя». Якія парады давала тэмамі занят-каў (што доўжыліся да 12 гадзінаў у дзень) журы конкурсу? Актыўней спазнаваць сьвет і краіну ды насычаць творы ведамі, вучыцца выступаць на публіцы, кантактаваць з выдаўцамі й выданьнямі, практыкавацца ў несур ёзных жанрах, перакладаць — і больш чыгаць на замежных мовах, узбагачаць мову. Фіналісты ўспрымалі парады з здаровай доляй маладога скептыцызму. І насілі за сабой гітары.

Як вырашыла журы, з твораў фіналістаў конкурсу будзе ўкладзены зборнік.

Адам Воршыч, фота Андрэя Лянкевіча

P.S. Старонка вершаў удзельнікаў конкурсу будзе надрукаваная ў наступным нумары «НН».

Майстар-клясы на Спатканьні маладых літаратараў вёў Андрэй Хадановіч

Дзьмітры Дзьмітрыеў: «лампочки от напряженья и тоски рвут на себе вольфрамовые волоски»

Вальжына Морт: «Мы надта маладыя, каб жыць, і старыя, каб ісьці на вайну.

ісьці на ваину. Наш занятак хутчэй астыць. Наша справа пайсьці ка дну».

Сярод іншых творчых заданьняў для фіналістаў конкурсу імя Натальлі Арсеньневай было й напісаньне санэту на першы зададзены радок. Ім стаў радок Арсеньневай «Ня плачце... Не таму, што сьлёз шкада...». Публікуем санэты некаторых канкурсантаў.

Андрэй Хадановіч

Вольга КАЛЕНІК

Ня плачце... Не таму, што сьлёз шкада А проста дождж не разьліецца морам, Дзе патанулі б ганьба, страх і гора, — Іх век-вяком ня збыць ды не аддаць.

Нягоды, што нясуцца па сълядах, Цераз плячо нашэпчуць шлях да зораў І лёс аздобяць вычварным узорам, І змусяць шчэ ня раз сябе згадаць.

Захопленым бясконцасьцю дарог Жыцьцё разгорне Млечны Шлях ля ног Датуль, пакуль сузор'і не астынуць.

Ёсьць праўды спасьціжэньне ў барацьбе, А сэнс — у тым, каб навучыць сябе Любіць жыцьцё і з прысмакам палыну.

Алег НІКУЛІН

Ня плачце... Не таму, што сьлёз шкада У час драпежнай зайздрасьці і здрады Калі імкнуцца з гонарам да праўды, Ня трэба думаць, што яна — бяда. Вам сумна, бо пракляты лёс ізноў Рыхтуе д'яблу новую ахвяру, Зьнішчае вашу спраўджаную мару І часта пазбаўляе вольных сноў.

Краіна, па якой душа баліць, Ня можа быць адрынутай і вамі — Яе гаспаларамі — змагарамі.

Бо ў цемры вечнай немагчыма жыць Сабе з хлусьні ствараючы багоў Бяз будучай дзяржавы і сьцягоў.

Ірына ПОЎХ

Ня плачце... Не таму, што сьлёз шкада, ня выплакаць усё адно ўсе сьлёзы: нібыта ў сэрца ўбілася занозай зарумзанае восені слата.

Калі ня маеш, лёгка ўсё аддаць, укрыжаваць на вершы або прозай сваю душу. Пра марныя пагрозы зануды часу нават не згадаць.

Праводзіць на спачын гады гадзіньнік, заблытвае хвілінак павуціньне. Паклічаш, і здаецца на хвілінку:

дзяцінства на твой голас адгукнецца і шчэ адна знаёмая сьцяжынка на твары зморшчынкаю адаб'ецца.

Ірына Поўх (зьлева) і Вольга Каленік

Сяргей ПРЫЛУЦКІ

Хаўтурны санэт

Ня плачце... Не таму, што сьлёз шкада Што сьлёзы ў параўнаньні з гэткай стратай!

Стратаи: Памёр Калян. Гавораць, ад інфаркту, хоць я дакладна ведаю— «Агдам»

дабіў яго. Быў добрым суразмоўцам і як ніхто гуляў у даміно; любіў глядзець савецкае кіно і ўладу лаяць нецэнзурным слоўцам.

Няма, Андрэю, адышоў, Ахрэме, наш рыцар пляшкі й шклянкі назаўжды; на дне жыцьця быў капітанам Нэма—

плыў немавед навошта і куды. Памрэм ад п'янства, як і ён, — няхай. Што нам губляць?.. Сьцяпане, разьлівай!

Віка ТРЭНАС

Безгаловы санэт

Ня плачце... Не таму, што сълёз шкада Бо не ад іх трава расьце вясною. Узрошчаная сном і цішынёю, Сылякае зь веяў марная вала.

Ня будуць болей сонечныя промні, Ружовыя ад шчасьця і ад стомы, На твары палымнець расталым сьнегам

Ня плачце. Усьміхаюся балесна Я не таму, што хутка стану небам, — Мне сьлёз шкада, якім у зрэнках цесна.

Валерыя ШУГАЛА

Ня плачце... Не таму, што сьлёз шкада: Над хвалямі сінеючага Нілу Бяз вас, паверце, хопіць кракадзілаў, 3 чыіх вачэй — салёная вада.

Ня плачце... Што ж вы плачаще, спадар, Бы Таня, што свой мячык утапіла? Слязьмі ня вернеш страчаную сілу, Калі заснуў навек мужчынскі дар!

Мужайцеся! Масква сьлязам ня верыць!

Яшчэ ня ўсе зачыненыя дзьверы! Таму ня трэба плакаць, як бабёр.

На съвеце можна жыць і без жанчыны. Жыве вунь Аляксандар ібн Рыгор, Заместа жонкі маючы краіну. Алесь Кудрыцкі

Зь вялікай літары

Дзявятага траўня. Дзявятая гадзіна раніцы. Ты ідзеш знаёмым шляхам па цэнтры места. Вымытыя вуліцы пахнуць вільготным асфальтам. Прыглушаны гук вайсковых песьняў з далёкіх дынамікаў блытаецца з шыпучымі загадамі рацыі ў руках самотнага міліцыянта на скрыжаваньні.

Бязьлюдныя завулкі кантрастуюць з галоўным праспэктам, што поўніцца народам, збольшага школьнікамі. Дзе-нідзе — піянэры ў невядомай табе бела-зялёнай уніформе. Грамада ня дужа гаманкая, бо яшчэ не зусім прачнулася. Блакіт-ных камуфляжаў амаль не відаць, але міліцыі шмат. Яна ў цывільным — з бэджыкамі. Бабулькі ля пераходаў няблага прыгандлёўваюць кветкамі. Найлепш разыходзяцца чырвоныя цюльпаны. Усе чакаюць пачат-

Ты ідзеш уздоўж праспэкту, аздобленага нечакана съціпла і неяк не па-савецку. Аранжавыя зоркі сярод рознакаляровых сыдяжкоў на ліхтарных слупах нагадваюць часьцінкі фаервэрку. Выключэньне што вялізны чырвоны сьцяг зь сярпом ды молатам на тэлевежы.

Натоўп робіцца ўсё больш шчыль-ым. Ты спрабуеш праціснуцца ў бок Палацу Рэспублікі, але шлях перакрыты. З гары, на якой месьціцца Кастрычніцкая плошча, ужо спускаецца калёна. Чырвань сьцягоў ды золата трубаў. Побач з савецкім сьця-гам марфлёту — расейскі андрэеўскі блакітны крыж.

Калёна падыходзіць бліжэй, і ты

не разумееш, чаму вэтэранам патрэбная такая ахова чорных гарнітурах ды чорных аку лярах, з дроцікамі, што цягнуцца ад вуха за каўнер. У натоўпе адзінкавыя воплескі — мабыць, «завучы», якія ведаюць, хто ідзе ў першым шэрагу, спрабуюць «завесьці» публіку. Аднак «галава» праходзіць збольшага незаўважаная, а вось першую вялікую калёну вэтэранаў сустракаюць нашмат весялей.

У калёне няма маладых вэтэранаў сучасных войнаў. Ты спадзяешся, што ніколі іх не пабачыш. Пасыля Аўганістану беларусы, лічы, не вая-

Здаля па-над калёнаю выглядае эмблема «Макдональдзу». Ці за гэта змагаліся тыя, хто ідзе пад чырвонымі сьцягамі? Унук здымае дзядулю на лічбавы фотаапарат. Відаць, пасьля вэтэран зводзіць яго ў той самы «Макдональдз» з нагоды сьвята. Значыцца, і за гэта таксама.

«Паважаныя грамадзяне, сыдзіце з праезнай часткі, адкрываецца рух». Па тратуары пусьцілі машыны. Мабыць, вайсковы парад будзе ў ліпені. Са сьвята Перамогі акцэнт зьмясьціўся на сьвята Вызваленьня. Усё-такі Менск бліжэйшы за Бэр-

Места паволі напаўняецца людзьмі. Вайсковы аркестар, які гадзіну таму граў для пустой плошчы, ужо мае тысячы слухачоў-мінакоў. Ты дзівуешся таму, што на вуліцах зусім мала вэтэранаў. Летась было болей. Зрэшты, ты думаеш тое кож-

А 13-й крочыш да помніка Пера могі. Тут таксама поўна людзей. «Віка, давай-ка сюды», — заклапочана кажа пэнсіянэр унучцы. Малая ня слухаеццца і працягвае сачыць за тым, як разгортваюць бел-чырвонабелыя сьцягі з крыжамі, насаджваючы іх на дрэўкі. Тузін людзей са знаёмымі тварамі падыходзяць да помніка ўскласьці кветкі. Акрамя загад-

зя папярэджаных карэспандэнтаў, мала хто разумее, што адбываецца. Бабулькі-вэтэранкі спачатку ганяць «нацыяналістаў», а потым пачынаюць віншаваць іх са сьвятам. Пяць хвілінаў - і маленькая працэсія сыходзіць. «Прэдатврашчаем, толькі па-быстраму» — каманда па рацыі. Кароткія перамовы, сьцягі схаваныя. Нікога не затрымалі.

Ты крочыш дахаты і ўзгадваеш «Доўгую дарогу дадому» Васіля Быкава: «Вайна — бадай, скрозь чалавечае няшчасьце...» У плыні ўспамінаў Быкава канец вайны губляецца стомлены чалавек амаль не заўважае канца цяжкой дарогі, ня радуецца яму, а толькі шукае прытулку. Але слова Перамога Быкаў піша зь вялікай літары.

.

Памяці Аляксандра Кузьміна Жамойцін

Аднойчы на склоне рабочага дня ў рэдакцыі раздаўся тэлефонны званок, загадчык аддзелу Леанід Дзянісаў перадаў трубку мне. «Хто?»— «Ня ведаю». Я назваў сябе і пачуў глухаваты, разважлівы голас: «Гаворыць Аляксандар Трыфанавіч». (Я аж спалохаўся, падумаўшы, што гэта Твардоўскі, але чаму ён у Горадні?) Ды не, аказалася, то другі Аляксандар Трыфанавіч — новы сакратар ЦК КПБ па ідэалёгіі Кузьмін. Ён хоча спаткацца са мной, але неафільйна: можа б. мы пагулялі ўвечары па вуліцах, пагутарылі? Было лета, надвор'е стаяла добрае. Дамовіліся спаткашца.

То была мая першая сустрэча з гэтым чалавекам, які парушыў у маёй сьвядомасьці раней засвое ныя ўяўленьні пра партыйных функцыянэраў усіх без выключэньня рангаў. Мы хадзілі па ціхіх гарадзенскіх вулічках паблізу ад двух гістарычных замкаў, і Аляксандар Трыфанавіч ціхім голасам распавядаў пра сваю вайну. як быў на фронце лётчыкамштурманам бамбардзіроўшчыка, як даводзілася лётаць, быць зьбітым. Распавёў пра выпадкі з асабістамі, якія, як і ўсюды, шчы-равалі і ў авіяцыі. Ацалеў ён з гэтай вайны толькі праз тое, што

быў цяжка паранены і сьпісаны. Інвалідам пачынаў цывільнае жыцьцё, памалу пайшоў па партыйнай лініі і вось дабрыў да ЦК. Цяпер ён кіруе ідэалёгіяй, у якой, аднак, нічога не вырашае, бо ўсё ў ёй вырашана — даўно і назаўжды. Наконт асьвятленьня вайны ў маіх творах ён цалкам на маім баку, але, як партыйны функцыянэр, на жаль, ня можа агучыць тое публічна. Я толькі паціскаў плячыма — што ж, дзякуй і за такое прызнаньне. Мне ніхто ніколі, нават сакратар рэдакцый най партарганізацыі, не сказаў. што ён на маім баку. Хоць такса-ма быў вэтэран вайны, былы франтавік. Некаторыя часам гаварылі ў вочы, што яны супраць маіх «пісаньняў», бальшыня, праўда, мудра маўчала.

3 тае сустрэчы ў мяне з АТК, як яго клікалі за вочы, склаліся прыязныя, амаль таварыскія адносіны. Чым мог, ён імкнуўся памагчы мне, таксама як і Алесю Адамовічу, што неўзабаве апынуўся бяз працы, выгнаны з Маскоўскага ўнівэрсытэту. Ды і шмат каму

3 успамінаў Васіля Быкава «Доўгая дарога дамоў»

Аляксандар Кузьмін памёр 1 траўня і пахаваны ў Менску

Янка

Перад праваслаўным Вялікаднем ня стала беларускага грамадзкага дзеяча і пісьменьніка ў Польшчы, вэтэрана нацыянальнага руху Янкі Жамойціна.

Ён нарадзіўся ў вёсцы Клімавічы на Лідчыне ў 1922 г. У 1930-я ву-чыўся ў Варшаўскай гімназіі, а падчас вайны — у Наваградзкай настаў-ніцкай сэмінарыі. Па заданьні Беларускай незалежніцкай партыі працаваў у СБМ, быў яго акруговым кіраўніком у Наваградку. Пасьля вайны жыў у Польшчы, стварыў сям'ю. Аднак у сьнежні 1949 г. Я.Жа-мойцін быў арыштаваны і дэпартаваны ў Менск. За прыналежнасьць да СБМ і БНП бальшавікі яго асудзілі на 25 гадоў канцлягераў. У Польшчу вярнуўся ў 1956 г., жыў у Варшаве, скончыў унівэрсытэт, браў

удзел у беларускім культурным жыцьці. Быў вядомы як літаратурны крытык, напісаў успаміны, надрукаваныя ў зборніку «Лёс аднаго пакаленьня» (Беласток, 1996). У пачатку 1990-х дасылаў свае допісы ў «НН».

Яшчэ 5 сакавіка сёлета НТВ паказ вала сюжэт з Варшавы, прысьвеча ны ўгодкам сьмерці Сталіна. Пра тое, як сустрэлі гэтую вестку ў са вецкім канцлягеры, распавядаў якраз Янка Жамойцін. Да апошніх дзён ён заставаўся вялікім беларускім патрыётам, шчырым вернікам і надзейным сябрам.

Сяргей Ёрш

Андрусь Белавокі

8 траўня ўранку трагічна загінуў у аўтакатастрофе за Койданавам жур-наліст Андрусь Белавокі. Адразу цяжка было паверыць, што ня стала гэтага жыцьцялюбнага няўрымсьлівага хлапца, заўсёдніка палітычных акцыяў, андэграўндных тусовак ды рок-канцэртаў, адзінага пашпартнага Андруся ў Бела русі. Ён сышоў маладым, пакінуўшы

Церлюкевіч памятаюць

Чалавек жыве. пакуль яго памятаюць. Веры Церлюкевіч, якую многія бачылі на менскіх мітынгах 90-х, няма з намі ўжо два з паловай гады — яна памерла 31 сынежня 2000 г. Аднак пра спн.Веру не забывающа: ейная магіла на

Паўночных могілках Менску мае сталы догляд. Гэтую місію ўзяла на сябе сяброў-ка КХП-БНФ Галіна Дзягілева. Яна прыяжджае на Паўночныя могілкі некалькі разоў на год. Абавязкова — на абодва Вялікадні, а таксама на дзень нараджэньня В.Церлюкевіч, 10 кастрычніка. «Вера і сама была вельмі ахайнай, — згадвае спн.Галіна. — У яе была сьціплая кватэра, але заўжды прыбраная. Дык таму і я хачу, каб ейная магіла была дагледжаная». Сёлета сябры КХП-БНФ мяркуюць па-

ставіць па Веры памятку. Яшчэ, праўда, ня вырашылі, ці гэта будзе пліта, ці проста крыж. Але гэта ўжо пытаньне тэхніч-

Непадалёк ад пахаваньня В.Церлюкевіч ужо стаіць адна беларускамоўная надмагільная пліта з «Пагоняй»: пад ёй спачывае Віктар Ермаловіч, які памёр у студзені 2001 г

• ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ●

У менскі садок патрабуецца выхавацелька зь веданьнем беларускай мовы. Досьвед працы зь дзецьмі пажаданы (хоць бы з уласнымі). Т.: 234-50-25, 234-25-61 (Paica loci-фаўна або Лілія Вячаславаўна)

Выкладчык фізыкі з досьведам выкладаньня на палві узроўні шукае працу ў беларускамоўнай школе. Т.:

Дапамагу вырашыць кампутарныя праблемы, усталяваць праграмы, правесьці мадэрнізацыю. Т.: 264-68-90 ПРАДАМ МАШЫНУ

«Хонда Канцэрта» 1992 г.в., толькі зь Нямеччыны. 1,6 інжэктар, ГУ, ЭАП. Т.: 8-029-620-85-56

ВІТАНЬНІ

Shalom, Сонейка маё, каханы мой валацуга. Хрыстос уваскрос! Хрыстос пасэрод нас!. Дзе б ты ні быў. Дзякуй Богу й табе, што ты ёсьць... ёсьць маім Сонейкам! Люблю, думаю, малюся... Тваё люстэрка

думаю, малюся... Тваё люстэрка Віншуем маладафронтаўцаў з пачаткам кампаніі выда чы пасьведчаньняў. Нарэшце! Менскі МФ

КАНТАКТЫ

любая мая! Як ты даехала да г.Л? Я эльскар дэй. Еті svenska. Roxette. Н.U.A. Rox Аддам кацянятак у добрыя рукі. Т.: 243-98-10. Натальля Бацькі, якія хочуць павесьці сваїх дэяцей у беларускамоў-ную пачатковую клясу, тэлефануйце. Т.: 288-23-52 (з 12 да 18.00), 288-68-91 (Гар), 215-84-09 (Алесь, пасьля 20.00)

КНІГІ. МУЗЫКА

КНІГІ, МУЗЫКА
КНІГІ – поштай – новае: Аляксей Марачкін «Алесь МАRA.
Аўтаманаграфія», Васіль Быкаў «Доўтая дарога дадому»,
ARCHE №2 - 2003 «Туманнасьці беларускай гісторыі». Замаўляйце праз пошту — п/с 333, 220050, Менск; праз
е-mail: exlibris@tut.by праз Internet: http://exlibris.cijb.net;
праз тэлефон: 8 -029-643-57-33
Кнігі – поштай: больш за 120 найменьняў беларускамоўнай прадукці— кнігі, цідаа, музыка. Замаўляйце каталёг
праз пошту — п/с 333, 220050, Менск; праз е-mail:
exlibris@tut.by; праз Internet: http://exlibris.cjb.net; праз
тэлефон: 8 -029-643-57-33
Часолісы: Фримае слова» за 1996—2001 г. пралам. 28

Часопісы «Роднае слова» за 1996—2001 г. прадам. 28 v.a. T.: 270-45-64

у.а. Т.: 270-45-64
Замаўляйце першы нумар «Сьпеўніка Беларускага» па адраса: акіпуссёўчаhоо.com альбо праз пэйдж.: 211-85-85, аб. 20830 (з пазнакай «сьпеўнік»), а таксама завітвайце па сьпевы соды: http://bs. studenty.org
Кнігаабмен. Прапаную кнігі сучасных выдавецтваў. Шу-каю рэдкія выданыні. Тэл. (8-029) 753-91-96
Беларускія кнігі, аўдыё, відза, CD у Гомелі. Т.: 45-11-51; 632-88-52 (толькі SMS)

НАБУДУ

Альтовы блёк хлет (флейту) фірмы «Jupiter» або лепшы — прынамсі, ня горшы. Т.: 247-13-40. Запрасеце пана

Камень дзесяцігодзьдзя

На здымку (зълева направа): Вінцэсь Мудроў, Алесь Аркуш, Лера Сом, Ігар Сідарук, Зьміцер Вішнёў, Ганна Кісьліцына, Сяржук Мінскевіч. Алесь Пушкін аўтар ідэі з каменем і ляўрэат «Глінянага Вялеса» Альгерд Бахарэвіч

• НОВЫЯ КНІГІ, ДАСЛАНЫЯ Ў РЭДАКЦЫЮ●

Аксак В. Віно з Каліфорніі: Вершы.— М Юніпак, 2003.— 72 с. Паэтычныя блукань - Менск:

розных гарадах сьвету, па рэальных геаграфічных і ўяўных духовых прасторах неадменна сканчаюцца вяртань нем у Смалічы, на Нясьвіжчы ну, дзе нарадзілася аўтарка.

ну, дзе нарадзілася аутарка. Гэты зборнік у паэткі чацьверты. Наклад — 500 ас. Дэклярацыя тысяча-годзьдзя / Арганізацыя Аб'-яднаных Нацыяў. — Менск, 2003. — 16 c

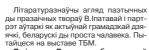
Выйшла па-беларуску «Дэклярацыя тысяча-годзьдзя», прынятая Генэральнай Асамблеяй ААН на Саміце новага тысячагодзьдзя— са-май прадстаўнічай у гісторыі ААН сустрэчы традуннай у поторы для сустраны сустраны сустраны сустраных лідэраў, што адбылася ў Нью-Ёрку ў верасьні 2000 г. У дакумэнце акрэсьлены шэраг практычных мэтаў, якіх павінна дасягнуць чалавецтва.

І песьню родную люблю я: Спэцвыпуск бюлетэню Баранавіцкага аддзяленыня ТБМ імя Ф.Скарыны «Люблю наш край» / Уклад. А.Гор-бач. — Баранавічы, 2003. — 44 с. Беларусы здавён казалі: «Плакаў, плакаў —

ы разрусы здавен казалі: «плакау, плакау усё Бог аднакаў, а к стаў сыпяваць — стаў Бог даваць». Кішэнны сыпеўнічак сабраў пад адною вокладкаю тэксты 27 народных гітоў: «Сабралася бедна басота», «Касіў Ясь канюшыну», «Лявоніха», «Сваток», «Ручнікі», «Дзе мая Мару-«лявонка», «Сваток», «гучнік», «дзе мая мару-ся», «Быавіще здаровь» й нават «Надзенька». Сыпявайма разам! Наклад выданыня — 250 ас. Краіна Беларусь: Ілюстраваная гісто-рыя. — Матіп, 2003. —320 с.: іп, «Краіна Беларусь» створаная зь пераканань-

нем, што нашая мінуўшчына— неаддзельная частка гісторыі Эўропы, а таму й распавядаць пра Беларусь неабходна з годнасьцю.

Савік Л. Адна між замкаў: Літаратурны партрэт Вольгі Іпатавай. — Менск: БелСаЭС «Чарнобыль», 2003. — 180 с.: іл.

Эмігрант. Выданьне беларускай палітычнай эміграцыі. — 2003. —№1

(5). Наклад 299 асобнікаў.У газэце, што выдаецца «Зывязам беларускіх палітычных уцекачоў у Поль шчы», уздымаецца шэраг розных пра-блемаў: вайна ў Іраку, Чарнобыль, бела-руская мова, грамадзкія арганізацыі. Аднак стрыжнем, вакол якога будуецца амаль кожны матэрыял, зьяўляеццца

дасоба А.Лукашэнкі, на адрас якога аўта-ры не шкадуюць словаў. Выданьне пакідае ўра-жаньне пазачасавасьці: гэткае маглі гісаць і ў 1997-м, і ў 2001-м. Актуалізуе нумар хіба журботная зьвестка пра сьмерць магілёўскага праоогная звеества гра сывтерце маглеускага гіра ваабаронца Сяргея Абадоўскага, бацькі засна-вальніка газэты. У рэдакцыйным артыкуле пішацца, што выданьне, як друкаваны орган «Зьвязу», мае на мэце спрыяць яднаньню бела-«Зывязу», мае на мяце с пірвяць хіднальнію овла-рускае эміграцыі ў Польшчы. Але сыледам стаіць папярэджаньне: «Калі дзеючай уладзе «Эмі-грант» не выгодны, адразу робіцца зразумелай пазыцыя тых, хто выступае супраць газэты». Дух і Літера /Національний університет

«Києво-Могилянська Академія». — 2002.

ло. Зборнік увайшлі матэрыялы Міжнароднай у зоорнік уваишлі матэрыялы міжнароднай канфэрэніцыі «Сямі ў постатэгістычных гра-мадзтвах». З боку Беларусі ўдзел у мерапры-емстве брала Галіна Сініла з дакладам «Шлюб і сямейныя повязі ў асэнсаваньні тэкстаў Тана-ху (Старога Запавету)». Друкуецца і рэцэнзія на беларускі часопіс «АРСНЕ».

Падрыхтавала Тацяна Вабішчэвіч

Наступны нумар «НН» выйдзе 16 траўня, у пятніцу. У Менску ў продажы — з абеду чацьвярга.

8 траўня сябры Таварыства вольных літаратараў адзначылі 10-годзьдзе сваёй арганізацыі. З гэтае нагоды ў Полацку адбы-

лася адмысловая імпрэза, падчас якой уручылі штогадовую прэмію «Гліняны Вялес». Сёлетні ляўрэат — Альгерд Бахарэвіч, празаік, творы якога прасякнутыя кафкіянскімі матывамі. Заключным акордам урачыстасьцяў сталася

У Беларускім ПЭН-Цэнтры

13 траўня а 16-й гадзіне ў ПЭН-Цэнтры (вул. Казлова, 7-101) адбудзецца сустрэча з францускім сацыёлягам Рананам Эрвуэ (унівэрсытэт Бардо), які вывучае беларускія дачы і дачнікаў. Удзел возьме таксама беларускі палітоляг Алесь Лагвінец.

«Наша Ніва» запрашае да супрацоўніцтва рэклямных агентаў на выгадных умовах. Інфармацыю пра сябе дасылайце на электронны адрас nn@promedia.by. Т./факс: 284-73-29.

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА

М.Лэлэку. Ваш канвэрт прыйшоў пусты.

Відаць, забыліся нешта ўкласьці. Дзіне Б. зь Ліды. У дасланых Вамі варыянтах спэктральных памятак ёсьць памылка: словы, што пачынаюцца на «а» і «п», мусяць быць узаемазамяняльнымі (аранжавы/памаранчавы).

Зьмітру Ц. з уаһоо.сот. Ня вы адзін чакаеце беларускае дзіцячае чытанкі-хрэстаматыі. Што «НН» можа зрабіць — гэта найперш зьвесьці тых, хто хацеў бы спрычыніцца да выданьня такой кнігі. Бо сама «НН» ня мае выдавецкае ліцэнзіі (яе маюць выдавецтвы, кшталту «Беларускага кнігазбору»), а ў цяперашнім складзе Рэдакцыі няма людзей, здольных прафэсійна такую кнігу ўкласьці. Таму папросту і Вашы каардынаты дамо іншым ахвотным паспрыяць выданьню такой чытанкі, а Вы там ужо самаарганізуйцеся.

Віталю С. зь Менску. Тэма важная, але для чытачоў «НН» гэта ўжо відавочна. Спрачацца тутака варта хіба на старонках дзяржаўных выданьняў. Паспрабуйце, дарэчы, прабіцца туды з сваім артыкулам.

алкрыцьцё памятнага знаку ў традыцыі Барысавых камянёў: на базальтавым валуне, які ляжыць на беразе Палаты побач зь Верхнім Замкам, тэвээлаўцы высеклі сваю афіцыйную эмблему. Гістарычных мясьцінаў у Полацку ця-

Васіль Кроква

• КОНКУРС «НН» ●

Чараўнік Аднойчы Жартам Засакрэціў, Быц-цам Скарбы, — Фарбы. Ляля Кабачэўская, Менск

Чалавек Падтрымлівае/Абірае Жыцьцё. Зма-

гаючыся Бадзёра Супраць Фальшы!
Уладзіслаў Жыгалка, Менск
Чмель Першы/Апошні Жартаваў З Барада-Чмель першь,... тым Сытым Філінам. Зьміцер Панкавец, Кастрыца

незалежная газэта

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991 галоўныя рэдактэры «Нашай Нівы»: 3.Вольскі (1906), А.Уласаў (1906—1914), Янка Купала (1914—1915), А.Луцкевіч, У.Знамяроўскі (1920), С.Дубавец (1991—2000).

сакратарка рэдакцыі галоўны рэдактар выпускны рэдактар Сяргей Ёрш

карэктар карэктарка нам, галоўнага рэдактара выдавец і заснавальнік

Сяргей Петрыкевіч Галіна Рабянкова Андрэй Скурко Андрэй Чык Фонд выданьня газэты «Наша Ніва»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЎ: 220050. Менск. a/c 53 Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32. E-mail: nn@promedia.by

E-maii: піпергоппеца. у On-line: www.nn.by On-line: www.nn.by Фарматам А. Думарня РУП - Выдваецтва - Беларускі Дом дру-ку». Менсх, пр. Старыны, 79. Рэджцыя не нясе адказнасьці за эмест рэклямных абвестак. Кошт свабодны. Пасьведчаньне аб рагістрацці пірыядычнага выданьяя № 561 ад 4 ліпеня 2002 г., выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусі. Юрыдычны адрас: г. Менск, вул. Калектарная, 20a, п. 2a.

Нумар падпісаны ў друк 11.05.2003.

Замова №

Рэдакцыйны адрас: Менск, Калектарная, 20а/2а

Наша Ніва купон бясплатнай прыватнай абвесткі:

Запоўніце гэты купон, і мы надрукуем Вашу абвестку (ня больш за 15 словаў) бясплатна. А/с 537, 220050, Менск.